

Khéo tay

THỦ CÔNG Lớp

BỘ GIÁO DỤC XUẤT BẢN

3

4

5

NHÂN DÂN HOA-KỲ

với sự hợp-tác của

BỘ VĂN-HÓA GIÁO-DỤC

VIỆT-NAM CỘNG-HÒA

thân tặng

các Trường Sở tại Việt-Nam

SÁCH NÀY TẶNG, KHÔNG BÁN

KHÉO TAY

LỚP BA, TƯ, NĂM

ĐỀ MỤC:
- KHÉO TAY
- CÁCH SỬ DỤNG KHÉO TAY
- CÁCH LÀM KHÉO TAY
- CÁCH LÀM KHÉO TAY

SÁCH THỦ-CÔNG BẬC TIỀU-HỌC
BỘ GIÁO-DỤC XUẤT-BẢN

1966

KHÉO TẠT

MÃN, Ủ, ÁI, 901

SOẠN-THẢO VÀ ÁN-HÀNH TRONG
KHUÔN-KHỒ CHƯƠNG-TRÌNH HỢP-
TÁC GIỮA BỘ GIÁO-DỤC VÀ PHÁI-
BỘ KINH-TẾ HOA-KỲ TẠI VIỆT-NAM

SÁCH THỰC-ĐỘNG RẤT HỌC
NĂM-TÀUX DỤC-ĐIỀU 08

0001

Soạn-thảo dưới sự hướng-dẫn của:

Ông LY-CHÁNH-ĐỨC
Chánh-sự-vụ Sở Học-liệu

Với sự tham-gia ý-kiến của:

Bà TRẦN-THỊ-MẸO
Chuyên-viên Nha Tiêu-học
Đại-diện Nha Tiêu-học

Ông WILLIAM F. BARTLETT
Phái-doàn Đại-học-đường Southern Illinois

và sự giúp đỡ về kỹ thuật của

Cô ALICE H. PALMER
Ông DOUGLAS HARRIS, Ph. D.

và

Ông RALPH H. HALL Ph. D.
Phái-bộ kinh-tế Hoa-kỳ tại Việt-Nam

BAN BIÊN-TẬP :

Soạn-giả :

BÀ LUU-THỊ-DẬU

Cô NGUYỄN-THỊ-LIỀU

BÀ LÊ-THỊ-MÃO

Họa-sĩ :

Cô LÊ-THỊ-CHÍ

Ông HUỲNH-PHÚ-NHIỀU

Chuyên-viên Tu-thư :

Cô TRẦN-THỊ-ĐÍNH

BÀ NGUYỄN-ĐĂNG-HẢI

LỜI NÓI ĐẦU

Với phương-pháp hoạt-động mà chúng ta áp-dụng ở học-đường bây giờ, môn Thủ-công rất cần cho trẻ em để chúng có thể diễn-tả một cách cụ-thể nhũng gì chúng đã học được. Làm mô-hình một làng Thượng, hoặc đắp một bún đồ nồi cho bài học địa-lý, nặn một con cá cho bài khoa-học thường-thíc đều là nhũng áp-dụng của bài học Thủ-công mà trẻ rất thích.

Theo tâm-lý giáo-đục thì đứa trẻ nào cũng bắt đầu tìm hiểu cuộc sống bên ngoài bằng hai bàn tay của chúng. Chúng dùng hai bàn tay để sờ mó mọi vật chung-quanh. Việc sờ mó này còn giúp trẻ cù-động các bắp thịt ở tay nhờ thè nhũng bắp thịt này trở nên mạnh-mẽ và mềm mại.

Cho trẻ làm Thủ-công ngay từ khi còn nhỏ tức là chúng ta thỏa-mãn hai nhu-cầu rất cần-thiết của trẻ: hoạt-động và sáng-tạo.

Dưới đây chúng tôi xin trình-bày nhũng lợi-ích mà các công việc làm bằng tay sẽ đem lại cho trẻ:

1. Trong khi trẻ sờ mó các vật-liệu để tìm hiểu tính-chất của từng thứ một như giày, vải, tre, gỗ, v.v... chúng sẽ phải dùng đèn giác-quan và do đó sự hiểu biết bên ngoài sẽ thâm nhuần dần dần vào óc trẻ. Kinh-nghiệm đó sẽ giúp trẻ sau này đi mua bán không bị lầm. Lớn lên chúng sẽ giúp ích cho gia-đình trong sự lựa chọn các vật-dụng trong nhà và biết cách sửa-chữa hoặc làm một ít đồ dùng cho đỡ tốn.

Thêm vào đó khi trẻ sử-dụng một dụng-cụ gì để làm Thủ-công, chúng sẽ biết công-dụng của từng thứ, chúng sẽ chăm nom, giữ gìn và biết quý nhũng vật-dụng đó.

2. Về phần tri-tuệ thì thủ-công sẽ làm cho trẻ phát-triển óc **quan-sát** rất nhiều. Khi làm một món đồ gì, trẻ bắt buộc phải đo, phải tính cho thật đúng, nhũng chi-tiết cũng phải được chú-ý. Từ chỗ đo-lường, so-sánh trẻ phải dung-hòa cả công việc bằng tay và bằng trí. Thủ-công còn làm này nở óc **tưởng-tượng** của trẻ nữa. Khi định làm một vật gì, trẻ đã hình-dung trước món đồ đó ra sao rồi. Ít nhất là phải phác-họa kiểu hay mẫu, rồi mới bắt tay vào việc. Do đó trẻ phải **suy-nghĩ** để làm thè nào cho món đồ mình làm ra sẽ đẹp và sẽ dùng được việc.

3. Thủ-công còn gây cho trẻ lòng **tự-tin** vì thảy mình đã thành-công. Và khi chính mình đã phải suy-nghĩ tính toán và đặt hết tâm-trí vào mới thực-hiện được một công-việc, trẻ thông-cảm nỗi khó-khăn của người khác, do đó mới biêt trọng công việc của họ.

Làm thủ-công trẻ phải vận-dụng hết khả-năng thè-chặt và tinh-thần. Như thè, khi hoàn-thành, chúng sẽ vô cùng thỏa-mãn là tự mình sáng-tạo ra một món đồ đó, tự mình đã vượt được nhiều điều khó-khăn khi sử-dụng các vật-liệu... Nhìn tác-phẩm của mình, trẻ sẽ vô cùng sung-sướng trước sự thành-công hiên-nhiên sau bao thử-thách và kiên-nhẫn.

Ngoài nhũng ích lợi về thè-chặt và tinh-thần như đã nói ở trên, Thủ-công còn giúp trẻ nhiều hơn nữa trong

tương-lai. Những đức tính đã này-nở trong thời thơ-ấu sẽ có ảnh-hưởng đến tất cả các công việc khác của trẻ và cuộc đời sau này còn in mãi những nét đẹp ấy.

Theo tâm-lý trẻ nhở thì đứa nào cũng thích sáng-tạo cho nên chúng ta nên lợi-dụng tuổi thơ và hoàn-cảnh tâm-lý đó để tập cho trẻ sáng-tạo. Hãy giúp cho chúng những phuơng-tiện và khuyễn-khích chúng mạnh dạn đưa ra các ý-kiện riêng.

Từ mây cái bánh làm bằng cát ở bên bờ biển cho đến những bức vẽ tự-do ở trường, rồi đến những đồ đan, đồ nặn mà trẻ thực-hiện được sẽ đưa đến những mục tiêu to tát hơn như trang-hoàng lớp học vào dịp Tết hoặc Trung-thu. Cùng nhau hợp-tác để vẽ một bức tranh to treo tường, đó là những cơ-hội cho trẻ phát-triển óc sáng-tạo. Khi ta cầm trẻ chơi cát, «vẽ bậy» hay «nghịch tinh» là ta đã vô-tình ngăn cản không cho óc sáng-tạo của trẻ được nảy-nở, làm thiệt cho chính đứa trẻ và biết đâu không làm cho quốc-gia, nhân-loại mất một người tài.

Thù-công còn có giá-trị hơn khi người ta biết dùng nó để giáo-dục trẻ như cho chúng được tự-do sáng-tạo, tự-do trao đổi ý kiền với thày và bạn, tự-do chọn lựa vật-liệu. Không nên bắt trẻ phải làm một công-việc quá trình-độ và khả-năng của chúng, thí-dụ : nặn một hình người cho thật giồng hoặc dệt cho thật đều như công-việc của người lớn. Điều cần chú-trọng là làm sao cho trẻ ham làm, và cõ gắng làm cho xong, không cầu-thả, tức là chúng ta đã đạt được kết quả rồi.

Sở-dĩ môn Thù-công ở học-đường ngày nay bị xao-lãng một phần vì quan-niệm sai lầm cho rằng đó chỉ là một công-việc không quan-trọng, không cần-thiết và mắt thì giờ của trẻ. Một phần nữa vì thiều dụng-cụ, thiều vật-liệu nên anh chị em giáo-chức ít cho trẻ làm Thù-công. Ngoài ra, thì giờ eo-hep ở lớp cũng không cho phép giáo-viên áp-dụng môn Thù-công cho chu-đáo vì có lớp trẻ chỉ học hai hoặc ba tiếng đồng hồ một ngày. Như thế chúng ta đã làm cho trẻ không phát-triển được mạnh-mẽ mọi khă-năng.

Trước khi viết cuốn sách Thù-công này, chính chúng tôi cũng đã quan-tâm rất nhiều đến những trở ngại đã nói trên. Nhưng tin-tưởng ở lòng nhiệt-thành của anh chị em và để cho con em chúng ta khỏi bị thiệt-thòi, chúng tôi đề-nghị, ngay từ bây giờ các bạn hãy chịu khó sưu-tập những món đồ dẽ có, dẽ kiềm khỏi tồn-tiên như : báo cũ, bìa vở cũ, nút chai, ống chì, bao riêm không, lon sữa v.v .. Ở mỗi lớp, các bạn nên để một thùng không bằng gỗ hay bằng giấy để cho học trò tự ý đem đến gom góp các món kề trên, mỗi khi chúng nhặt được ở nhà hay ở nơi khác. Kiên tha lâu cũng đầy tö, các bạn sẽ có một mớ vật-liệu để thấy trò có thể làm Thù-công với nhau, năm này qua năm khác.

Còn về phần dụng-cụ, lúc đầu chỉ cần một vài cái kéo, con dao hoặc hộp bút chì màu, ít keo hổ mà các em học-sinh có thể tự-túc dẽ-dàng.

Trong cuốn sách này, chúng tôi chia mỗi loại theo từng chương-mục và bắt đầu từ dễ đến khó để các bạn

giáo-chức có thể lựa chọn để-tài thích-hợp với trình-độ học-sinh của mình. Để thì làm một kỳ, còn khó, có thể cho trẻ làm hai ba kỳ một để-tài. Ngoài ra môn Thủ-công không phải chỉ bao gồm một ít để-tài mà chúng tôi gom góp trong cuốn sách này mà thôi ; trái lại, để-tài ở trong tay các bạn có thể thiên hìn vạn trạng, vô cùng tận do óc sáng-tạo của các bạn và nhất là của trẻ.

Về phần vật-liệu, mỗi địa-phương còn có sản-phẩm riêng để thực-hiện nhiều để-tài đặc-biệt mà chúng tôi mong các bạn xa gần bô-khuyết cho cuốn sách này.

Soạn-giả

nói đầu

MỤC-LỤC

CHƯƠNG I : GIẤY

	Trang
1. Vải món đồ trang-trí trong lớp	16
2. Cắt tự-do	21
3. Châm kim	22
4. Khâu may	24
5. Giấy thấm lót tay	26
6. Cách làm hộp giấy	28
7. Xếp, gấp	34
8. Làm bao thư	41
9. Khung ảnh	45
10. Lồng đèn Trung-thu	48
11. Thiệp chúc Tết và mừng Giáng-sinh	54
12. Cắt dây hình (ribambelles)	55
13. Khăm giấy	57
14. Gắn hột trên giấy	59
15. Giấy ngâm, giấy bồi (papier mâché)	62
16. Hình múa rối	65
17. Đồ chơi Giáng-sinh : bóng tuyết	68
18. Cây thông	70
19. Cây thông kiều khác	72
20. Thiên-thần	73
21. Sắp mảnh bia thành hình	75
22. Cắt giống-vật bằng giấy để đứng được	78
23. Mũ giấy	81
24. Đèn ngôi sao năm cánh	84
25. Làm lịch	86

CHƯƠNG VI : LINH-TINH

26.	Con ngựa		154
27.	Chong chóng		156
28.	Trò chơi lô-tô		158
29.	Chơi tìm hai hình giống nhau		162
30.	Anh hề ăn bánh		164

CHƯƠNG II : VẼ VÀ SƠN

31.	Vẽ bằng tay		170
32.	Vẽ bằng phấn màu		173
33.	Vẽ trên giấy nhám		175
34.	Vẽ bằng mầu viết chì sáp		177

CHƯƠNG III : IN

35.	Rây màu		179
36.	Chà màu trên hình nồi		184
37.	In màu bằng lá cây		187
38.	In màu bằng củ, bằng trái cây		192
39.	In giấy vân		195

CHƯƠNG IV : NẶN ĐẤT SÉT

40.	Đất sét		196
41.	Cách nặn hình bi		12
42.	Cách nặn hình bánh xe		12
43.	Cách nặn hình đũa		13
44.	Cách nặn hình thoi		13
45.	Cách nặn đồ-vật bằng hình bánh xe và hình đũa.		13
46.	Cách trang-hoàng đồ nặn		13

CHƯƠNG V : ĐAN DỆT

47.	Đan giấy		14
48.	Đan giỏ bằng giấy và tre		14
49.	Đan sợi		14
50.	Đan rổ nhỏ bằng len hay chỉ mầu hoặc sợi		14

CHƯƠNG I

GIẤY

Mục-đích của những bài trong chương này là giúp trẻ biết dùng những miếng giấy thừa và sưu-tầm các loại giấy để dành lại rồi làm thành những món đồ chơi để dùng hoặc trang trí.

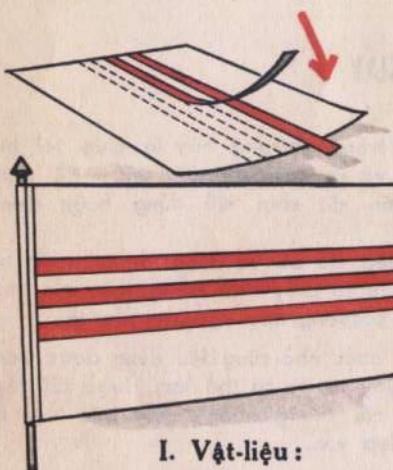
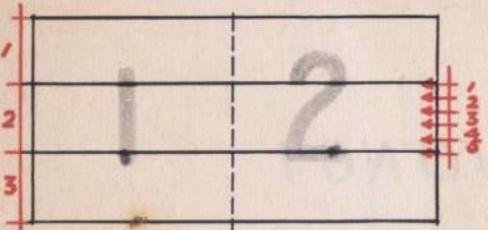
Giấy là một vật-liệu rẻ tiền, dễ có và dùng được trong rất nhiều việc. Giấy lại có đủ loại từ tờ giấy thật mỏng, thật mịn, thật mềm cho đến những tấm giấy các-tông dày và cứng như gỗ.

Bắt cứ một miếng giấy to hoặc nhỏ cũng đều dùng được trong giờ thủ-công. Với một miếng giấy to, ta có thể làm được cái đèn; một tờ giấy nhỏ thì làm cái chong-chóng ; giấy báo vụn thi cắt và dán được bức tranh đẹp v.v...

Hàng ngày trẻ được cắt xé, dán và gấp đủ các loại giấy như thế không những chúng sẽ trở nên một ngày một khéo tay mà còn có kinh-nghiệm về cách sử-dụng các loại giấy nữa. Muốn làm một cái hộp thì phải lựa một loại giấy nào hay muốn gấp một con thú thì phải chọn loại giấy nào v.v...

Ngoài ra khi làm xong một món đồ đẹp, trẻ còn có thể nghĩ đến những người thân : biếu ba má một tấm các chúc tết hay tặng bạn một cái hình đẹp, hoặc cho em bé một cái đèn Trung-thu. Thật là cả một sự vui sướng lành-mạnh.

1. VÀI MÓN ĐỒ TRANG-TRÍ TRONG LỚP

QUỐC-KỲ

I. Vật-liệu:

Giấy màu vàng và đỏ.

II. Cách làm:

1. Khô cờ to nhỏ tùy ý nhưng kích thước bắt buộc là chiều dài bằng hai chiều rộng.

2. Chia chiều rộng ra làm ba phần đều nhau. Phần chính giữa lại chia ra năm phần đều nhau. Trong năm phần này thì đằng ba vạch đỏ và hai vạch vàng.

DÂY XÚC-XÍCH

I. Vật-liệu:

Giấy bóng hay giấy nhum (1) đủ màu, kéo, hò.

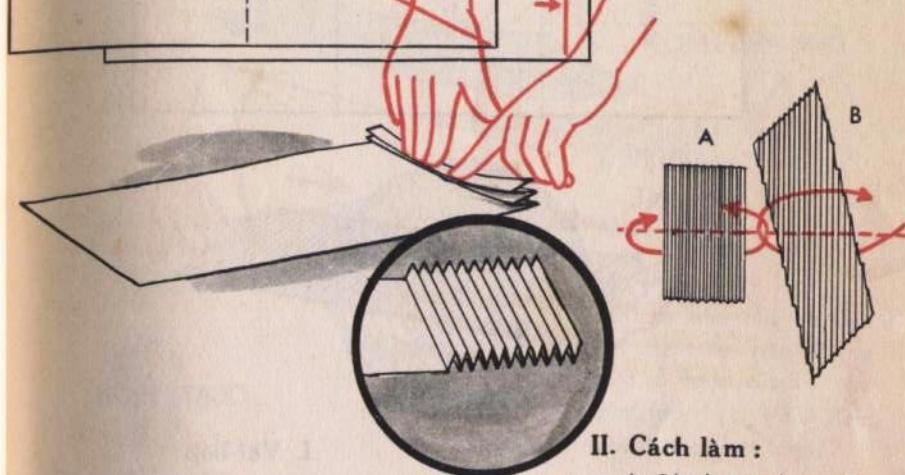
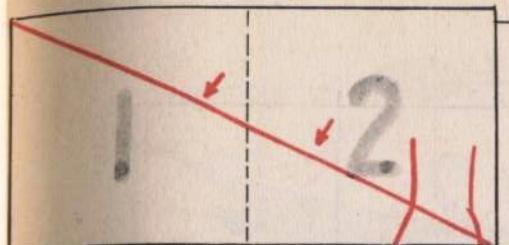
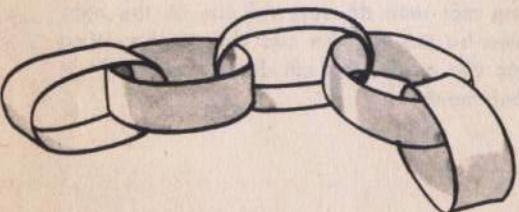
II. Cách làm:

1. Kích-thước to nhỏ tùy ý.

2. Cắt giấy thành từng miếng hình chữ nhật, chiều dài bằng bốn hoặc năm lần chiều rộng.

3. Dán cái nơ lồng vào cái kia, xen màu cho hòa hợp. (Xem bài màu sắc hòa hợp chương VI.)

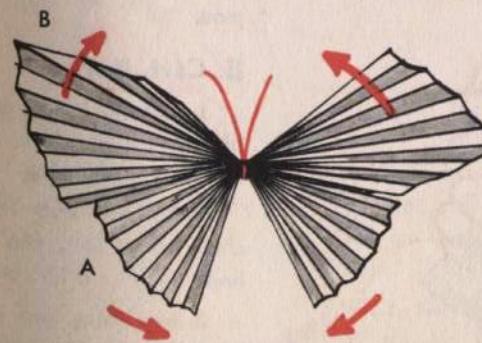
(1) Giấy crêpe.

BƯỚM GIẤY

I. Vật-liệu:

Giấy bóng hoặc giấy thủ-công.

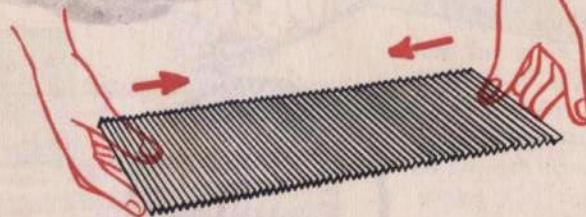
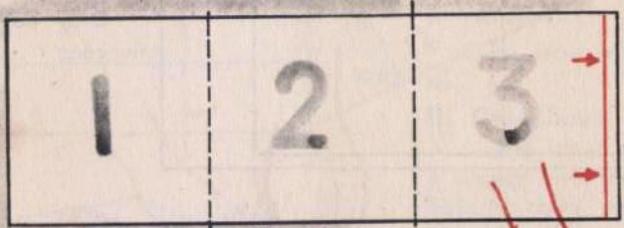

II. Cách làm:

1. Cắt hai miếng giấy hình chữ nhật A và B, chiều dài bằng hai chiều rộng (nên dùng hai màu khác nhau).

2. Miếng A: Xếp nếp như làm quạt cho thật đều theo chiều rộng. Miếng B: Xếp nếp theo chiều chéo, từ một góc giấy, để làm cánh bướm.

3. Buộc hai miếng giấy với nhau chỗ chính giữa. Uốn cho hai cánh cong lên là xong.

QUẠT TRÒN

I. Vật-liệu:

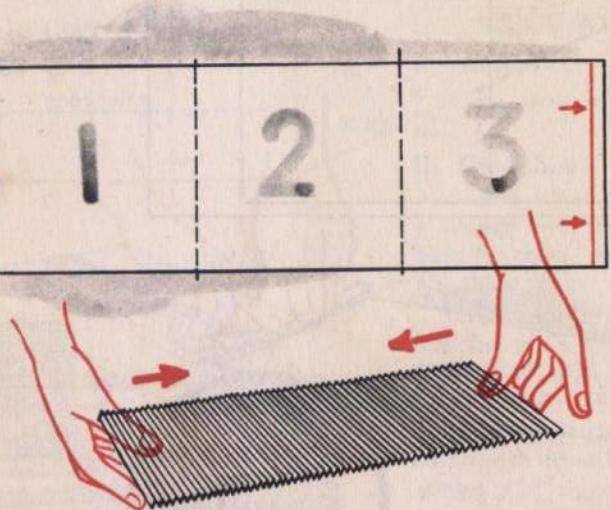
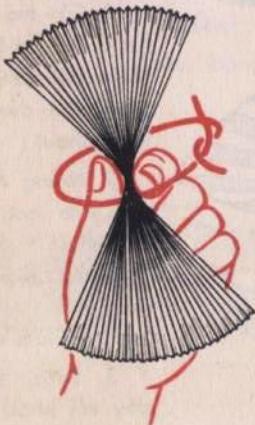
Giấy bóng hay giấy màu.

II. Cách làm:

- Cắt một miếng giấy hình chữ nhật, chiều dài bằng ba chiều rộng.

- Xếp kiểu quạt theo chiều rộng. Nép xếp to hoặc nhỏ tùy ở khò giấy.

- Xếp xong gấp đôi lại buộc chắc chắn giữa, dán hai đầu, đem treo.

QUẠT TRÒN

I. Vật-liệu:

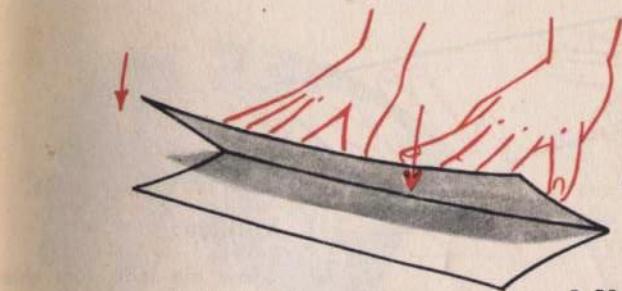
Giấy bóng hay giấy màu.

II. Cách làm:

- Cắt một miếng giấy hình chữ nhật, chiều dài bằng ba chiều rộng.

- Xếp kiểu quạt theo chiều rộng. Nép xếp to hoặc nhỏ tùy ở khò giấy.

- Xếp xong gấp đôi lại buộc chắc chắn giữa, dán hai đầu, đem treo.

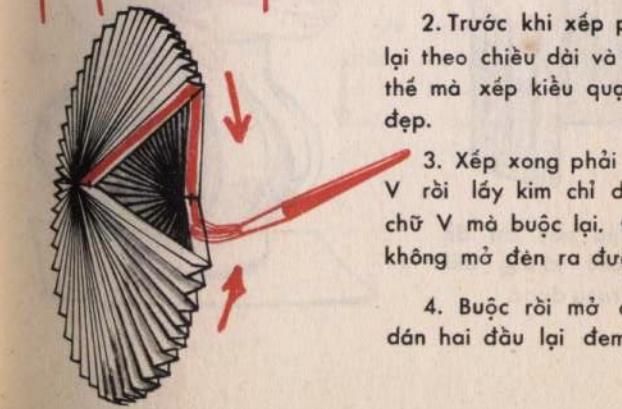
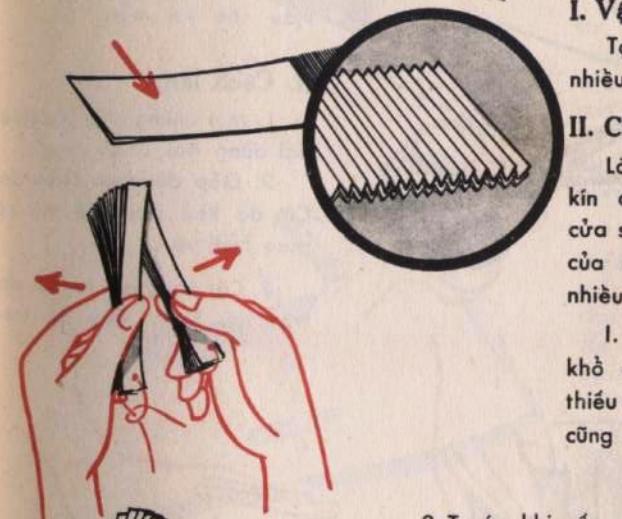
LÒNG ĐÈN NHỎ

I. Vật-liệu :

Tạp chí cũ, lụa tờ nào nhiều màu.

II. Cách làm :

Làm nho nhỏ và dán kín để treo trên khung cửa sổ hoặc cửa ra vào cửa lớp học. Phải làm nhiều treo mới đẹp.

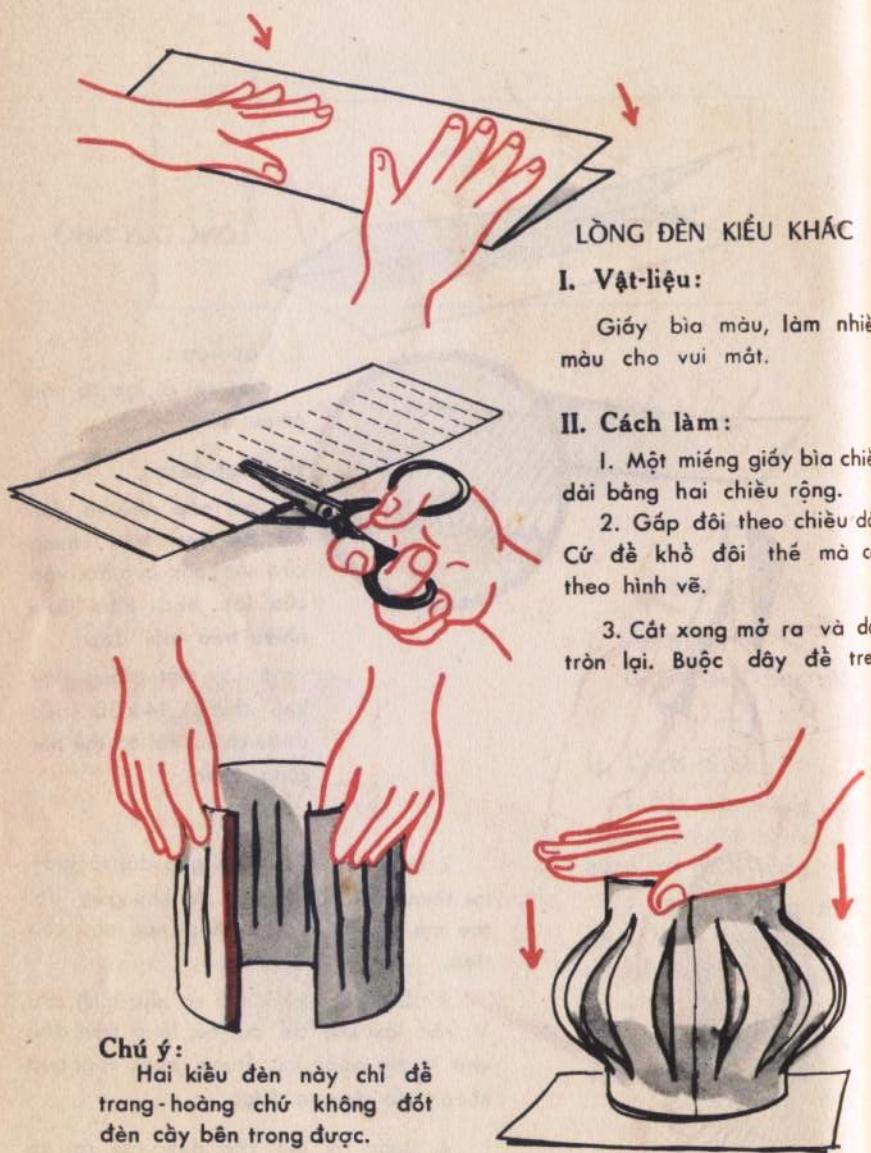

- Lấy một miếng giấy khò chừng 14 x 30 (nếu thiếu chiều dài có thể nối cũng được).

- Trước khi xếp phải gấp đôi tờ giấy lại theo chiều dài và cứ để khò giấy đôi thế mà xếp kiểu quạt. Xếp nếp nhỏ cho đẹp.

- Xếp xong phải mở ra như hình chữ V rồi lấy kim chỉ dùi hai lỗ ở trên đầu chữ V mà buộc lại. Đừng buộc chặt quá không mở đèn ra được.

- Buộc rồi mở cho đèn xoè ra và dán hai đầu lại đem treo.

LÒNG ĐÈN KIỂU KHÁC

I. Vật-liệu:

Giấy bìa màu, làm nhiều màu cho vui mắt.

II. Cách làm:

1. Một miếng giấy bìa chiều dài bằng hai chiều rộng.
2. Gấp đôi theo chiều dài Cứ đè khéo dập nhẹ mà cắt theo hình vẽ.
3. Cắt xong mở ra và dán tròn lại. Buộc dây đèn tre

2. CẮT TỰ DO

Tập cho trẻ biết sử-dụng kéo. Chỉ nên dùng kéo tròn đầu và cho trẻ ít tay-chí cũ nếu có màu sắc cảng hay.

Mới đầu cho trẻ cắt tự-do, tha hồ muốn cắt ra sao thì cắt cốt cho chúng biết dùng kéo. Dần dần chúng biết cắt rồi thì cắt theo hình in ở báo.

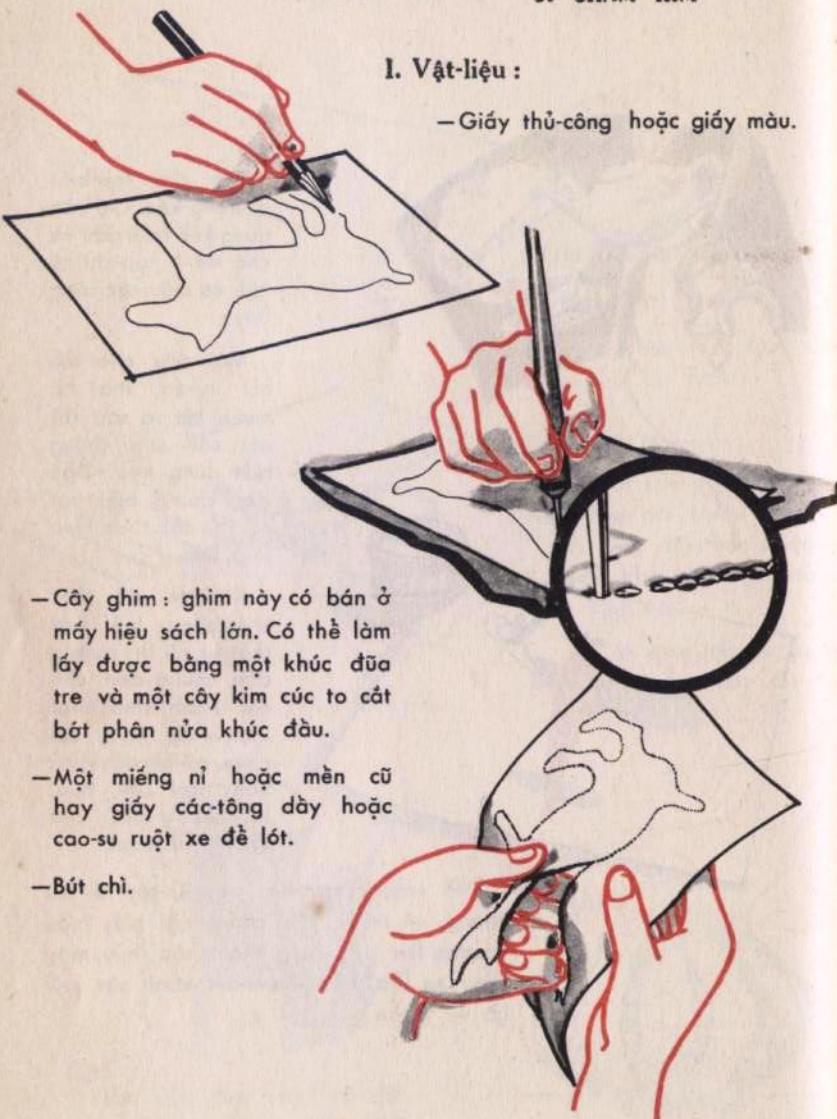
Khi trẻ đã thật khéo tay, biết cắt thật sự rồi thì hướng dẫn chúng đến chỗ cắt thành hình nhất định: lọ mực, cái chén, cái ấm tích v.v... hoặc trái cây, hoa, lá. Cắt tự-nhiên chứ không vẽ trước.

Về sau, cũng theo nguyên-tắc là cắt không vẽ trước, cho chúng cắt giấy màu và dán lên giấy trắng thành tàu thủy, máy bay, xe lửa, hỏa-tiễn, hoặc cảnh sân nuôigà vịt, vườn bông, v. v...

3. CHÂM KIM

I. Vật liệu :

— Giấy thủ công hoặc giấy màu.

— Cây ghim : ghim này có bán ở
máy hiệu sách lớn. Có thể làm
lấy được bằng một khúc đũa
tre và một cây kim cúc to cắt
bớt phân nửa khúc đầu.

— Một miếng nỉ hoặc mền cũ
hay giấy các-tông dày hoặc
cao-su ruột xe đạp lót.

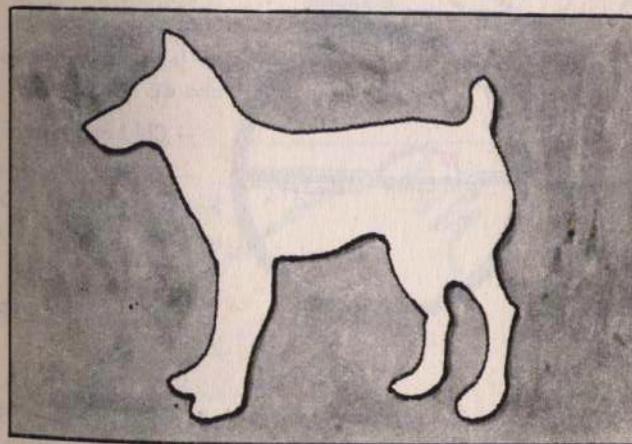
— Bút chì.

II. Cách làm :

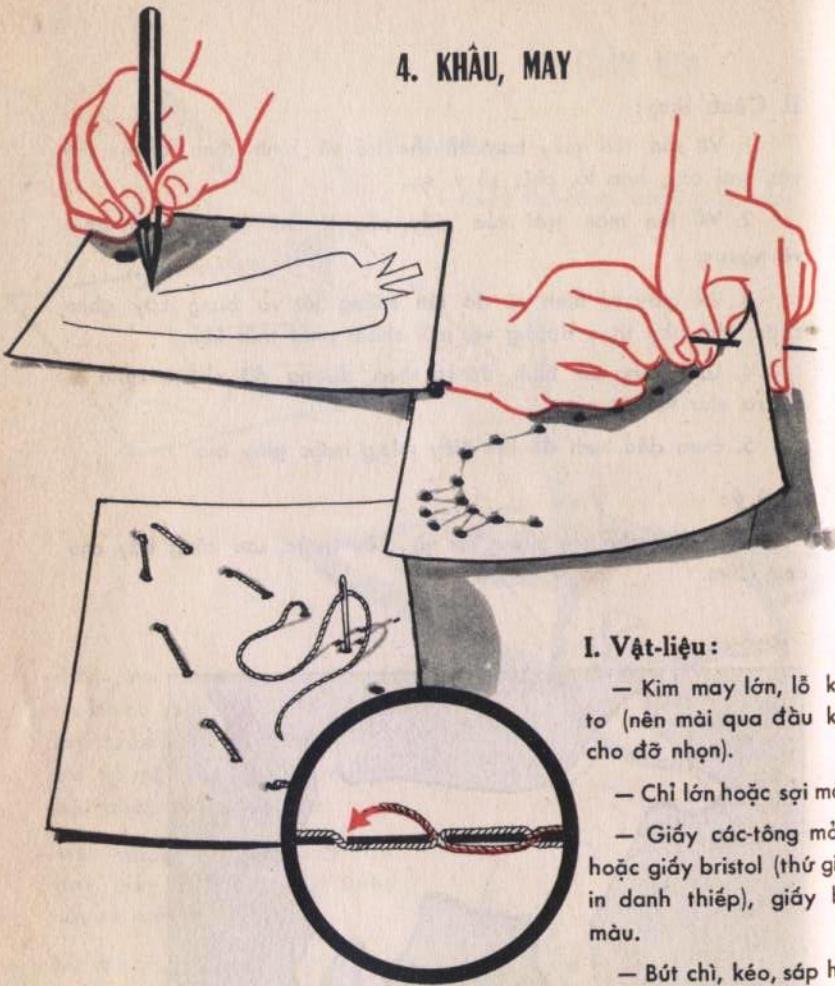
1. Vẽ sẵn lên giấy hay đè cho trẻ vẽ hình định ghim: thú vật, trái cây, hoa lá, chữ, số v. v...
2. Vẽ lên mặt trái của giấy, nếu là chữ hay số thì phải
vẽ ngược.
3. Đè giấy có hình vẽ đó lên miếng lót và dùng cây ghim
châm nhẹ nhẹ theo đường vẽ, mũi châm phải thật liền.
4. Làm xong xé hình đó ra theo đường đã châm. Hình sẽ
rời ra như ta cắt vậy.
5. Đem dán hình đó lên giấy trắng hoặc giấy bìa.

Chú ý:

Nên phát cho trẻ miếng lót và giấy trước, sau cùng hãy cho
cây ghim.

4. KHÂU, MAY

II. Cách làm :

I. Vẽ hình dề may lên giấy rồi châm sẵn những lỗ nhỏ dề trê
dê xỏ kim qua được; lỗ cách nhau chừng một phân (xem hình).

I. Vật liệu:

- Kim may lớn, lỗ kim to (nên mài qua đầu kim cho đỡ nhọn).
- Chỉ lớn hoặc sợi màu.
- Giấy các-tông mỏng hoặc giấy bristol (thứ giấy in danh thiếp), giấy bìa màu.
- Bút chì, kéo, sáp hàn.

2. Cho trẻ xỏ kim lấy, vuốt sáp vào đầu chỉ cho dễ làm, buộc nút rồi bắt đầu may.

3. May đi một lượt, may lại một lượt. Khi xong, đường may sẽ giống như may máy. Có thể dùng hai màu chỉ (xem hình).

Bắt đầu cho trẻ may những hình dề như vuông, tròn, chữ nhật v.v... Dần dần cho may các hình như ở bài châm kim.

Trẻ lớp trên có thể may hình khó hơn do chúng vẽ và châm lỗ lấy, may mũi nhỏ và nhiều màu chỉ. May rồi tô màu lên hình cho đẹp.

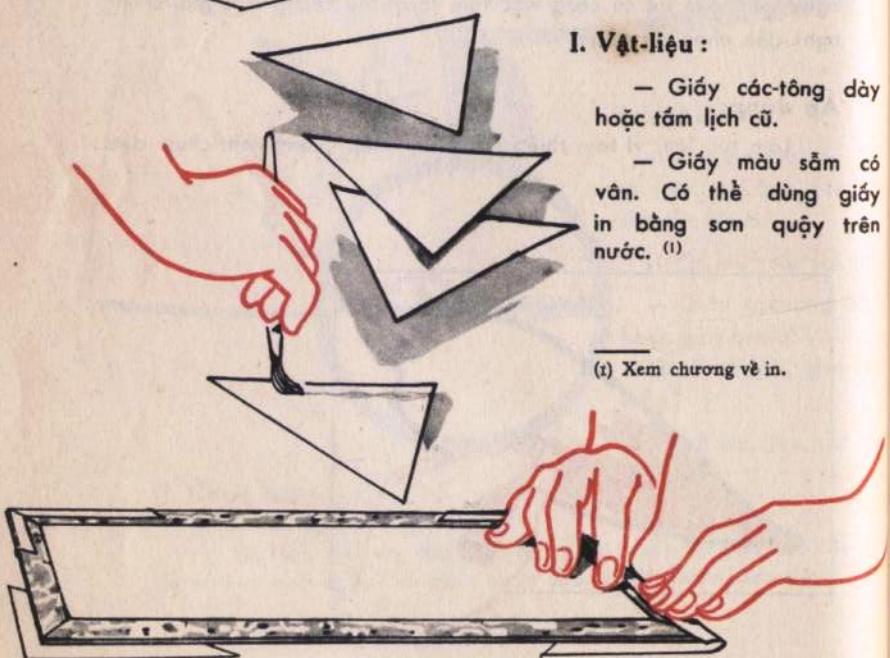
Trẻ nhỏ năm sáu tuổi rất ham thích công việc này và chúng rất hăng-hộ khi làm xong. Đừng ngại là cho trẻ nhỏ dùng kim thì nguy-hiểm. Khi trẻ có công việc làm thích-thú không bao giờ chúng nghĩ đến chọc trẻ khác.

Áp dụng:

Làm túi, làm ví tay, thiệp chúc Tết, thiệp Giáng-sinh, chụp đèn.

5. GIẤY THẨM LÓT TAY

I. Vật liệu :

- Giấy các-tông dày hoặc tấm lịch cũ.
- Giấy màu sẫm có vân. Có thể dùng giấy in bằng sơn quay trên nước. (1)

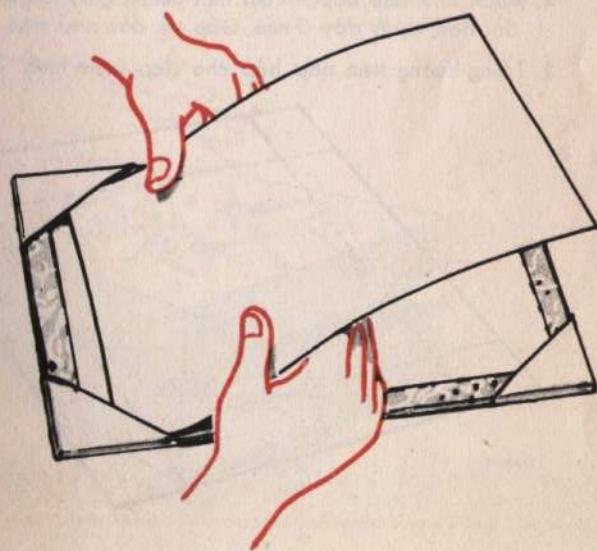
(1) Xem chương về in.

— Một tờ giấy thẩm trắng hoặc màu.

— Kéo, hò thật dính.

II. Cách làm :

1. Nếu là một tấm các-tông cũ thì phải lấy giấy màu bồi lên hai mặt cho sạch và đẹp.
2. Cắt giấy vân thành một sải dài, bề rộng chừng 4cm, dán viền bốn cạnh tấm các-tông.
3. Lấy giấy vân dán chéo bốn góc (xem hình vẽ).
4. Dán xong để khô rồi đặt tấm giấy thẩm vào, luồn bốn góc vào trong giấy vân.

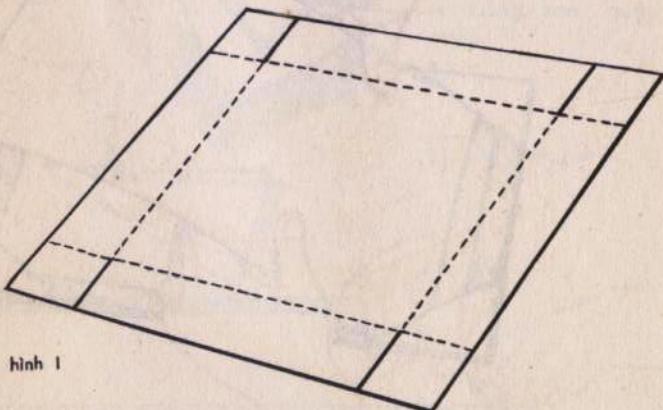
6. CÁCH LÀM HỘP GIẤY

Lời dặn trước khi làm :

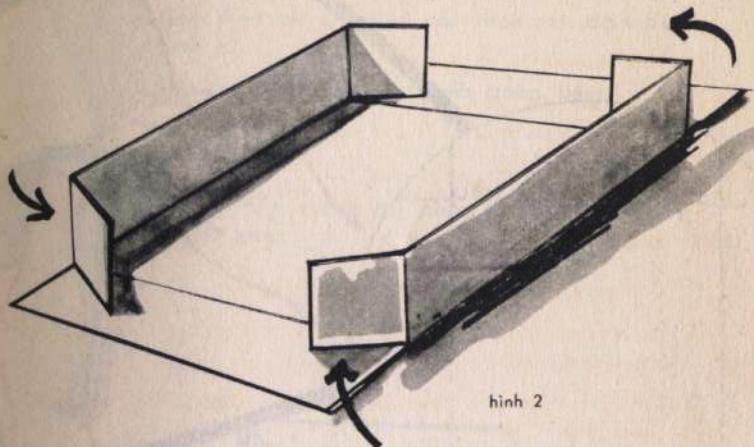
- Nên dùng giấy cứng, loại giấy các-tông 1 hay 2mm hoặc giấy bìa màu.
- Đo kích-thước cho cẩn-thận.
- Nên lấy mũi dao nhọn rạch nhẹ một vạch lên các đường đẽ gấp vào, nếp sẽ thẳng và đẹp.
- Hò dán phải cho thật dính.

Hộp vuông :

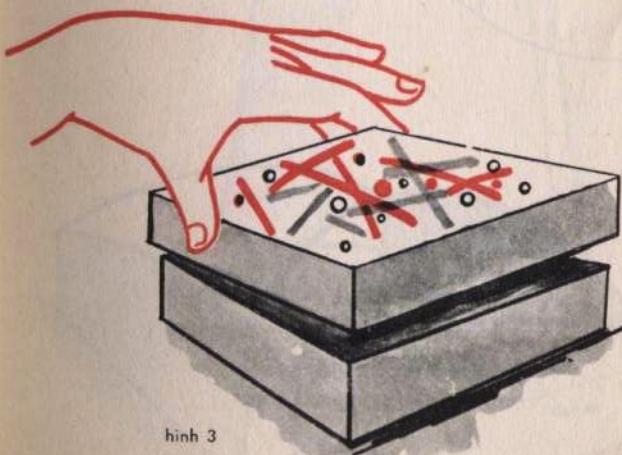
1. Cắt giấy theo hình vuông to nhỏ tùy ý.
2. Những nét đậm ở hình vẽ để cắt, những nét chấm để gấp vào (xem hình 1).
3. Bốn góc hộp gấp lại dán keo, hò hoặc bấm bằng máy (xem hình 2).
4. Muốn làm nắp hộp thì cắt một miếng giấy lớn hơn, cạnh nắp dài hơn cạnh đáy 3mm. Gấp và dán như trên.
5. Trang-hoàng trên nắp hộp cho đẹp (xem hình 3).

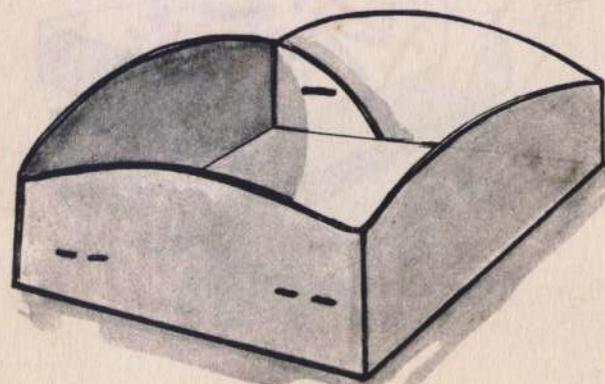
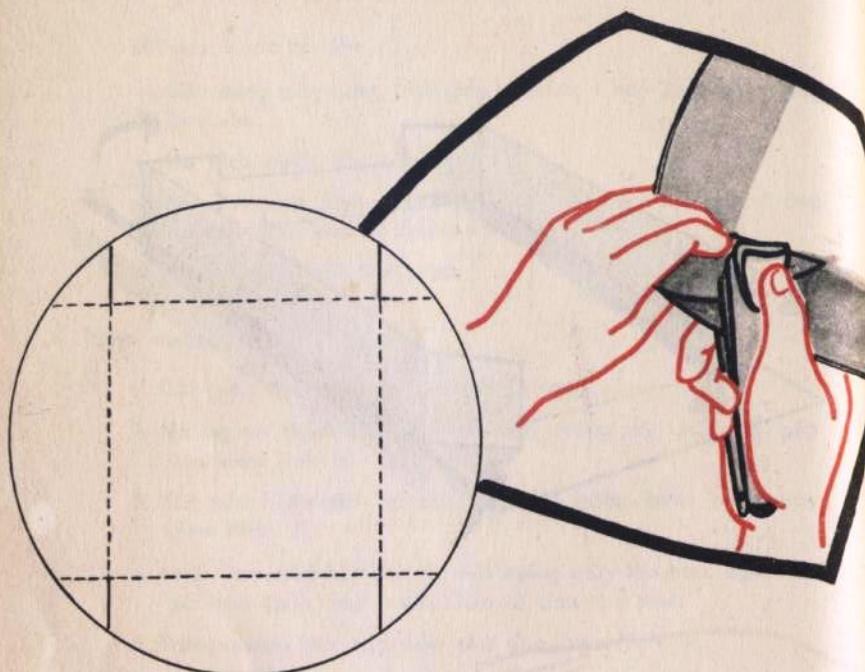
hình 1

hình 2

hình 3

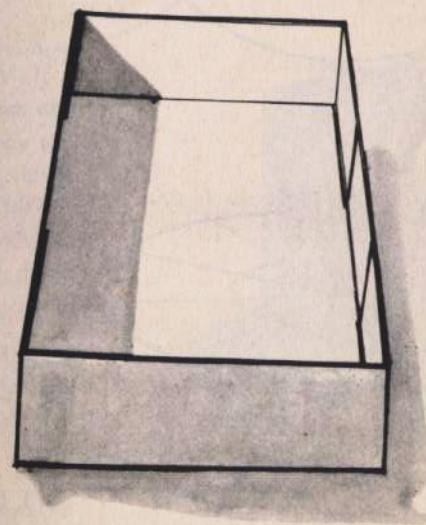

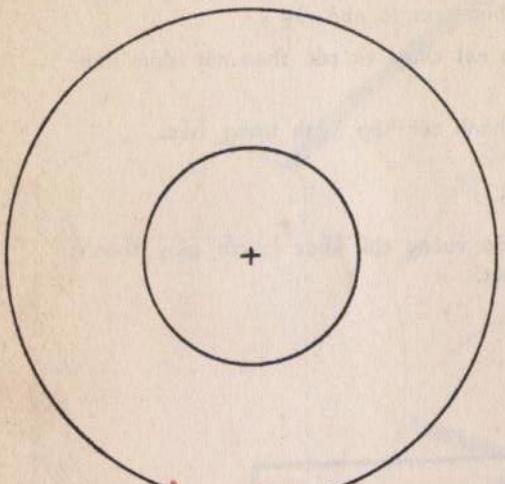
Hộp vuông cách khác :

1. Cắt một hình tròn to nhỏ tùy ý.
2. Gấp theo nét chấm và cắt theo nét đậm trên hình vẽ.
3. Dán lại thành cái hộp (hình trang bên).

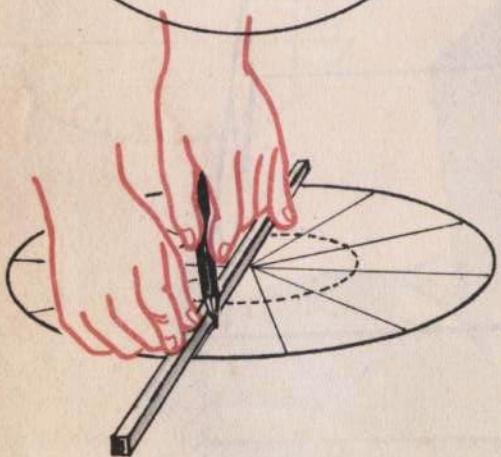
Hộp chữ nhật :

Làm như hộp vuông chỉ khác là cắt giấy thành hình chữ nhật.

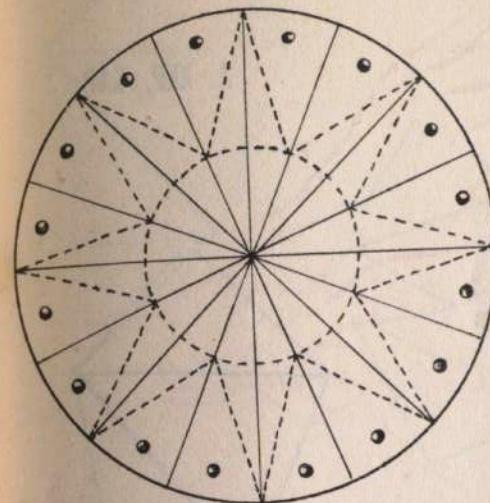
Hộp dè kẹo:

1. Vẽ hai vòng tròn trên một miếng bìa màu, một vòng trong, một vòng ngoài. Nếu vòng trong nhỏ thì thành hộp sẽ cao, còn vòng tròn trong lớn thì thành hộp sẽ thấp (xem hình).

2. Kẻ những đường kính chia vòng tròn ra làm 16 hoặc 24 phần đều nhau.

3. Dùng mũi kéo nhọn rạch theo nét chấm để gấp vào cho dẽ.

4. Dùng máy bấm hoặc mũi kéo chọc thủng những lỗ theo hình vẽ.

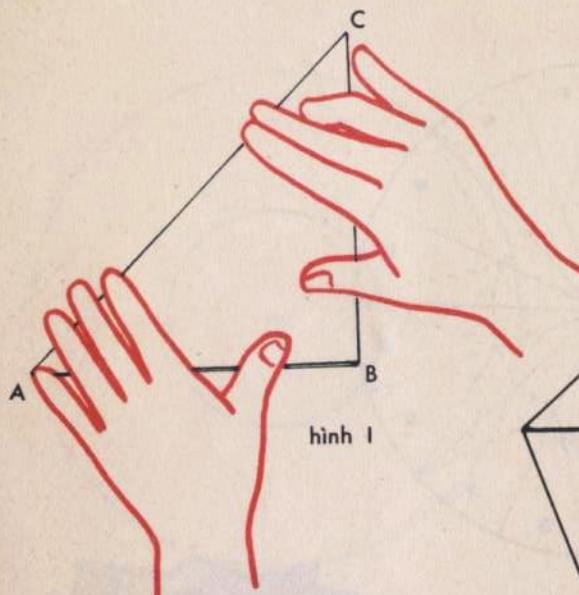
5. Cắt theo vòng tròn ngoài.

6. Gấp những đường đã rạch vào trong dè cho rõ hình tam-giác.

7. Luồn ruy-băng màu qua các lỗ rồi buộc nơ.

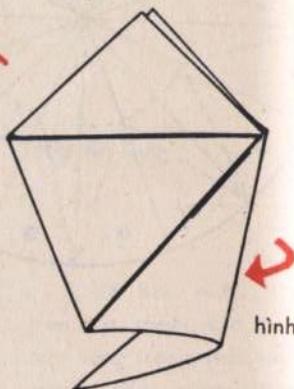
8. Có thể trang hoàng thêm cho đẹp.

7. XẾP, GẤP

hình 1

hình 2

Sau đây là vài kiểu xếp, gấp giản-dị, dễ làm mà trẻ rất ưa thích.

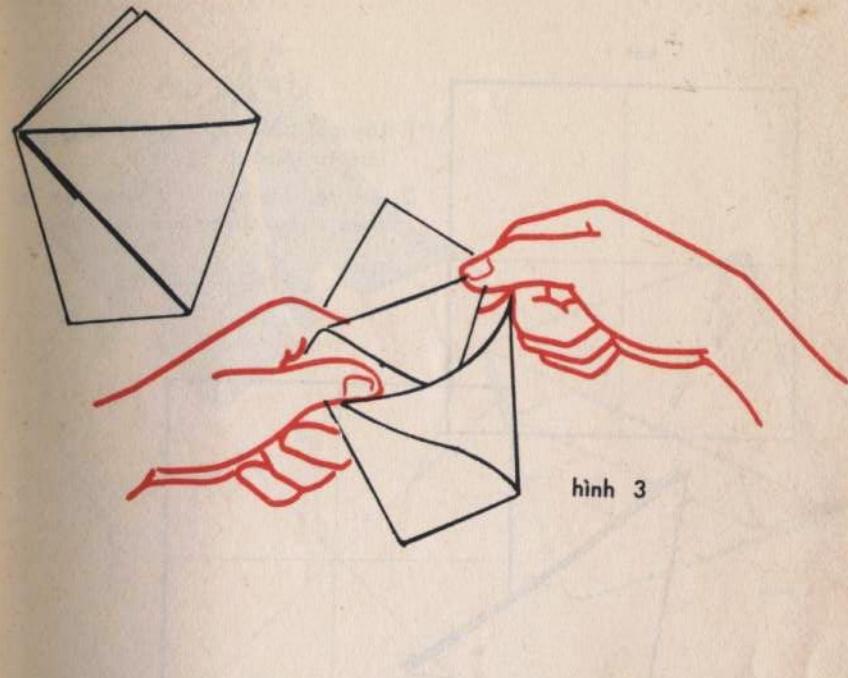
I. Vật liệu :

Giấy trắng hay giấy màu vừa phải, không mỏng, không dày.

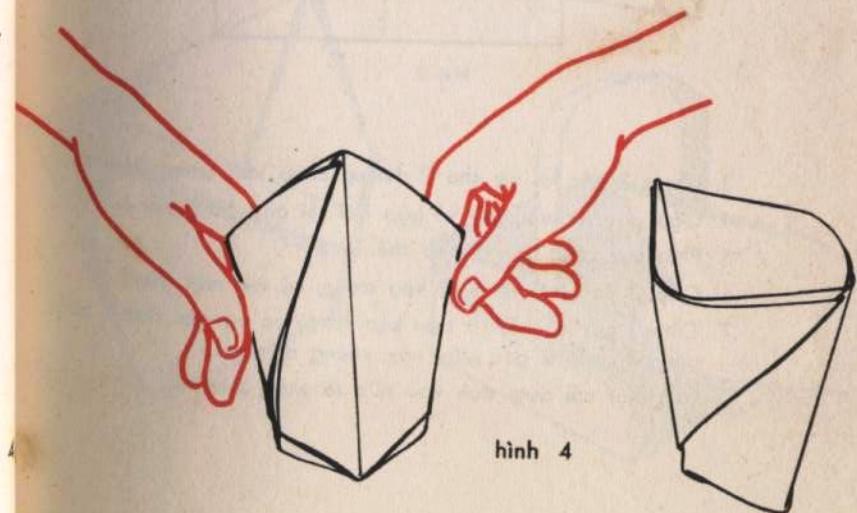
II. Cách làm :

XẾP CÁI LY

1. Lấy một miếng giấy hình vuông gấp chéo theo hình 1.
2. Gấp góc A thẳng góc với đường BC. Gấp góc C ra mặt sau (hình 2).
3. Kéo góc B gấp xuống làm miệng ly, một mảnh gấp xuống đằng trước, một mảnh gấp xuống đằng sau (hình 3).
4. Mở ra là thành cái ly, có thể dùng để uống nước được (hình 4).

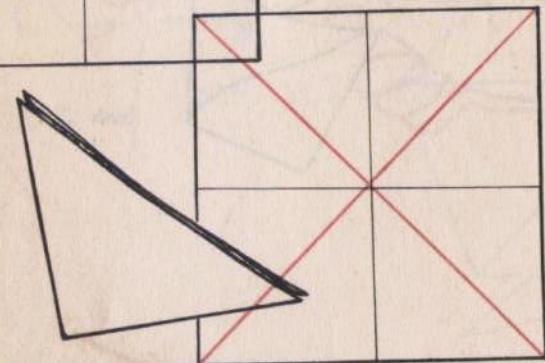
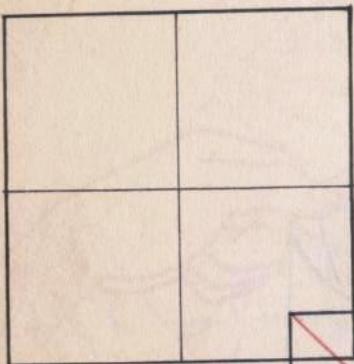

hình 3

hình 4

hình 1

hình 2

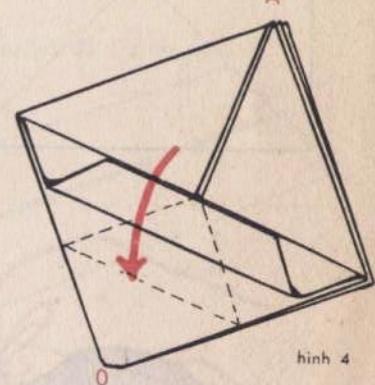
XẾP CÁI GIỎ

1. Lấy một miếng giấy hình vuông gấp làm tư (hình 1).
2. Mở ra, lật mặt sau gấp làm tư theo chiều chéo (hình 2).

hình 3

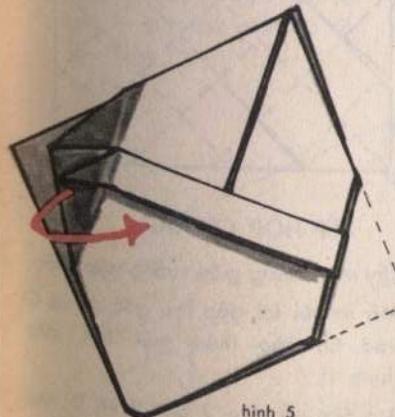

A

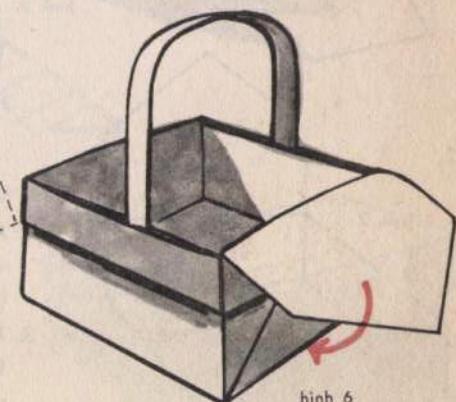

hình 4

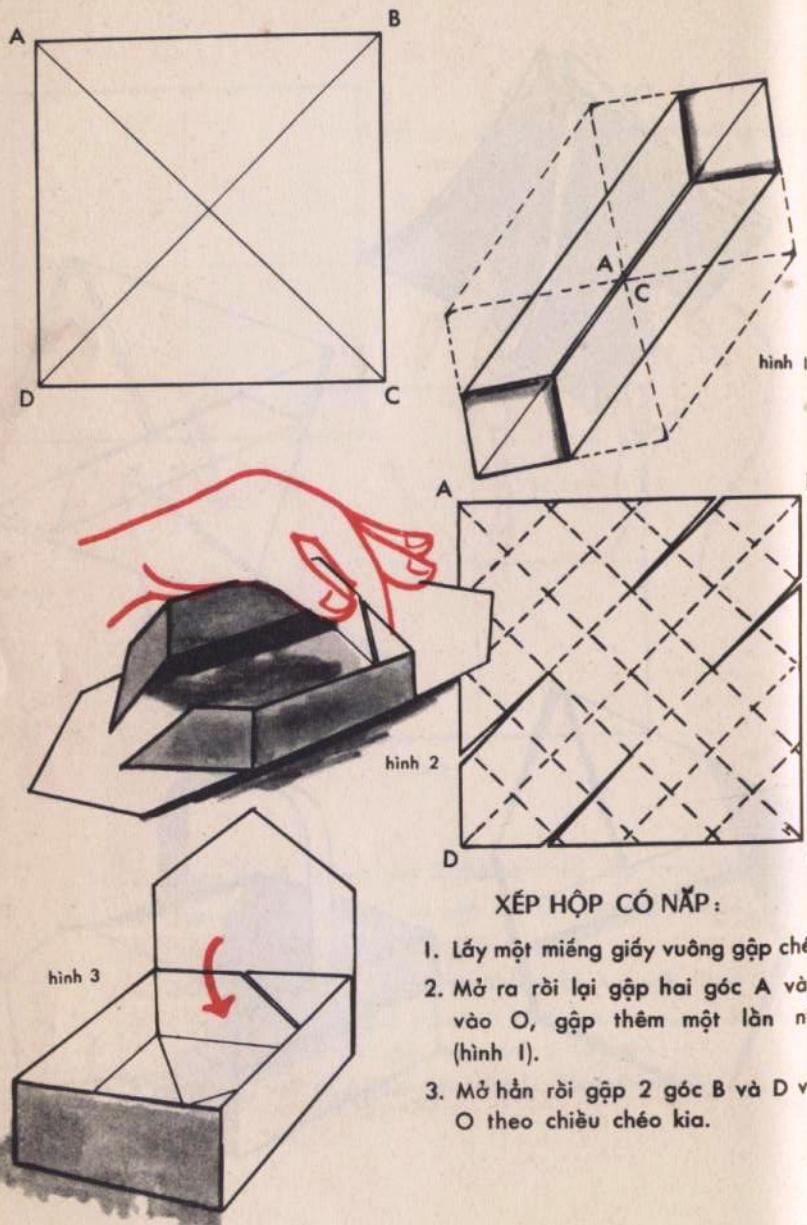
3. Chụm 2 góc lại và cho 2 đường chéo vào trong (hình 3).
4. Gập góc A xuống O và gập đôi rồi gập ba (hình 4).
5. Phía sau cũng gập y như thế.
6. Gấp 2 góc trái và phải vào trong, cả hai mặt (hình 5).
7. Cầm 2 góc còn lại ở trên kéo từ từ ra và nắn thành hình cái giỏ, dán 2 góc giấy này xuống đáy giỏ.
8. Làm một cái quai dán vào nữa là xong (hình 6).

hình 5

hình 6

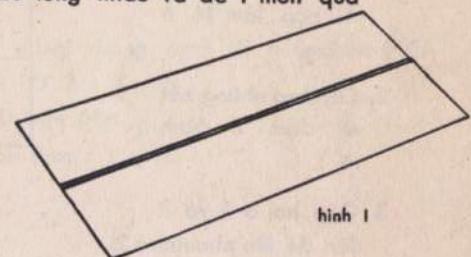
4. Đè tờ giấy mở, lấy kéo cắt theo 4 nét đậm rồi gấp theo hình 2 và 3, thế là xong một nửa hộp.

5. Lấy một tờ giấy nhỏ hơn một chút và cũng làm y như trên.

6. Lồng 2 nửa vào nhau thành một cái hộp.

Có thể trang-hoàng thêm cho đẹp.

Có thể làm nhiều cái to nhỏ lồng nhau và đè 1 món quà bất ngờ vào hộp trong cùng.

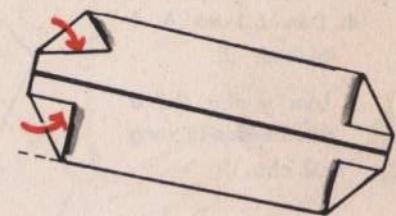

XẾP HỘP KHÔNG NẮP:

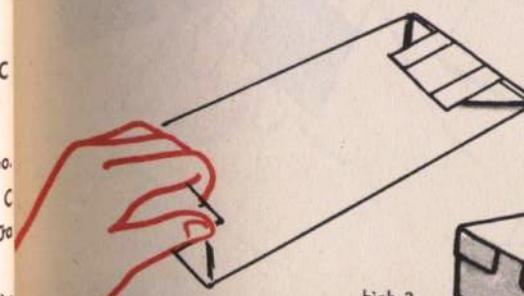
1. Lấy một miếng giấy hình chữ nhật gấp theo chiều dài như hình 1.

2. Gấp 4 góc lại như hình 2.

3. Gấp 2 đường viền lên rồi mở ra là thành cái hộp rất kín (hình 3).

hinh 2

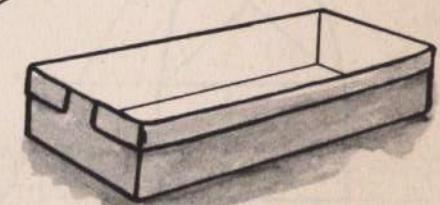
hinh 3

XẾP HỘP CÓ NẮP:

1. Lấy một miếng giấy vuông gấp chéo.

2. Mở ra rồi lại gấp hai góc A và C vào O, gấp thêm một lần nữa (hình 1).

3. Mở hẵn rồi gấp 2 góc B và D vào O theo chiều chéo kia.

GẤP CÁI NHÀ

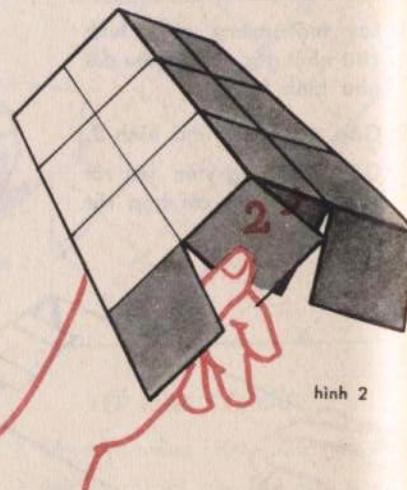
Nên làm bằng bìa
đẹp và dễ làm.

1. Lấy một miếng bìa vuông gấp làm 4 rồi gấp làm 16 ô vuông.
2. Cắt theo những nét vẽ đậm ở hình vẽ 1.

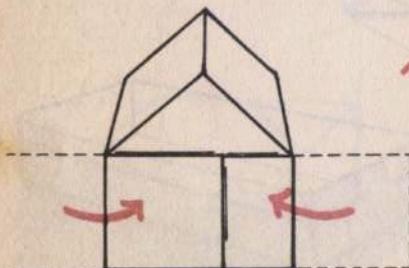
3. Gập hai ô 2 và 3 dán đè lên nhau(hình 2).
4. Dán ô 1 và ô 4 lại (hình 3).
5. Làm y như thế ở đầu bên kia là xong cái nhà.

hình 1

hình 2

hình 3

8. LÀM BAO THƯ

I. Vật liệu :

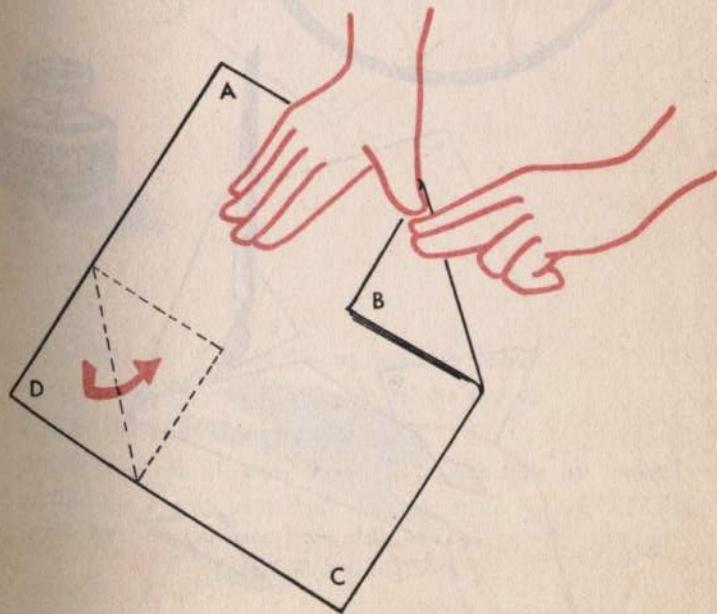
- Giấy trắng không kẻ hoặc giấy màu gói hàng.
- Kéo, hò.

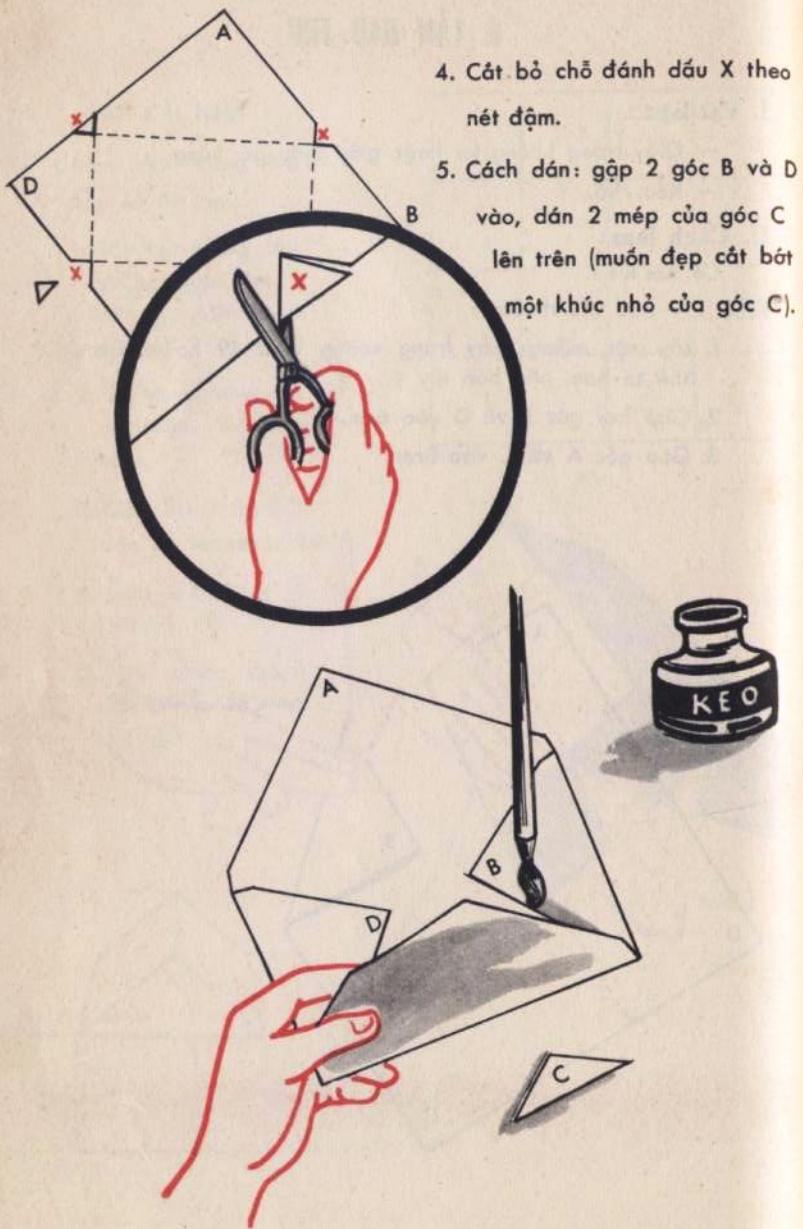
II. Cách làm :

Có hai kiểu.

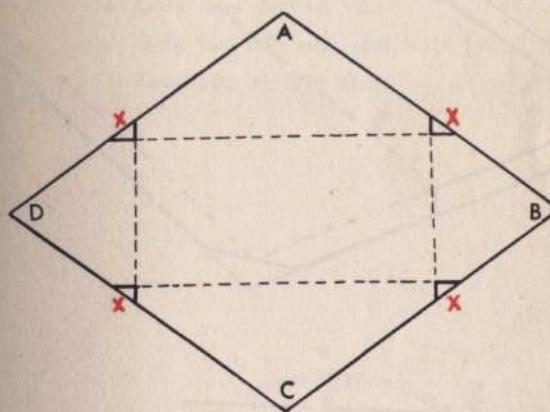
KIỀU I.— Bao thư thường :

1. Lấy một miếng giấy trắng vuông cạnh 19 hoặc 20cm. Có thể to hơn, nhỏ hơn tùy ý.
2. Gấp hai góc B và D vào 6cm.
3. Gấp góc A và C vào 8cm.

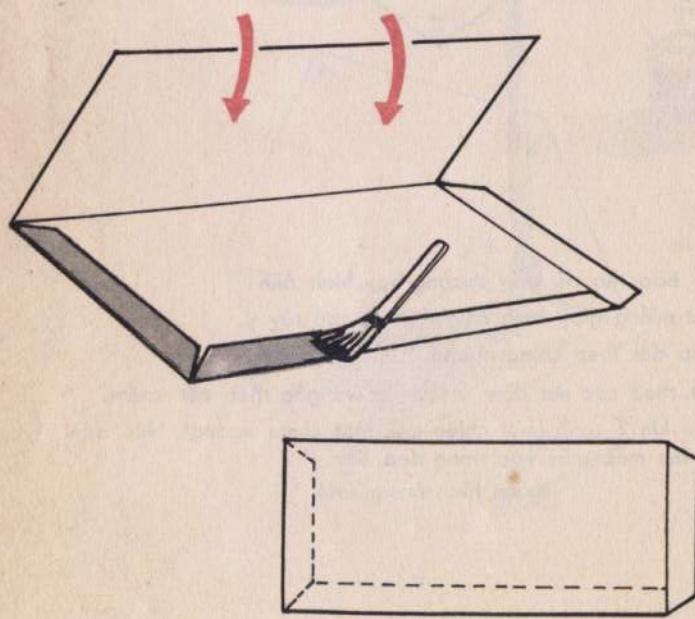
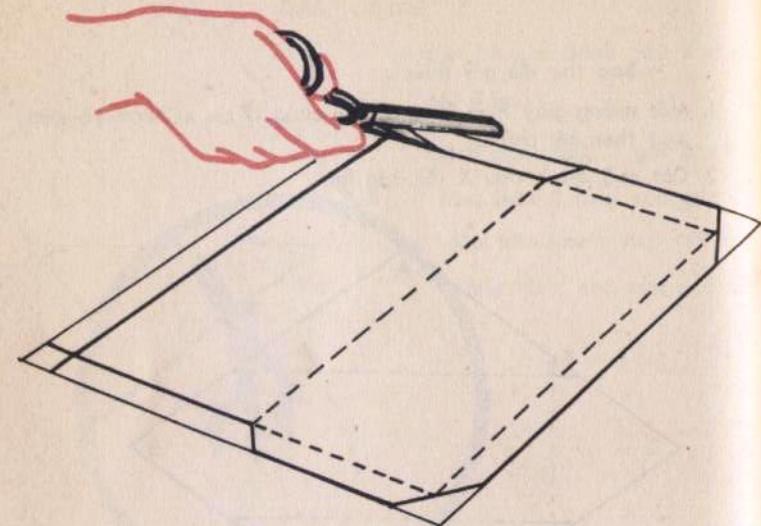

- Bao thư đẻ gởi thiếp:
1. Một miếng giấy hình thoi, đường chéo 17 cm x 24 cm và gấp vào theo nét chấm.
 2. Cắt chỗ đánh dấu X rồi dán lại.

KIẾU II.— Bao thư đẻ giấy thường hay hình ảnh:

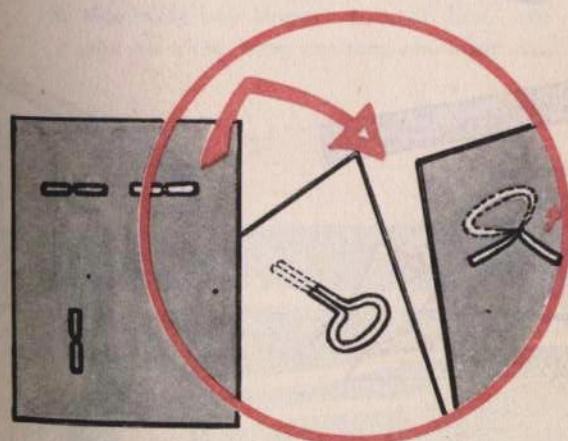
1. Một miếng giấy hình chữ nhật to nhỏ tùy ý.
2. Gấp đôi theo chiều ngang.
3. Cắt theo các nét đậm ở hình vẽ và gấp theo nét chấm.
4. Dán kín 2 cạnh (một chiều dài, một chiều ngang). Nên dán đẻ lên mép giấy vào trong đẹp hơn.
(xem hình trang sau)

9. KHUNG ẢNH

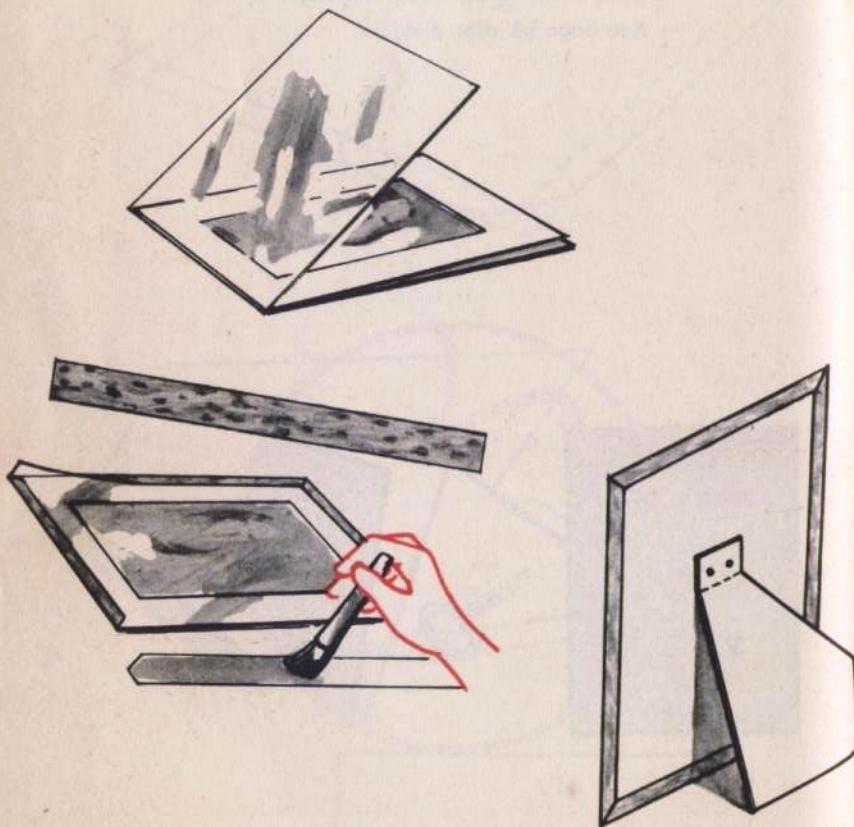
I. Vật liệu:

- Kính.
- Giấy các-tông cứng.
- Dây kẽm.
- Giấy màu sẫm có vân.
- Giấy làm nền màu sẫm hoặc lót.
- Keo hoặc hò thật dính.

II. Cách làm :

1. Cắt kính và giấy các-tông lớn hơn kích thước tấm hình muốn lồng, mỗi bề 4, 5cm. Hình phải nằm trên một nền màu sáng nếu hình sẫm, và nền màu sẫm nếu hình màu lợt thì mới nổi.

2. Cắt giấy vân màu sẫm thành những miếng dài bề rộng chừng 2cm để viền. Nên cắt giấy cho đủ bề dài của mỗi chiều đứng để phải nối, khung sẽ kín mĩ thuật.

3. Xoi 2 lỗ nhỏ ở tấm các-tông để luồn dây kẽm.

4. Đặt giấy làm nền. Nếu hình sẫm thì dùng nền màu sáng, nếu hình lợt thì dùng nền màu sẫm.

5. Đặt hình vào cho thật ngay ngắn cân đối.

6. Đặt kính lên sau khi đã chùi cho thật sạch bụi, dán giấy viền như hình vẽ, bề ngang đường viền trên mặt kính là 5mm.

7. Dán xong chùi sạch keo hò dính trên mặt kính.

8. Nếu muốn bày khung trên mặt bàn, mặt tủ, thi gắn cái chân bằng các-tông như hình vẽ.

10. LỒNG ĐÈN TRUNG-THU

Có hai kiểu hoàn-toàn bằng giấy, dễ làm, ít tốn kém.

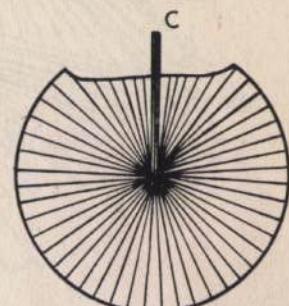
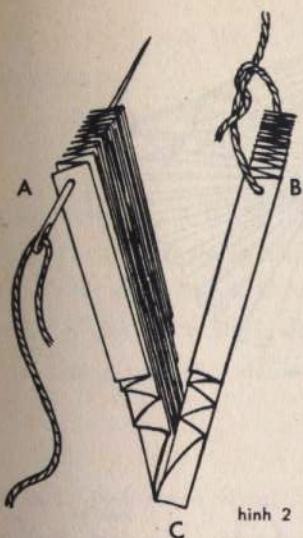
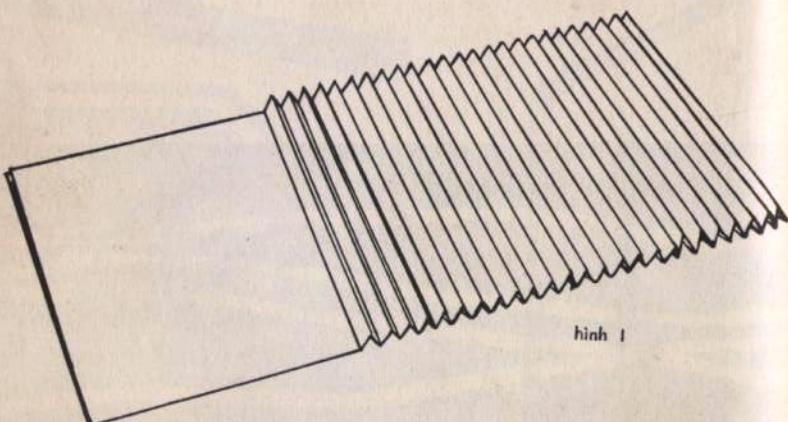
I. Vật-liệu:

KIỂU ĐÈN NÓN

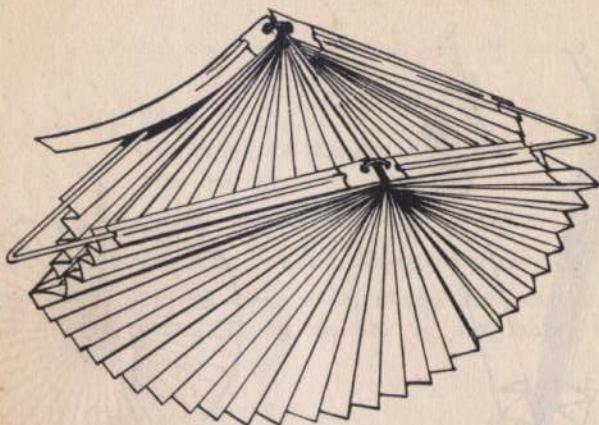
- Giấy trắng tốt khổ lớn. Một tờ cỡ $1m \times 0m64$ làm được hai đèn.
 - Hai sợi dây kẽm dài 34cm mỗi sợi.
 - Màu nước hay bút chì màu, bút chì sáp.
- Có thể dùng phàm nhuộm lụa màu rất tốt và đẹp, ăn vào giấy mịn như in, song phàm này hơi mắc tiền.

II. Cách làm :

1. Lấy một nửa tờ giấy nói trên (theo chiều dài).
2. Vẽ hoặc tô màu tùy ý nhưng cần tô màu tươi đẹp thì đèn mới nồi.
3. Vẽ xong chờ khô gấp đôi tờ giấy theo chiều dài.

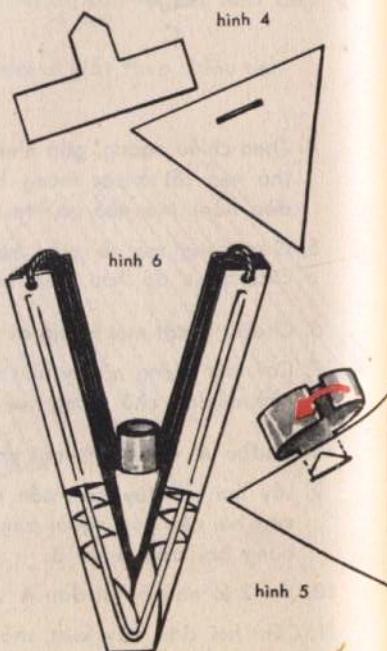

4. Theo chiều ngang, gấp như gấp quạt cho thật đều. (Nếu có thứ nẹp sắt ở các thùng hàng dùng đặt vào để gấp thì dễ đều hơn). Mỗi nếp gấp to 12mm. thì vừa (hình 1).
5. Gấp xong mở tờ giấy ra thành hình chữ V, khoảng AB cách nhau độ 9cm (xem hình 2).
6. Ở đầu C cắt một miếng đi vào 6 nếp gấp và sâu xuống 5cm.
7. Cắt một miếng nữa y như thế ở bên đầu kia. Hai miếng cắt này để làm chỗ thông hơi cho đèn cầy (hình 3).
8. Ở đầu A và B xén một chút để lúc mở đèn cho đẹp.
9. Lấy hai sợi dây kẽm uốn theo hình chữ V và đặt vừa khít vào hai nếp gấp ngoài cùng rồi dán lại, dây kẽm phải vừa bằng hai đầu A và B.
10. Xoi 2 lỗ nhỏ ở hai đầu A và B, luồn chỉ vào rồi buộc lỏng.
11. Cầm hai đầu dây kẽm, mở ra thành cái đèn.

CÁCH LÀM CÁI CẤM NẾN

1. Lấy một miếng các-tông mỏng hình tam-giác đều, 6cm mỗi cạnh và một miếng kẽm (hình 4).
2. Luồn đầu nhọn miếng kẽm vào chỗ đường cắt của miếng các-tông, bẻ chụp lên cho miếng kẽm gắn chặt vào miếng các-tông (hình 5).
3. Uốn tròn chỗ kẽm dài ở trên.
4. Dán vào trong lòng đèn chõ chính giữa (hình 6).

KIỀU ĐÈN XẾP

I. Vật liệu :

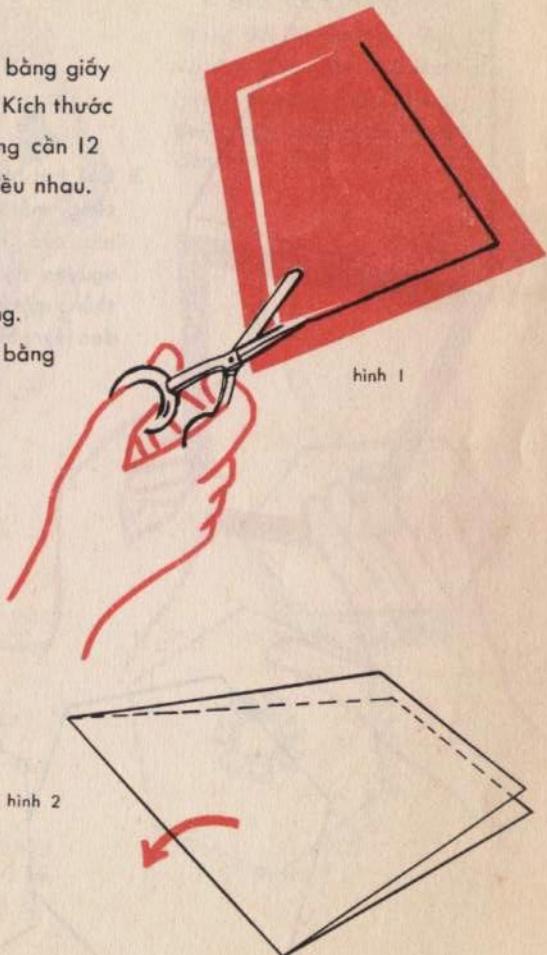
- Giấy các-tông, giấy bóng.
- Màu nước, kéo, hò.

II. Cách làm :

1. Cắt 12 hình thang bằng giấy cứng như hình vẽ. Kích thước to nhỏ tùy ý nhưng cần 12 miếng phải thật đều nhau.

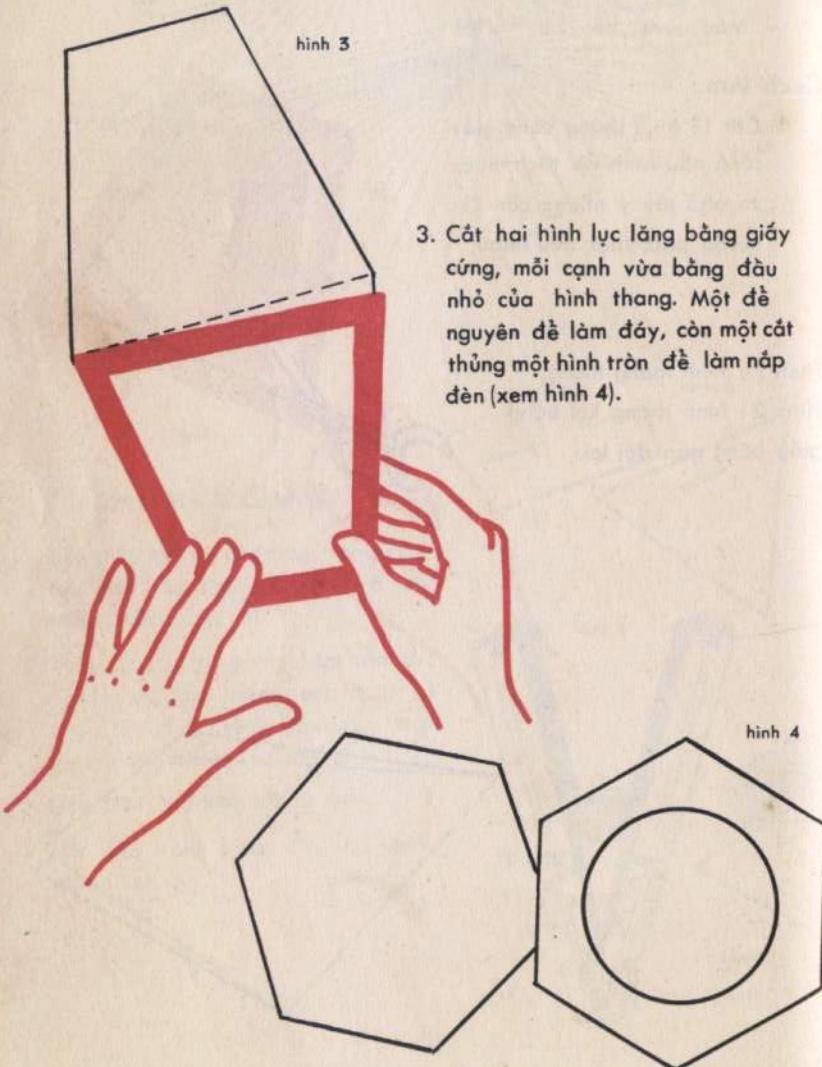
2. Hình 1 : hình thang thường.

Hình 2 : hình thang kín bằng giấy bóng gấp đôi lại.

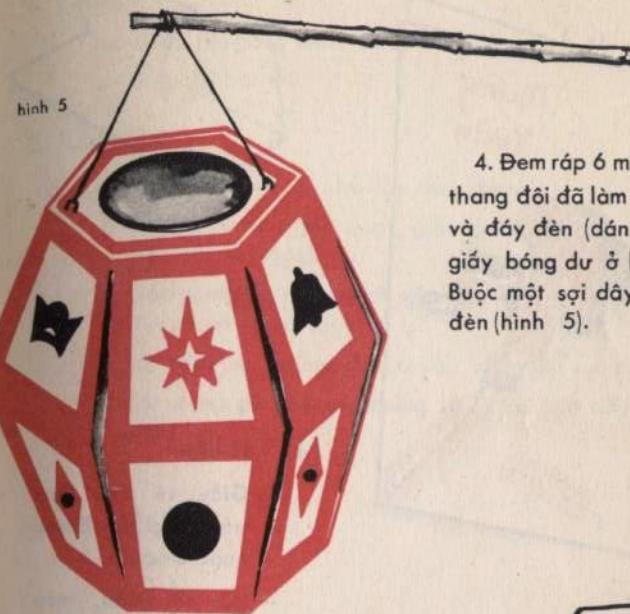

Hình 3: mở hình thang bằng giấy bóng ra dán hai hình thang thủng lên trên.

Làm 6 cái giống nhau. Trang hoàng lên giấy bóng.

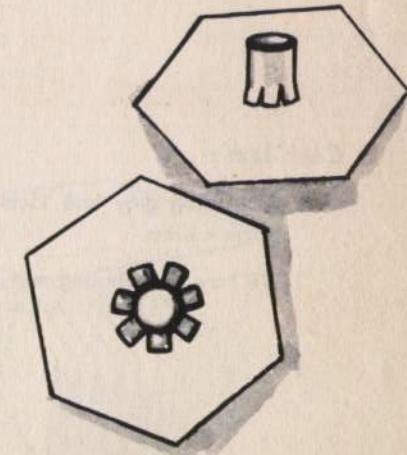

3. Cắt hai hình lục lăng bằng giấy cứng, mỗi cạnh vừa bằng đầu nhỏ của hình thang. Một đèn nguyên để làm đáy, còn một cắt thủng một hình tròn để làm nắp đèn (xem hình 4).

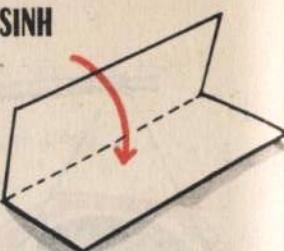

LÀM CÁI CẮM NÉN

1. Kiếm một ống sắt tây trước để thuốc như aspirine hoặc dagénan v. v...
2. Cắt lấy một khúc độ 3 phân.
3. Cắt một đầu thành những chân rét dài 1cm.
4. Cắm đầu đó qua giữa miếng các-tông cứng để làm đáy, bẻ quặt chân rét lên cho ống sắt ôm khít vào giấy là được.

11. THIỆP CHÚC TẾT VÀ MỪNG GIÁNG SINH

I. Vật-liệu :

- Giấy vẽ màu hay trắng (loại giấy Bristol hoặc croquis).
- Bút chì màu, màu nước.

II. Cách làm :

1. Lấy miếng giấy khổ 15cm x 20cm gấp đôi lại thành khổ 15cm x 10cm.
2. Vẽ hay trang-hoàng mặt ngoài, mặt trong đè viết.

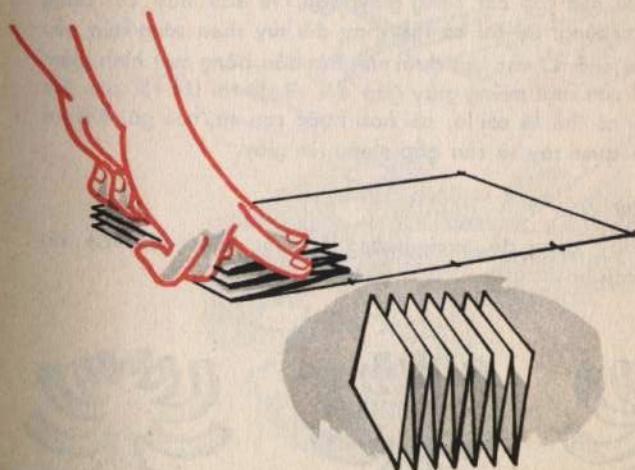
12. CẮT DÂY HÌNH

I. Vật-liệu :

- Giấy thủ-công màu (dùng màu đậm hình cắt sẽ nổi hơn).
- Kéo và bút chì.

II. Cách làm :

1. Cắt giấy lớn hay nhỏ tùy theo đè-tài.
2. Gấp giấy như gấp quạt, gấp nhiều nếp sẽ có nhiều hình, mặt trái ra ngoài.
3. Gấp xong đè nguyên cả xấp như thế mà vẽ hình lên trên (xem hình trang sau).
4. Rồi cung cứ đè nguyên cả xấp như vậy mà cắt.
5. Cắt xong gỡ nhẹ ra, chúng ta sẽ có một dây hình giống nhau.

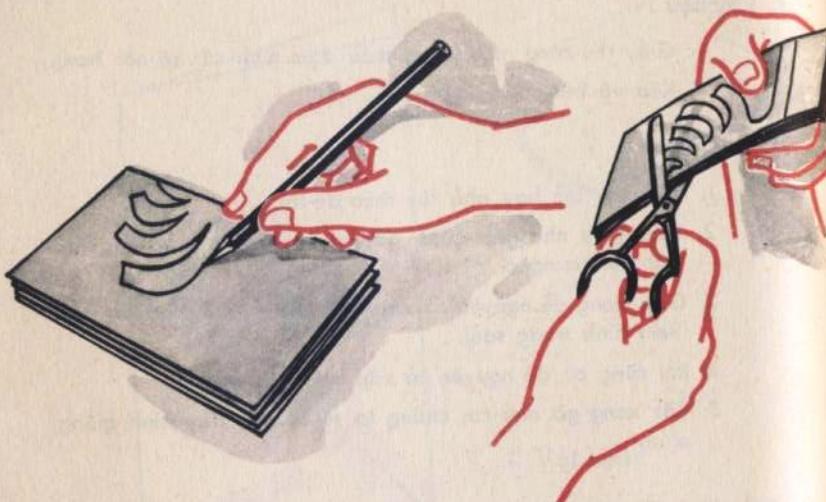
13. KHẨM GIẤY

I. Vật-liệu :

- Giấy thủ-công, giấy bìa màu hoặc vải vụn, giấy báo cũ.
- Giấy trắng tốt cứng.
- Kéo, hò thật định.

II. Cách làm :

1. Cắt giấy hoặc vải thành những miếng vuông nhỏ chừng 1cm cạnh.
2. Lấy một miếng giấy trắng lớn (loại giấy cứng) vẽ hình người, bông, trái cây hay thú-vật.

Chú ý :

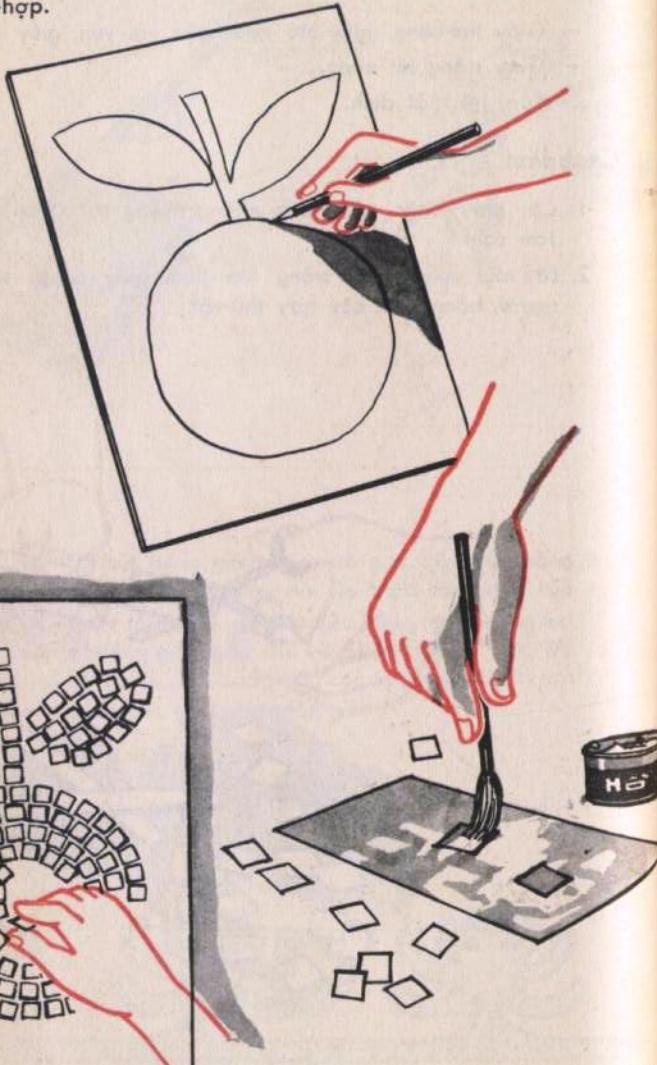
Lúc đầu nên tập cắt bằng giấy báo, về sau hãy cắt bằng giấy thủ-công. Đè-tài có thể thay đổi tùy theo sáng-khiển của các em nhỏ. Ở các lớp dưới nên bắt đầu bằng một hình giản-dị, chỉ cần một miếng giấy gấp đôi vẽ đè-tài lên rồi cắt. Đè tài này có thể là cái lá, cái hoa hoặc con vịt, con gà. Khi trẻ cắt đã quen tay sẽ cho gấp nhiều lần giấy.

III. Áp dụng :

Hình dây dùng để trang-hoàng lớp học hoặc dán vào bìa bao sách.

3. Dán giấy vuông nhỏ lên hình đã vẽ. Lựa màu cho đúng và hòa-hợp.

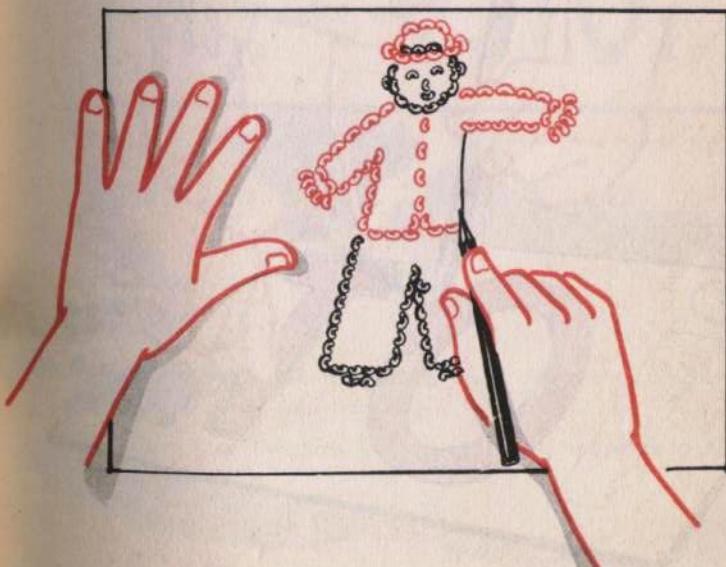
14. CẮN HỘT TRÊN GIẤY

I. Vật-liệu :

- Giấy bìa màu hoặc giấy vẽ trắng.
- Đậu xanh, đỏ, trắng, đen, đậu nành, hoặc hột dưa nhỏ, hột cây bông biếc. Vỏ ốc ruốc thứ nhỏ.
- Hò đặc hay keo đặc.

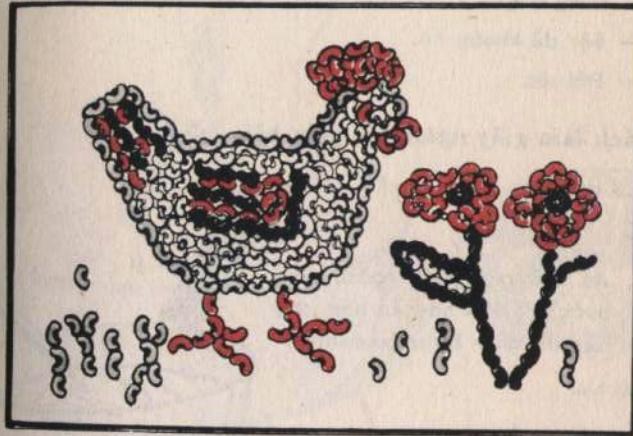
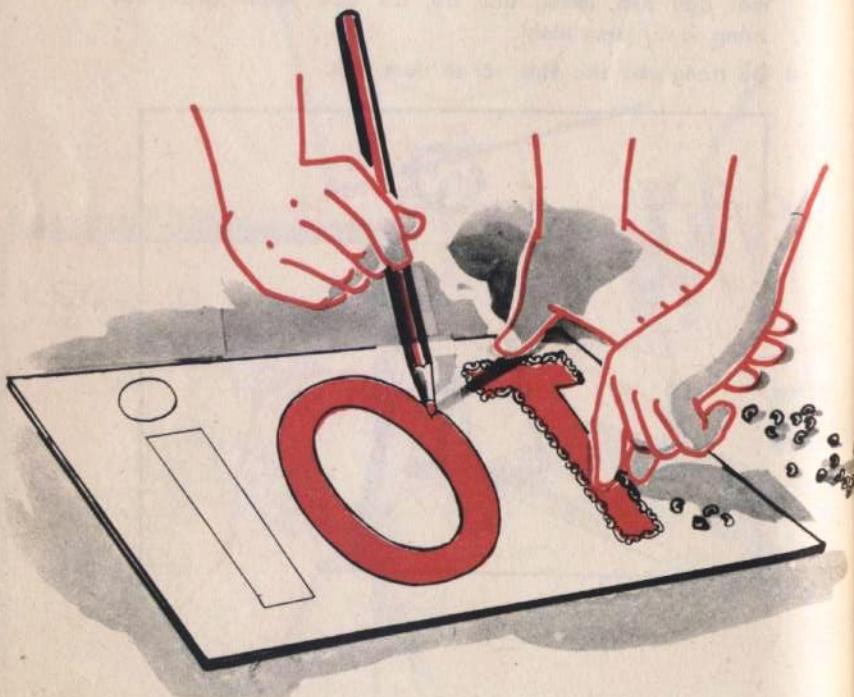
II. Cách làm :

1. Vẽ chữ hoặc hình lên giấy.
2. Dùng que nhỏ chấm hò hay keo, tô theo chữ hoặc hình.
3. Lấy từng hột đậu gán lên cho khít nhau. Tùy ý chọn màu hột. Thí-dụ : hình dứa trẻ thì gán khuôn mặt bằng đậu nành, mắt đậu đen, miệng đậu đỏ, áo đậu xanh, quần đậu trắng v. v... (xem hình).
4. Đè trong mát cho khô, rồi sê đem treo.

Chú ý :

- Có thể dùng vỏ óc ruốc thứ nhỏ hoặc hột chi cũng được, miễn hột đẹp, nhỏ và nhẹ.
- Có thể tô bút chì màu bên trong của chữ hay hình. Như vậy, chữ phải to và vẽ hai nét đi đôi (xem hình).
- Nếu muốn gắn kin mặt chữ hay hình thì phải dùng giấy bìa thiệt cứng như khâm giấy.
- Xịt thuốc DDT lên hình gắn để giữ được lâu.

Áp dụng :

Hình gắn này dùng để treo tường hoặc dán thêm miếng chõi sau lưng để chung trên bàn.

Chữ gắn hột có thể dùng làm đê-mục trong những cuộc triển-lãm.

15. GIẤY NGÂM, GIẤY BỐI

PAPIER MÂCHÉ

I. Vật liệu :

- Các loại giấy đè làm giấy ngâm là giấy báo cũ, giấy xúc (1), giấy thấm. Tất cả các loại giấy bở và xốp đều dùng được.
- Bột đè khuấy hồ.
- Đất sét.

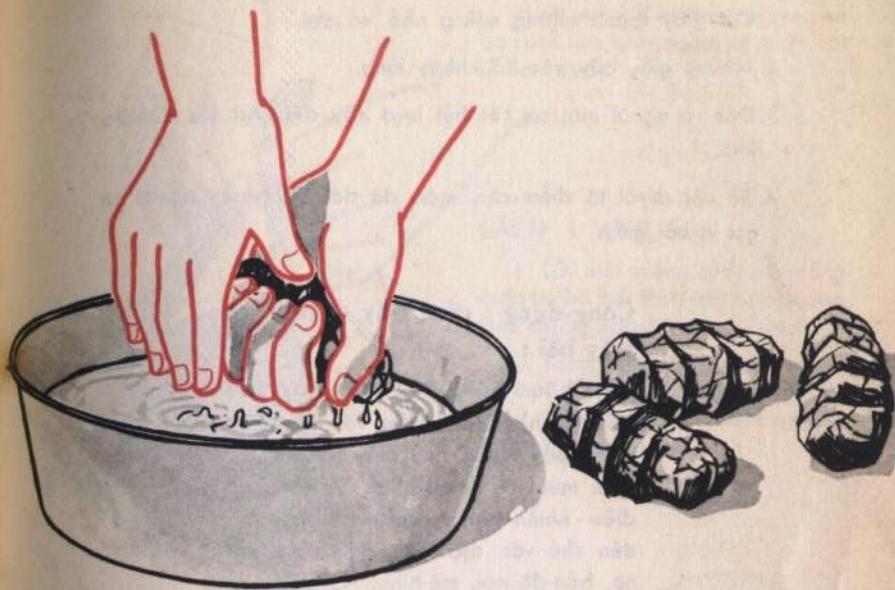
II. Cách làm giấy ngâm và giấy bối

Có ba cách :

CÁCH I

- I. Xé nhỏ giấy rồi ngâm vào nước một đêm hay lâu hơn, cho đến khi giấy bở ra (xem hình).

(1) giấy bẩn.

2. Lấy tay bóp cho giấy nát ra, đè ráo nước.
3. Lấy bột năng hay bột mì khuấy thành hồ vừa phải không đặc không lỏng.
4. Trộn từ từ từng ít hồ một vào giấy ngâm cho đến khi nào vừa nhuyễn đè nặn là được. Đừng cho nhão quá khó nặn và lúc đè sẽ chảy xuống.

CÁCH II

1. Giấy ngâm nát nhuyễn ra rồi đè ráo nước có thè nấm thành từng nắm cắt đi đè cho thật khô (xem hình).
2. Cho vào cối giã nhỏ như bột, đem bột này nhồi thêm hồ như cách I sẽ thành một thứ bột nặn rất mịn.

CÁCH III

1. Cắt giấy thành những miếng nhỏ và dài.
2. Nhúng giấy này vào hò khuấy lỏng.
3. Dán ra ngoài một cái cốt hé tết lượt này đến lượt kia để cho khô.
4. Bỏ cốt đi rồi tô điểm cho món đồ đó. Cách này người ta gọi là bồi giấy.

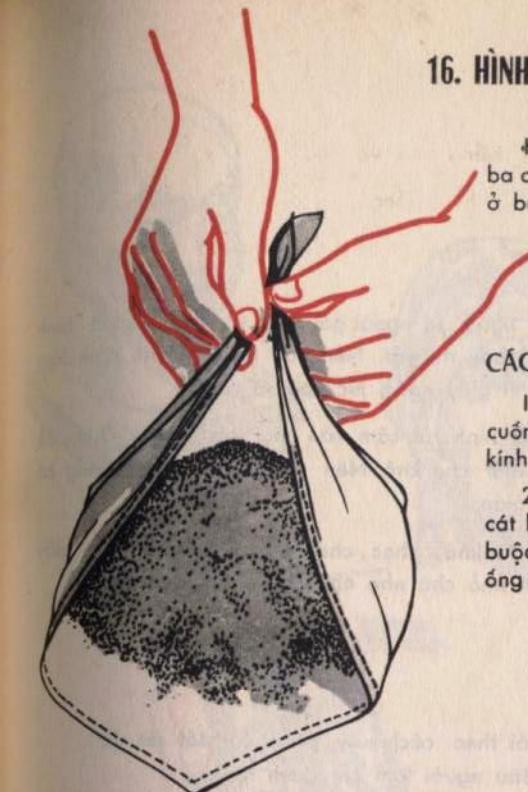
Công-dụng của giấy ngâm và giấy bồi :

Đồ-vật làm bằng giấy ngâm hay giấy bồi rất nhẹ, rơi không vỡ. Người ta dùng giấy ngâm hay giấy bồi để làm hình múa rối nhiều nhất vì nó nhẹ dễ điều - khiển bằng đầu ngón tay; rồi đến thú-vật, địa - cầu, trái cây, mặt nạ, bản-đồ nồi, mô-hình.

16. HÌNH MÚA RỐI

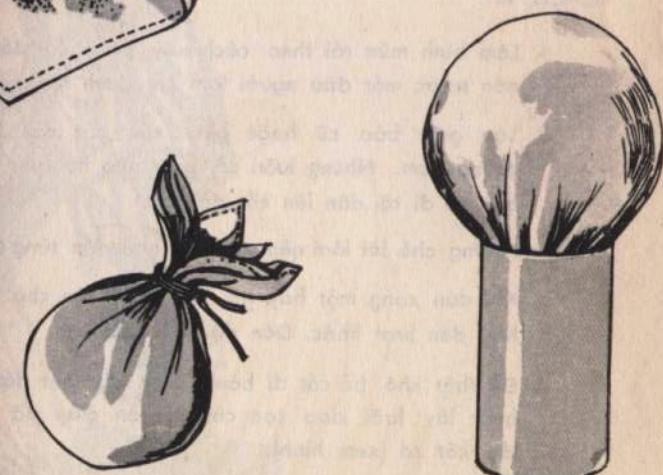
Hình múa rối có thể làm theo cả ba cách làm giấy ngâm và giấy bồi ở bài trước.

CÁCH I VÀ II

I. Lấy một miếng các-tông mỏng cuộn thành một hình ống tròn đường kính chừng 3cm, bè cao 6,7cm.

2. Kiếm một miếng vải bọc một ít cát hoặc mạt cưa khô hay trấu rồi buộc túm lại, nhét đầu buộc ấy vào ống tròn (xem hình).

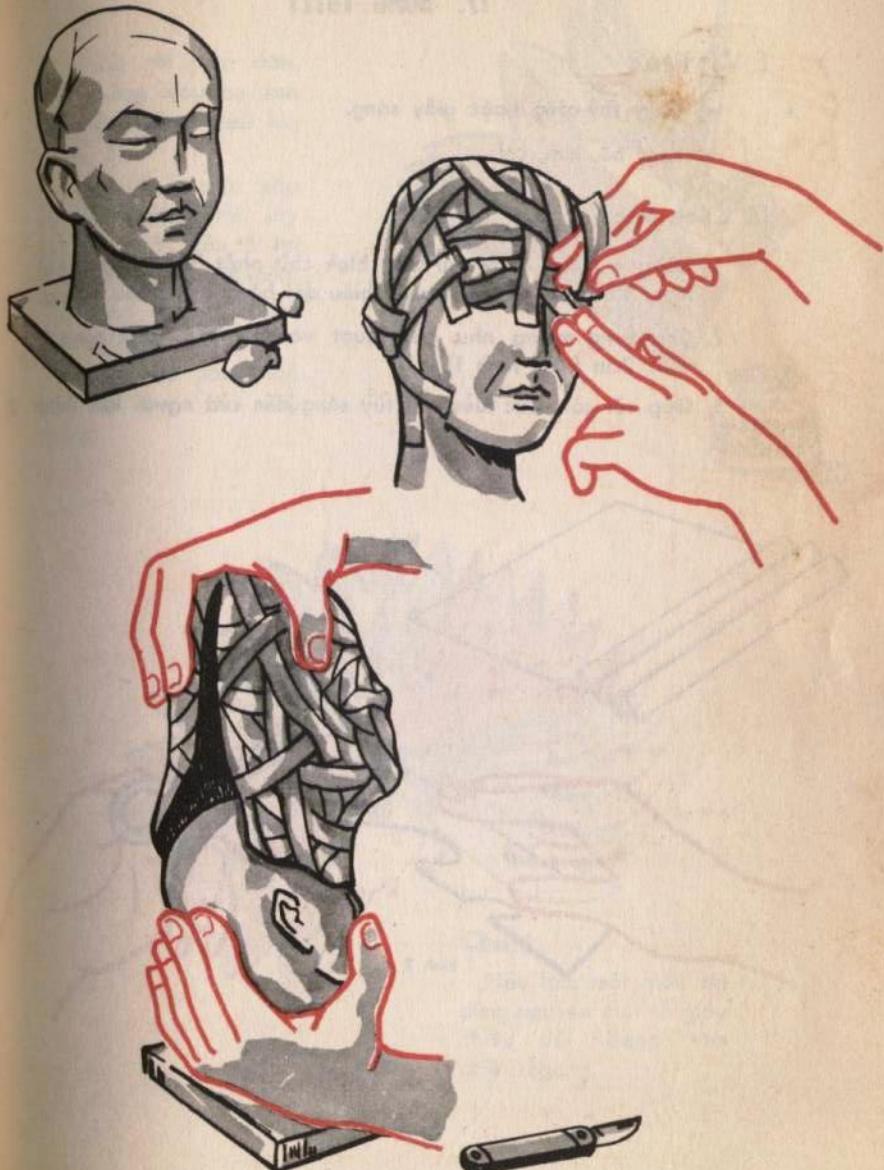

3. Đắp giấy ngâm ra ngoài gói cát và nắn thành hình đầu người hay thú-vật. Nên nắn to hơn hình định làm một chút vì giấy ngâm lúc khô sẽ co lại.
4. Nắn thành hình rồi cầm vào một cái miệng chai đè vào chõ mắt cho khô. Nên đè vào chõ kín không có chuột và gián.
5. Khi hình đã khô, chọc cho cát rơi ra hết, lấy giấy nhám thật nhỏ chà nhẹ nhẹ cho nhẵn, đem sơn.

CÁCH III

1. Làm hình múa rối theo cách này phải có đất sét đè nắn trước một đầu người làm cốt (xem hình).
2. Lấy giấy báo cũ hoặc giấy xúc cát dài bề rộng chừng 1cm. Nhúng luôn cả giấy vào hồ vuốt qua cho bót hồ đi rồi dán lên cốt đã nặn.
- Những chõ lồi lõm nên xé giấy nhỏ dán từng chút một.
3. Khi dán xong một hay hai lượt đầu nên chờ cho khô hấy dán lượt khác. Dán độ năm sáu lượt.
4. Đè thật khô bỏ cốt đi bằng cách đục hết đất sét ra hoặc lấy lưỡi dao cao cắt đôi lần giấy đã dán đè lấy cốt ra (xem hình).
5. Lấy cốt rồi dán hai miếng dính lại với nhau.
6. Đè khô, sơn và vẽ mắt, mũi, mồm v. v...

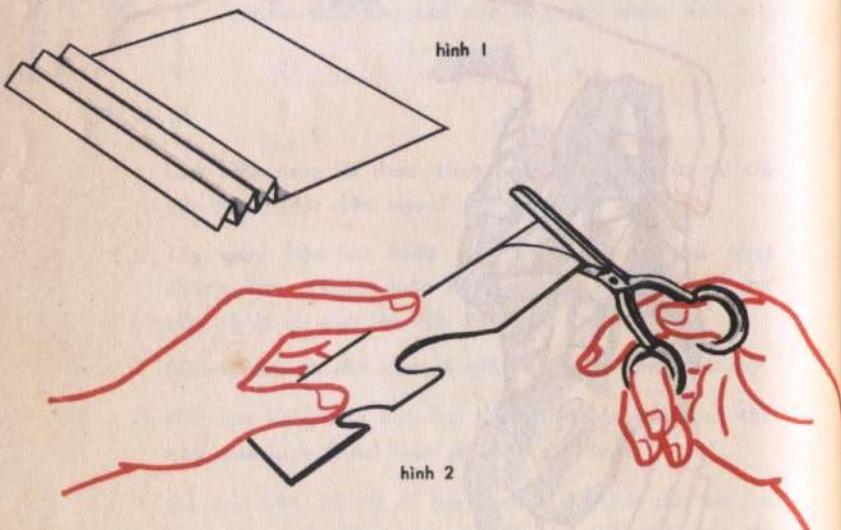
17. BÔNG TUYẾT

I. Vật liệu :

- Giấy thủ-công hoặc giấy sáng.
- Kéo, hò, kim, chỉ.

II. Cách làm :

1. Dùng 4 miếng giấy thủ-công hình chữ nhật bằng nhau, hai màu. Kho giấy to nhỏ tùy ý, chiều dài bằng hai chiều ngang.
2. Gập từng miếng như gập quạt và mỗi nếp gấp rộng ít nhứt 2cm (xem hình 1).
3. Gập rồi cắt. Các kiểu cắt tùy sáng-khiến của người làm (hình 2).

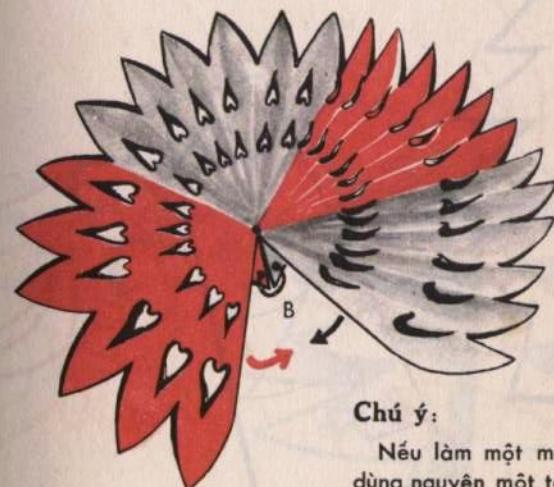

4. Cắt rời đem dán, một miếng màu nõ xen với một miếng màu kia (hình 3).

5. Khi được một xấp cả bốn miếng rồi, lấy kim chỉ buộc đầu B lại theo như hình. Buộc lỏng.

6. Dán nốt hai đầu còn lại (hình 4).

Có thể làm nhỏ hơn để treo lên cây thông.

Chú ý:

Nếu làm một màu thì dùng nguyên một tờ giấy
chiều dài bằng tám
chiều ngang.

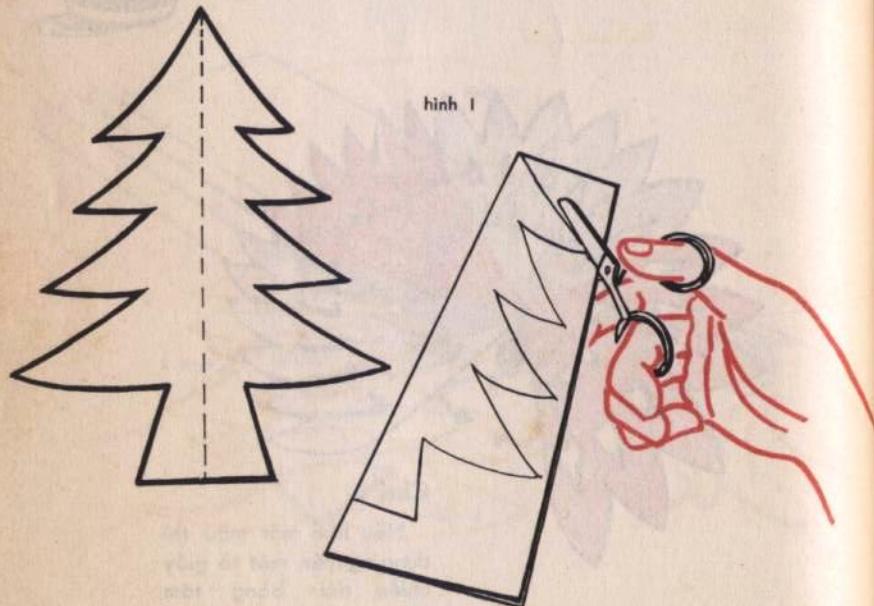
18. CÂY THÔNG

I. Vật liệu:

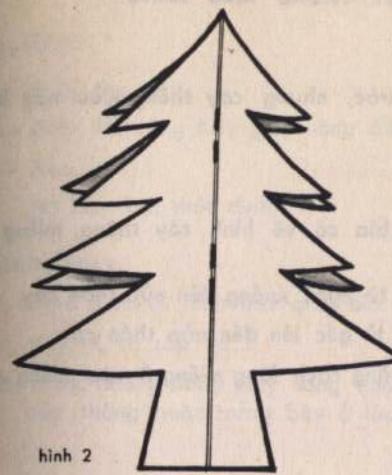
- Giấy bìa màu xanh lá cây.
- Kéo.
- Máy bấm, kim cúc hay kim chỉ.

II. Cách làm :

1. Vẽ sẵn cây thông lên giấy bìa cho trẻ cắt (hình 1).
2. Mỗi em cắt hai miếng rồi đè chồng lên nhau, lấy máy bấm, bấm ở chính giữa cây thông theo đường châm (xem hình 2).

hình 1

hình 2

3. Nếu không có máy bấm thì lấy kim cúc thay thế hoặc may bằng kim chỉ.

4. Bấm xong gấp cây đè đứng như hình dưới đây (hình 3).

hình 3

Cho trẻ trang - hoàng bằng những hình tròn đủ màu hoặc cắt các ngôi sao nhỏ xíu dán lên.

19. CÂY THÔNG KIỀU KHÁC

I. Vật-liệu:

Cũng như bài trước, nhưng cây thông kiểu này không cần máy bấm.

II. Cách làm :

1. Cắt hai miếng bìa có vẽ hình cây thông, miếng A và miếng B.
2. Miếng A xẻ rãnh từ ngọn xuống đến nửa thân cây.
3. Miếng B xẻ rãnh từ gốc lên đến nửa thân cây.
4. Ghép 2 miếng bằng cách lồng miếng B vào miếng A (xem hình).

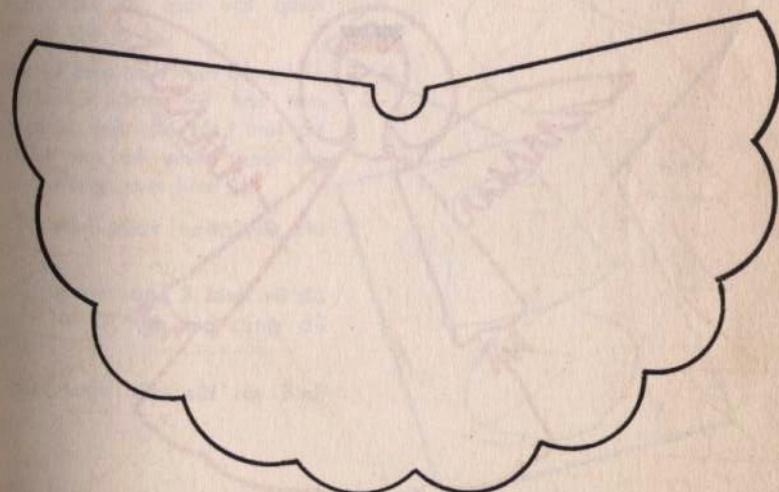
20. THIÊN-THẦN

I. Vật-liệu :

- Giấy bìa màu.
- Giấy thủ công hay giấy sáng để trang-hoàng.
- Kéo.
- Hòe hay keo thật dính.

II. Cách làm :

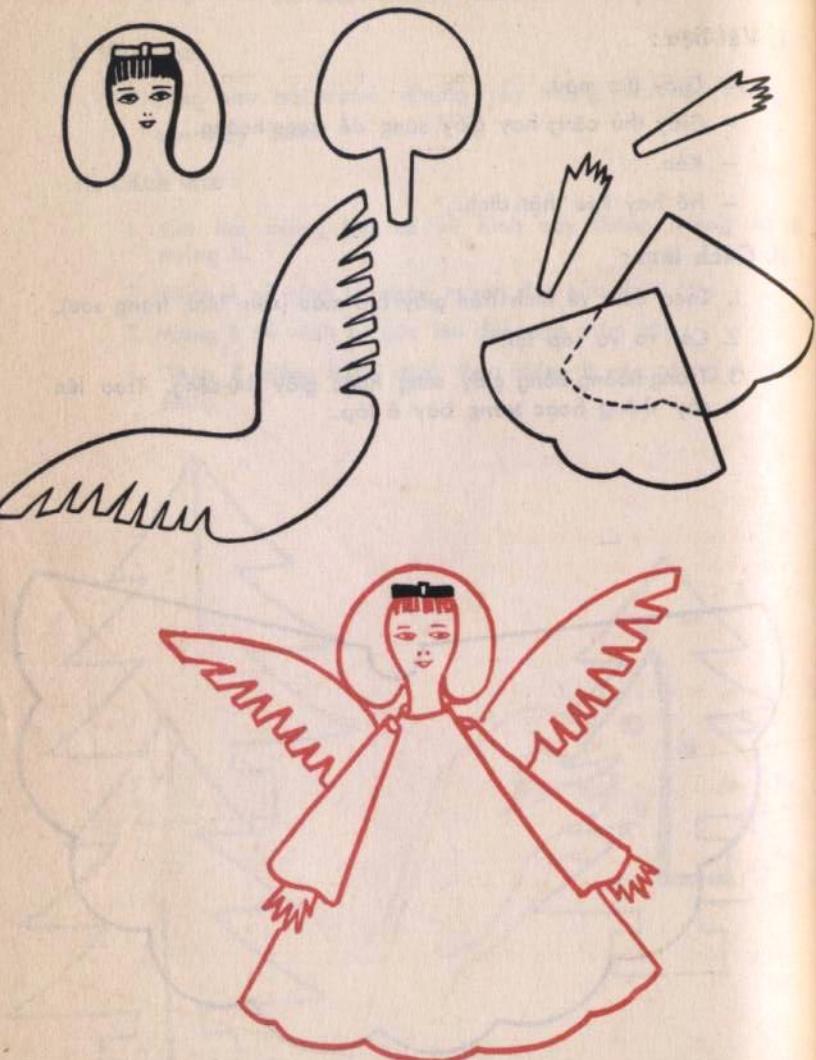
1. Theo mẫu vẽ hình trên giấy bìa màu (xem hình trang sau).
2. Cắt ra và ráp lại.
3. Trang-hoàng bằng giấy sáng hoặc giấy thủ-công. Treo lên cây thông hoặc trưng bày ở lớp.

21. SẮP MÀNH BÌA THÀNH HÌNH

I. Vật liệu :

- Giấy vẽ, giấy bìa cứng, giấy bìa màu, bìa isorel.
- Màu nước hoặc viết chì màu.
- Cọ vẽ.
- Keo.
- Kéo.
- Cưa thợ bạc.
- Dầu sơn.
- Giấy nhám số 2.

II. Cách làm :

CÁCH 1

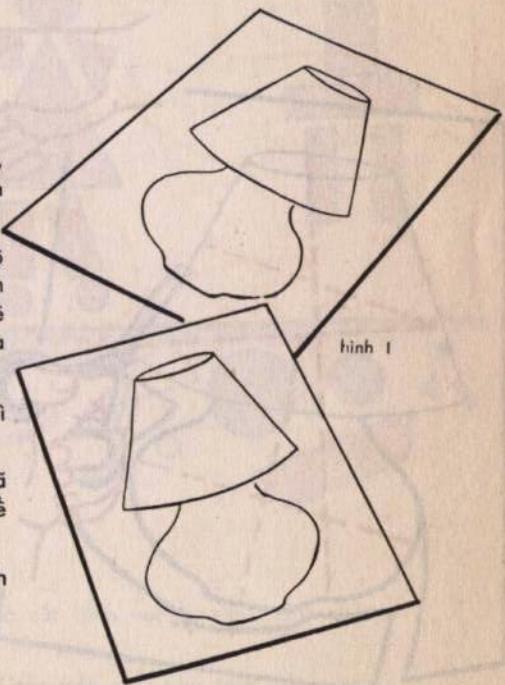
I. Vẽ trên giấy vẽ hình nhà cửa, đồ vật, hoa, lá, loài vật quen thuộc với trẻ v. v....

Hình vẽ phải to ít nhút bằng khổ giấy 15cm x 15cm. Vẽ hai tấm giống nhau, một đẽ cắt, một đẽ lâm mâu cho trẻ nhìn theo mà sáp cho đúng (xem hình 1).

2. Tô màu nước hoặc viết chì màu.

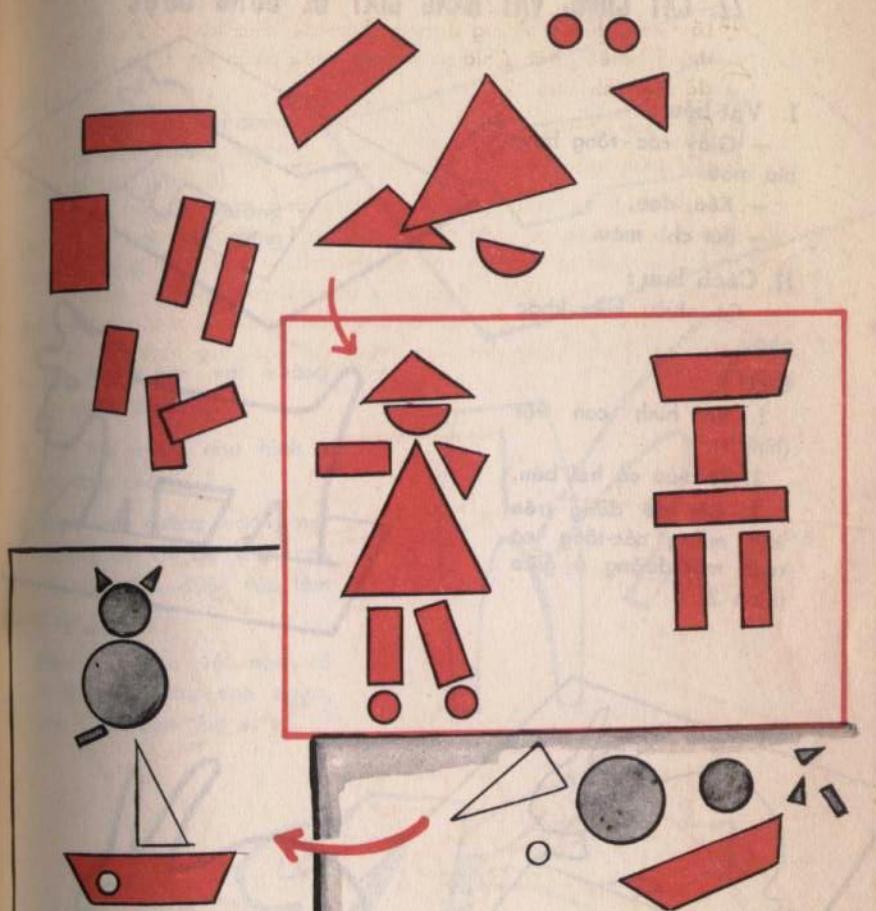
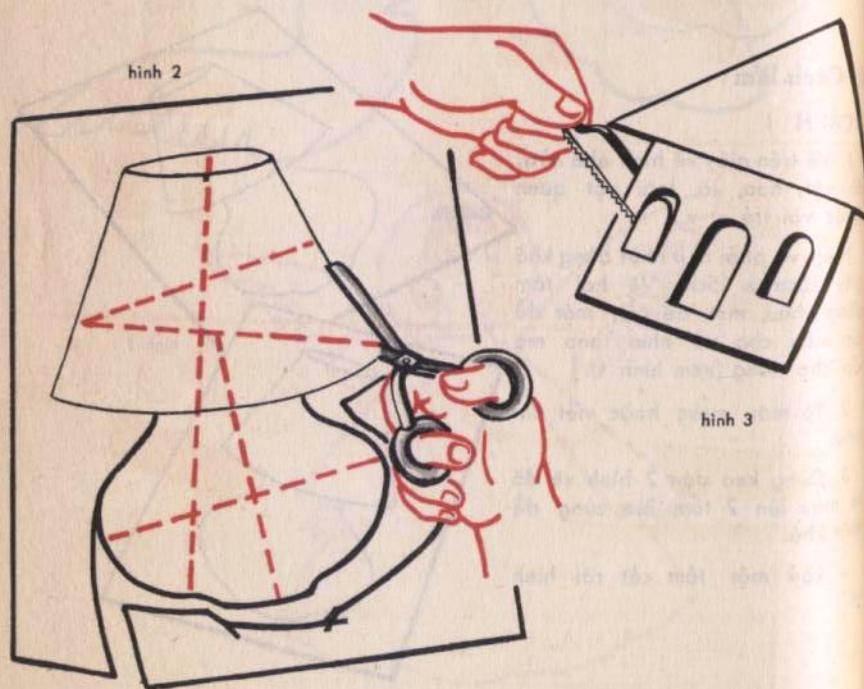
3. Dùng keo dán 2 hình vẽ đã tô màu lên 2 tấm bìa cứng đẽ thật khô.

4. Lấy một tấm cắt rời hình vẽ.

5. Lấy viết chì vẽ những đường chấm để chia hình đã cắt ra thành nhiều phần. Chia ra ít hay nhiều phần tùy theo trình độ học sinh (hình 2).
6. Cắt theo đường chấm.
7. Cắt hình mẫu và hình cắt rời vào bao giấy.

Có thể dùng cưa thợ bạc khoét lỗ tròn trên ván ép (xem hình 3). Dùng keo dán gỗ, dán hình lỗ lên 1 miếng ván ép khác cùng một chỗ. Trên một miếng ván ép thứ ba, vẽ hình giống y như hình khoét lỗ. Chia nhiều phần như trên rồi cưa ra từng mảnh. Dùng giấy nhám chà vòng theo đường cưa của mỗi mảnh hình. Sơn một mặt hình bằng dầu sơn màu, để khô sáp hình khoét lỗ.

CÁCH II:

1. Dùng giấy bìa màu, vẽ và cắt hình vuông, tròn, chữ nhật, tam giác v.v... kích thước tùy ý.
2. Cho trẻ sắp theo mẫu vẽ sẵn trên giấy hay trên bảng (xem hình). Về sau, để cho trẻ tự do sắp hình theo ý muốn.

22. CẮT GIỐNG VẬT BẰNG GIẤY ĐỂ ĐỨNG ĐƯỢC

I. Vật liệu :

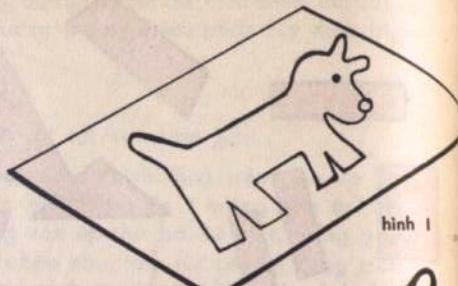
- Giấy các-tông hay bìa màu.
- Kéo, dao.
- Bút chì màu.

II. Cách làm :

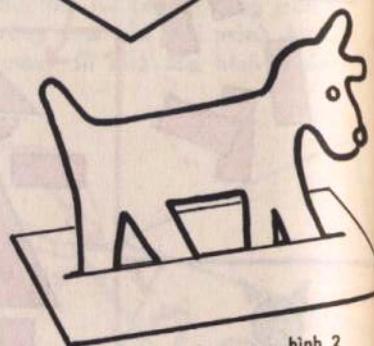
Có nhiều kiểu khác nhau.

KIỂU 1.

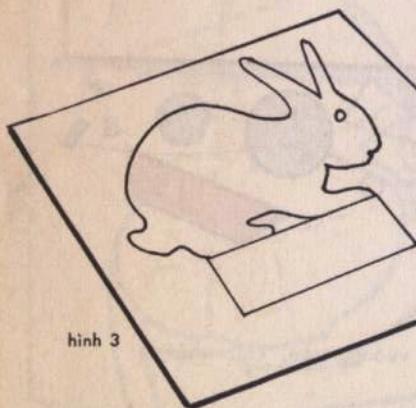
1. Vẽ hình con vật (hình 1).
2. Tô màu cả hai bên.
3. Cắt đè đứng trên một miếng các-tông có rạch một đường ở giữa (hình 2).

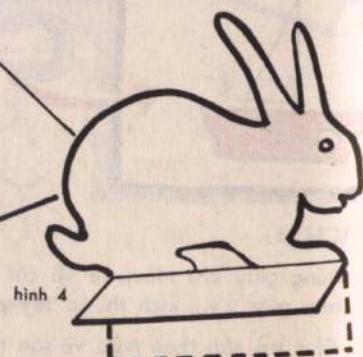
hình 1

hình 2

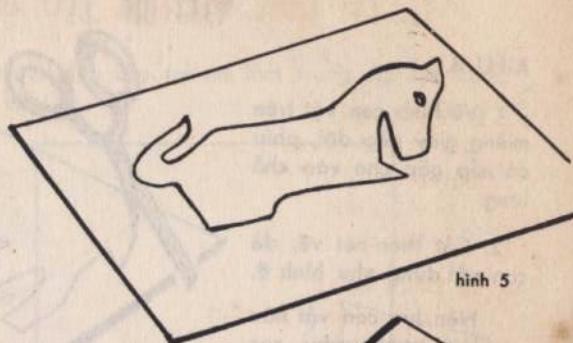
hình 3

hình 4

KIỂU 2.

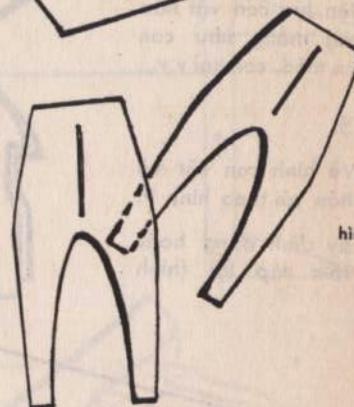
1. Vẽ hình con vật dính liền với một miếng các-tông rồi cắt (hình 3).
2. Gấp theo đường chấm để con vật đứng được (hình 4).

hình 5

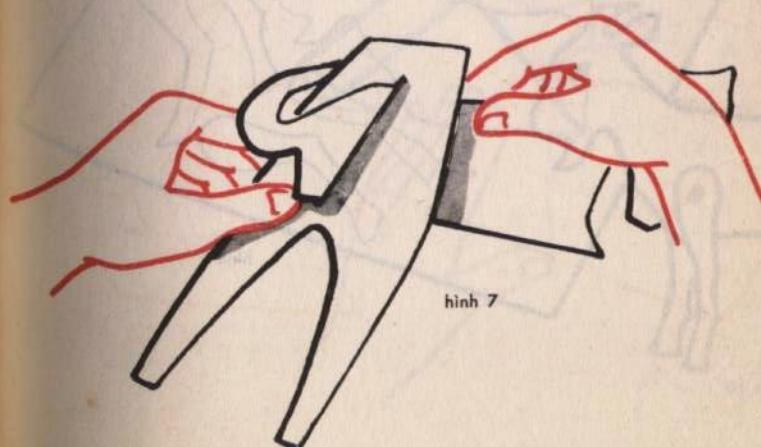
KIỂU 3.

1. Vẽ hình con vật không có chân (hình 5).
2. Cắt hai miếng như hình 6 để làm chân.
3. Trên mỗi miếng vạch một đường dài đủ để luồn con vật từ phía đuôi vào làm chân (hình 7).

hình 6

Nên lựa con vật nào có mình thon như con ngựa, con lừa, con bò v. v...

hình 7

KIẾU 4.

1. Vẽ hình con vật trên miếng giấy gấp đôi, phía có nếp gấp cho vào chỗ lung.

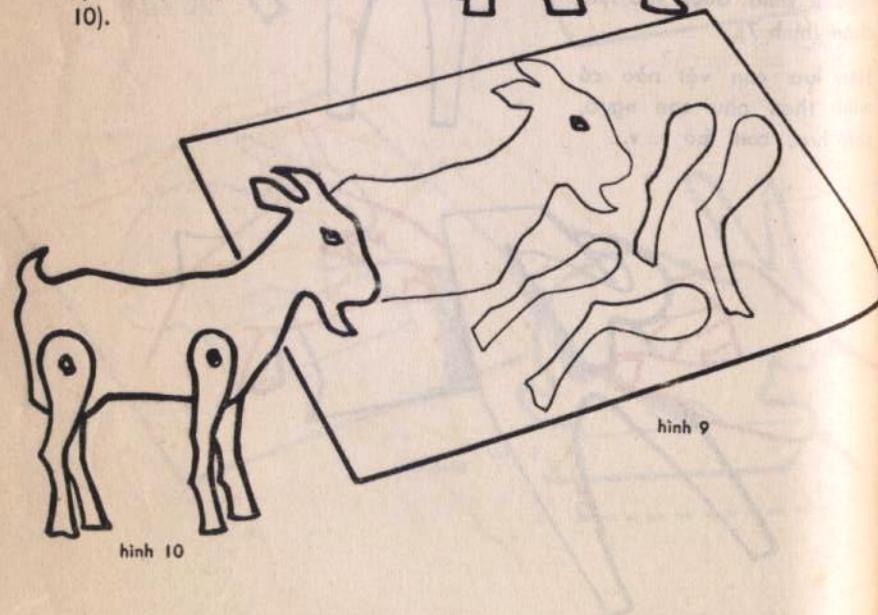
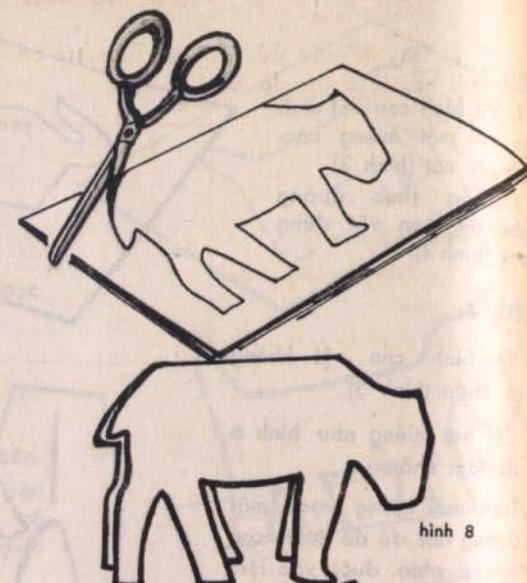
2. Cắt theo nét vẽ, đẻ con vật đứng như hình 8.

Nên lựa con vật nào có lưng thẳng như con chó, con mèo, con nai v.v...

KIẾU 5.

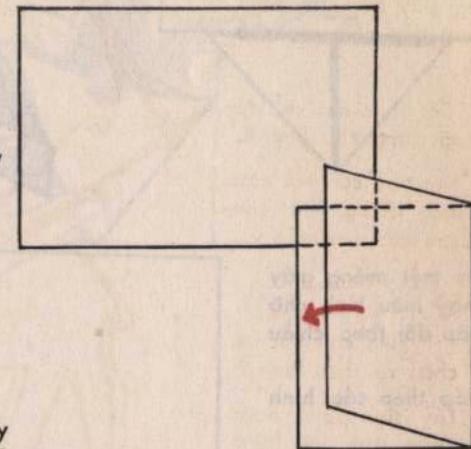
1. Vẽ hình con vật và bốn chân rời theo hình 9.

2. Lấy đinh đồng hoặc que tăm ráp lại (hình 10).

23. MŨ GIẤY

Đây là mấy kiểu mũ giấy cho trẻ em làm trong dịp Tết hoặc hội hè để chúng đội chơi.

I. Vật liệu:

- Giấy trắng hay giấy màu.
- Bút chì màu.

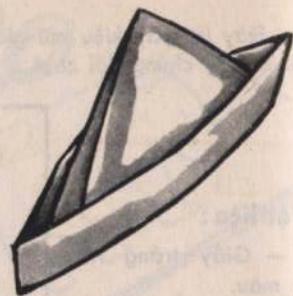
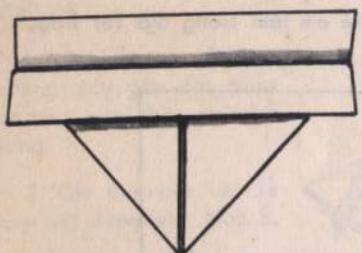
II. Cách làm:

KIẾU 1.

1. Lấy một miếng giấy trắng hay màu hình chữ nhật, to nhỏ tùy ý. Gấp theo các hình vẽ.

2. Cho trẻ tô màu.

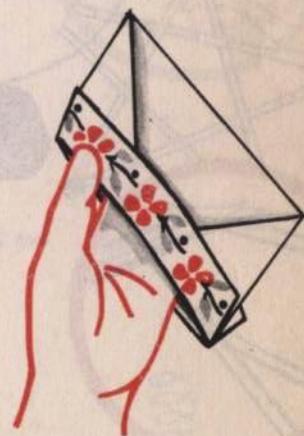
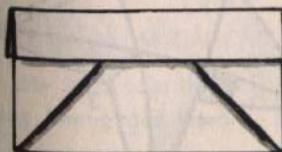
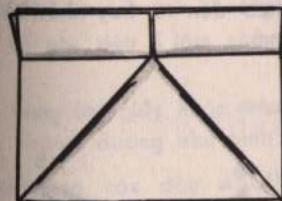
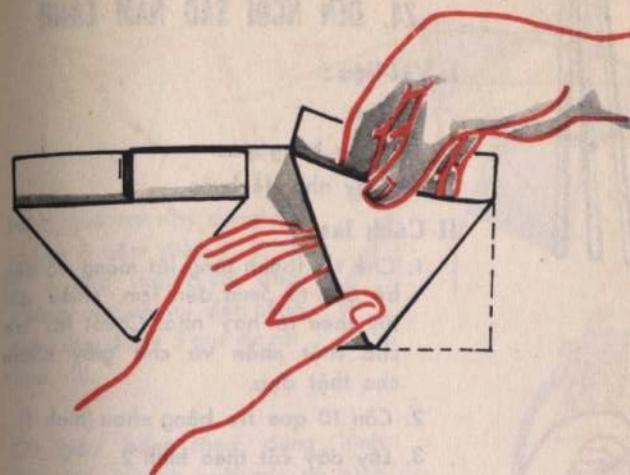
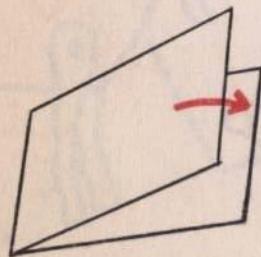
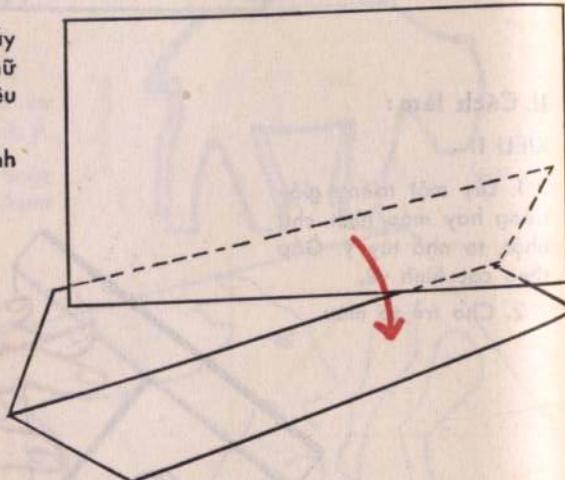

KIỂU 2.

1. Lấy một miếng giấy trắng hay màu hình chữ nhật gấp đôi theo chiều dài.

2. Gấp theo các hình vẽ.

3. Cho trẻ tô màu.

24. ĐÈN NGÔI SAO NĂM CÁNH

I. Vật liệu:

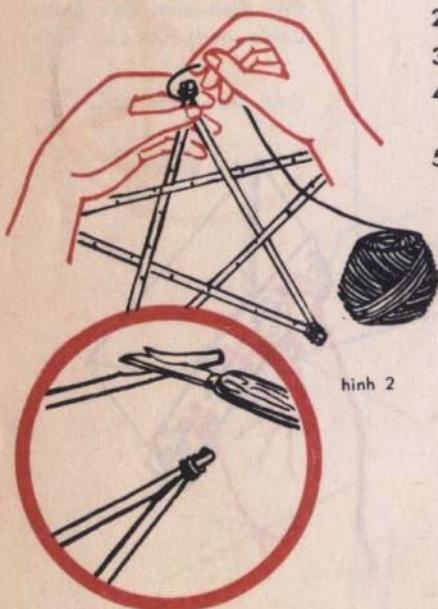
- Tre.
- Giấy bóng màu.
- Dây nhô dề buộc.

II. Cách làm :

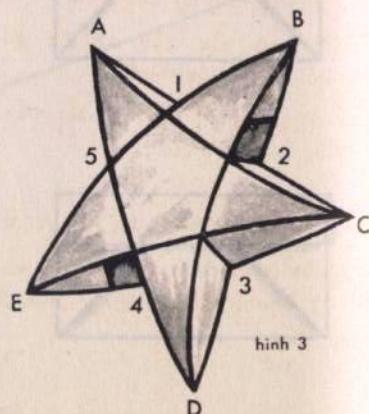
1. Chẻ tre thành từng lát mỏng và dài, bè dày từ 5mm đến 1cm, chiều dài tùy theo to hay nhỏ. Chuốt lát tre cho thật nhẵn và chà giấy nhám cho thật đẹp.
2. Cần 10 que tre bằng nhau (hình 1).
3. Lấy dây cột theo hình 2.
4. Cột xong, ráp lại bằng cách cột thật chặt năm đầu ABCDE.
5. Vót 5 que tre dài từ 8cm đến 10cm tùy theo đèn to hay nhỏ. Bè dày độ 5mm.

hình 1

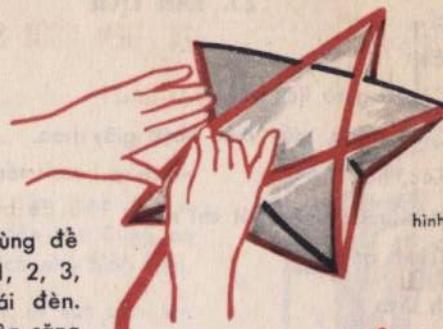

hình 2

hình 3

6. Năm que tre này dùng để chống ở năm điểm 1, 2, 3, 4, 5 cho thành cái đèn. Không cần cột vì đèn căng giữ vững được 5 que đó rồi (hình 3).

hình 4

7. Cắt giấy bóng theo đúng hình tam-giác ở cánh ngôi sao và hình ngũ-giác ở giữa.

8. Dán lên đèn chừa khoảng phía dưới đè cầm nến và khoảng phía trên có ghi dấu X làm chỗ thông hơi.

9. Dán xong lấy giấy khác màu dán theo những đường như hình 4.

10. Trang-hoàng các đầu ABCDE để che mối dây buộc (hình 5).

Có thể dùng màu nước vẽ lên đèn hoặc dùng giấy thủ-công.

hình 5

CÁCH LÀM CÁI CẨM NÉN.

Lấy dây kẽm cuộn thành lò-xo và cột vào trong khung đèn khoảng phía dưới đè cầm nến.

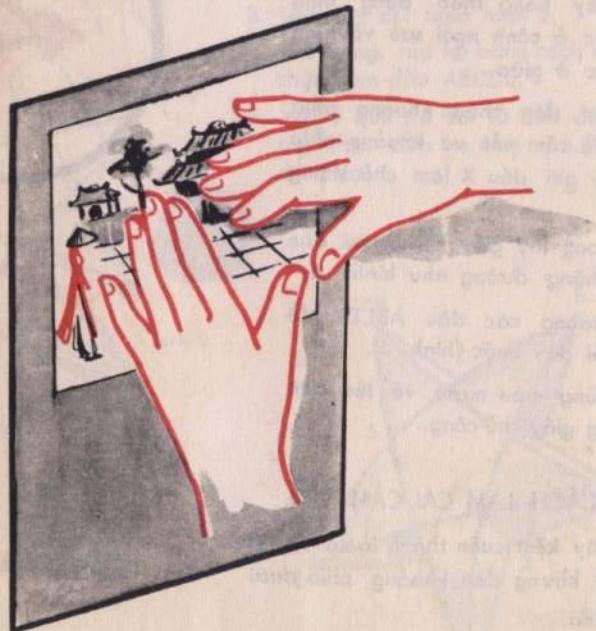
25. LÀM LỊCH

I. Vật-liệu:

- Các-tông tờ lịch cũ.
- Giấy trắng, giấy màu hoặc giấy hoa.
- Kéo, hò.
- Mực nước hoặc bút chì màu.
- Tranh ảnh.

II. Cách làm :

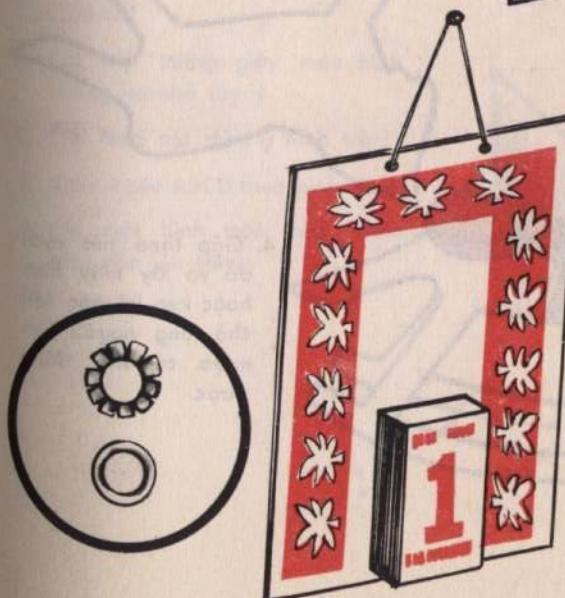
1. Lấy một tấm các-tông cứng, to nhỏ tùy ý, rồi cắt thành hình chữ nhật.
2. Lấy giấy trắng hay giấy màu hoặc giấy vân, giấy hoa bao tấm các-tông lại, bao khéo cho khỏi nhăn.

3. Vẽ một tấm hình theo ý muốn hoặc chọn lựa một tấm hình đẹp ở tờ tạp-chí nào đó dán lên. Cũng có thể trang-trí tấm lịch như hình bên.

4. Mua một xấp lịch in sẵn dán lên tấm lịch đã trang-hoàng.

5. Ở phía trên cùng tấm lịch đục hai lỗ nhỏ và tần hai khoen để buộc dây treo. (Khoen này mua ở tiệm sắt, giống như khoen ở lỗ dây giày).

26. CON NGỰA

I. Vật-liệu :

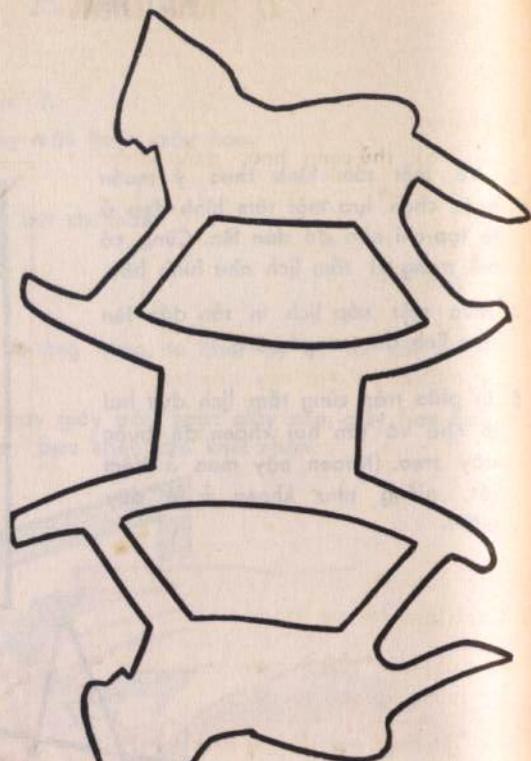
- Giấy bìa màu.
- Bút chì màu.
- Kéo, dao.
- Máy bấm hoặc keo hàn.

II. Cách làm :

1. Vẽ con ngựa như hình bên.
2. Tô màu.
3. Cắt theo hình vẽ đậm và dùng mũi dao nhọn vạch nhẹ theo đường chấm.

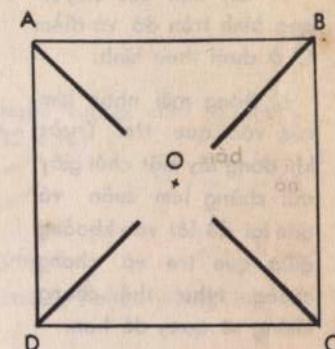
4. Gập theo nét vạch đó và lấy máy bấm hoặc keo hàn gắn liền chỗ lưng ngựa. Con ngựa có thể đứng được.

27. CHONG CHÓNG

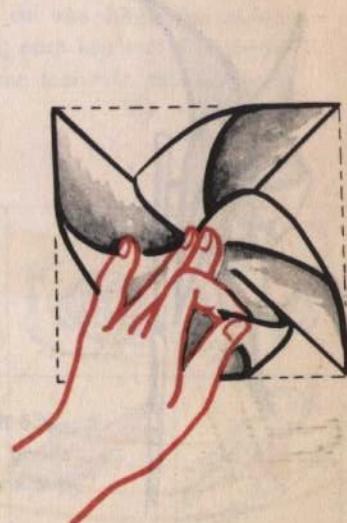
I. Vật-liệu :

- Giấy thủ-công hoặc giấy sáng đủ màu.
- Kéo.
- Kim cúc.
- Hòm.
- Một chiếc đũa hay que tre.

II. Cách làm :

1. Cắt một miếng giấy màu hình vuông, to nhỏ tùy ý.
2. Cắt theo nét đậm ở hình trên.
3. Dán 4 góc ABCD theo hình dưới.
4. Cắt một hình tròn nhỏ khác màu dán lên trên.

28. TRÒ CHƠI LÔ-TÔ

I. Vật liệu:

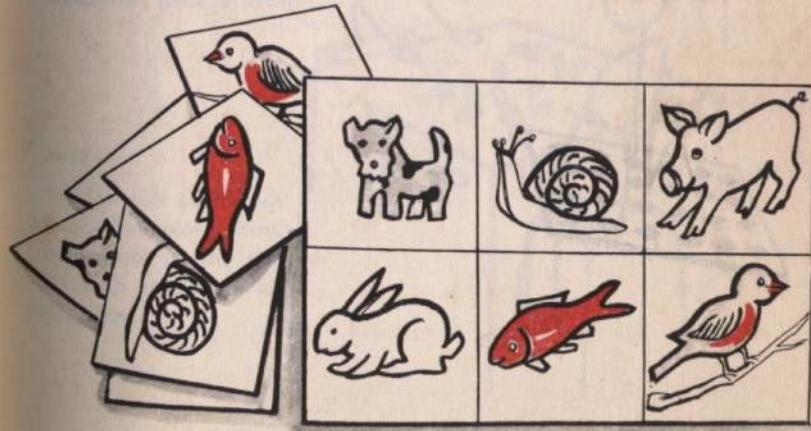
- Giấy các-tông cứng.
- Bút chì màu hay màu nước.

II. Cách làm :

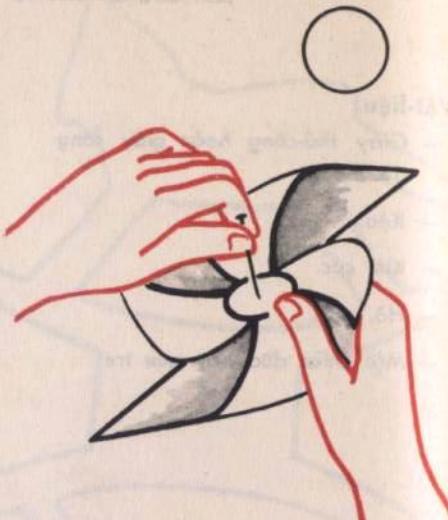
1. Lấy một miếng giấy hình chữ nhật hoặc vuông, chia ra làm nhiều ô đều nhau, từ 4 đến 6, 9, 12 ô tùy ý.
2. Vẽ lên mỗi ô một hình khác nhau.
3. Vẽ tờ thứ hai y như thế.
4. Một tờ để nguyên, một tờ cắt rời từng ô.
5. Muốn cho bền lấy giấy bóng kính trắng hoặc ny-lông bọc mỗi ô lại.

III. Cách chơi :

Cô giáo hay một em giữ tấm hình nguyên và phát các hình rời cho mỗi em. Người giữ hình nguyên, chỉ vào hình nào, ai có hình đó phải đếm lên liền. Thay đổi bằng cách kêu một hình hoặc hai hình một lúc. Có thể vẽ hình theo từng loại một, thí dụ : trái cây, giống vật, đồ vật v. v...

Có thể làm ba, bốn cái
chong chóng gắn vào 2
que tre buộc chữ thập.

5. Lấy kim cúc xuyên qua hình tròn đó và điem O ở dưới theo hình.

6. Đóng mũi nhọn kim cúc vào que tre. Trước khi đóng lấy một chút giấy dài chừng 1cm cuộn và dán lại để lót vào khoảng giữa que tre và chong chóng. Như thế chong chóng sẽ quay dễ hơn.

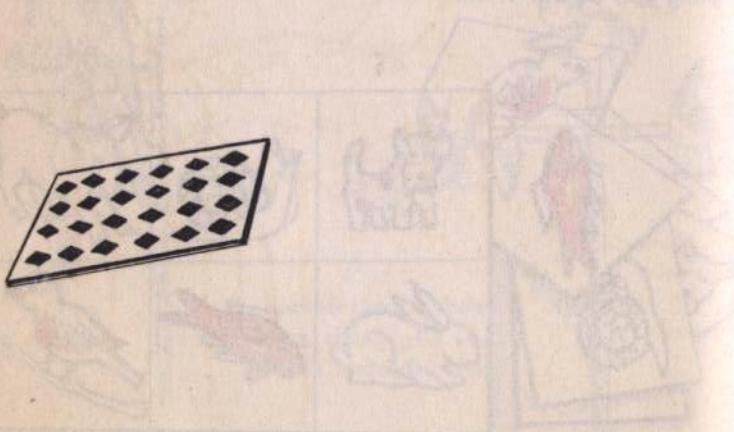
29. CHƠI TÌM HAI HÌNH GIỐNG NHAU

I. Vật liệu:

- Các-tông cứng thứ 1mm5 hoặc 2mm bề dày.
- Màu nước.

II. Cách làm :

- Cắt miếng các-tông ra thành nhiều hình vuông mỗi cạnh 7cm.
- Phải cắt một số chẵn, ít nhất là 20 hoặc 30 cái.
- Chọn đè-tài định vẽ có thè là hoa lá, trái cây, thú-vật hoặc đồ dùng.
- Cứ vẽ hai hình giống hệt nhau trên hai miếng các-tông đã cắt. Vẽ một bộ mười hình ta sẽ có 20 miếng các-tông nhỏ để chơi.
- Lấy mực đen kẻ lên mặt trái cả bộ giống y nhau.

III. Cách chơi:

Úp mặt có hình vẽ xuống bàn và đè rải-rác khắp mặt bàn, cho trẻ ngồi bốn phía nếu là bàn vuông, hoặc hai phía nếu là bàn chữ nhật. Độ bốn hoặc sáu trẻ chơi tùy số hình nhiều ít. Lần lượt mỗi trẻ được mở lên 2 hình. Nếu là hai hình giống nhau, em đó được phép giữ 2 hình ấy trên tay. Nếu 2 hình khác nhau, phải úp xuống đúng chỗ đó. Như thế cốt đè trẻ chú ý xem hình nào ở đâu mà lấy cho dễ.

Màn cuộc ai được nhiều hình nhất là thắng.

Chú ý:

Trẻ lớn tuổi có thè vẽ 3 hoặc 4 hình giống nhau. Trẻ nhỏ tuổi có thè cho xem hình trước khi úp xuống bàn.

30. ANH HÈ ĂN BANH

I. Vật liệu :

- Một miếng các-tông dày và lớn.
- Màu đèn vẽ.
- Trái banh cỡ Tennis.
- Thùng sữa không.

II. Cách làm :

- Cắt một miếng các-tông hình chữ nhật cỡ 60 x 50 cm.
- Vẽ mặt anh hè thật ngộ-nghĩnh, nhát là cái miệng phải vẽ cho thật lớn.

3. Khoét thủng miệng để 2 trẻ đứng xa xa liêng banh vô miệng đó.

4. Gắn hình vẽ này vào thùng sữa không, để cho đứng và đèn banh khỏi lăn ra (xem hình).

CHƯƠNG II

VẼ VÀ SƠN

Vẽ là một trong các phương-tiện để cho trẻ diễn-tả hình ảnh đã ghi trong trí óc sau khi nhận-xét và hội ý. Vẽ và sơn tập cho trẻ điều khiển các bắp thịt bàn tay và cánh tay, để cho bàn tay được khéo, mềm-mại và vững-chắc, cử-chỉ được linh-le, chính-xác.

Vẽ còn giúp cho trẻ có cơ-hội sáng-tạo, có kinh-nghiệm về sự dùng màu sắc và làm nảy-nở khiếu thầm-mỹ.

Nhờ môn vẽ bằng tay trẻ trở nên bạo-dạn, khỏi ngượng-nghịu trong khi vẽ.

Để diễn-tả lên khò giấy to những hình ảnh trẻ đã học trong các bài quan-sát, trẻ có thể dùng phấn màu, đèn vẽ và mau, rẻ tiền và tiện-lợi hơn màu nước, có thể xóa được khi vẽ hư. Vẽ bằng phấn màu giúp trẻ quen lăn với bảng đen.

Hình vẽ trên giấy nhám dễ vẽ, màu sắc lâu phai, không lem và nồi hơn trên giấy trắng.

Vẽ bằng màu viết chì sáp còn thừa dụng-ý tập trẻ tiết-kiệm vật-liệu.

31. VẼ BĂNG TAY

I. Vật liệu :

Hồ lỏng. Màu bột. Giấy vẽ. Giẻ ướt. Giấy báo cũ hoặc miếng ni-lông để trải bàn. Vải khoác ngoài hoặc tờ báo để cột trước bụng cho khỏi lám áo.

Hồ lỏng.— Cách làm : Dùng bột lúa mì tốt hơn bột nang (I). Khuấy cho thật đều 2 muỗng súp đầy bột với 4 muỗng nước lạnh. Chè chàm chậm nước đương sôi vào bột, vừa chè vừa khuấy đều cho bột chín, đặc hơn nước cơm sôi một chút. Thêm vào 1/4 muỗng cà-phê gạt acide salicylique nếu muốn giữ hồ lâu ngày.

Giấy vẽ.— Dùng giấy trắng, dày và láng (giấy bristol) tốt nhất vì bôi vẽ nhiều lần không sợ giấy rách. Có thể dùng giấy vẽ (giấy croquis), giấy gói hàng, giấy quay ronéo thứ rộng, trắng và dày. Giấy mỏng quá khi thấm hồ thì dễ rách và lúc khô thì hay cong.

Khô giấy.— Tối thiểu : 25cm x 40cm

Tối đa : 30cm x 50cm

Giấy hẹp quá không đủ chỗ cho hai bàn tay vẽ.

Giấy rộng quá, trẻ với không tối.

Màu bột.— Dùng màu bột mua nơi hiệu bán sơn : ba màu chính : (đỏ, vàng, xanh dương) và màu trắng. Tránh dùng mua màu cam và màu trắng, thứ cầm nặng tay vì chứa chất chì độc làm sưng tay nếu tay có vết trầy. Đè màu bột vào hộp thiếc tròn và cao, nắp có xoi lõi. Khi dùng thì rắc màu lên hồ.

i) Bột khoai mì hay bột sắn.

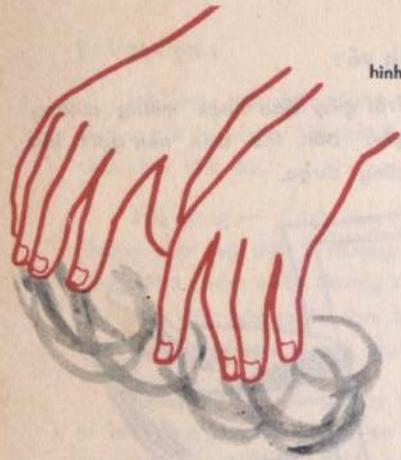
II. Cách vẽ :

I. Trải giấy báo hoặc miếng ni-lông phủ bàn, trải trên nền gạch khô cũng được.

2. Cho trẻ mang vải khoác ngoài hoặc cột tờ báo ngang hông, xắn hai tay áo lên.
3. Trải giấy vẽ lên giấy lót, dùng giẻ ướt lau nhẹ trên khắp tờ giấy vẽ.
4. Đổ một muỗng súp hồ giữa tờ giấy, rắc 1/6 muỗng cà-phê gạt xà-bông bột — nếu muốn cho hồ trơn và dễ rửa tay sau khi vẽ — một muỗng cà-phê màu chính hoặc màu phụ đã trộn sẵn (xem cách pha màu nơi chương linh-tinh). Trộn nhẹ ba thứ : hồ, xà-bông bột, và màu cho đều. Dùng hai bàn tay xoa đều trên mặt giấy vẽ.

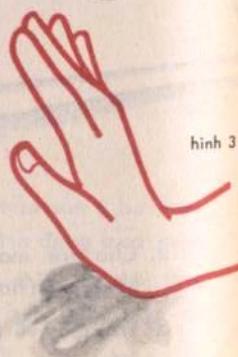
Có thể hòa màu trước trong chén rồi đổ lên giấy vẽ đã lau ướt.

hình 1

hình 2

hình 3

hình 4

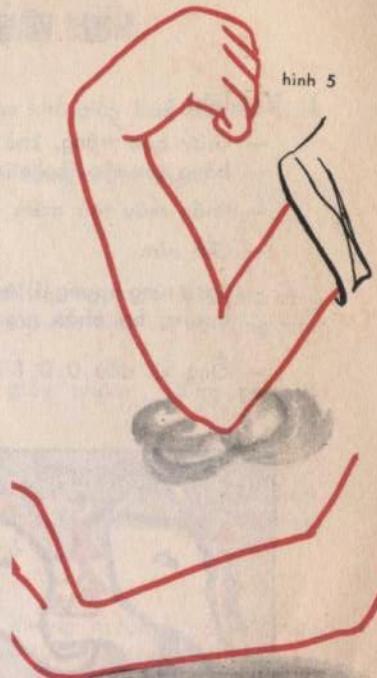
5. Trước tiên, ta nên chỉ cho trẻ dùng :

- mười đầu ngón tay vẽ những vòng tròn (hình 1), kế đó dùng :
- bàn tay nắm lại, đè úp xuống hoặc dựng lên, quay trái hay quay lui trên hồ (hình 2).
- bàn tay đứng thẳng lên, dùng cùm tay đè vẽ (hình 3).
- cạnh bàn tay xéo (hình 4).
- cùi chỏ (hình 5).
- trọn cánh tay ngoài (hình 6).
- sau cùng dùng ba, hai, một ngón tay (hình 7).
- Trẻ cũng có thể dùng que, tăm hoặc giấy bìa cứng cắt hình răng cưa đè vẽ (hình 8).

Nên để cho trẻ được tự-do chọn những cách vẽ trên. Chúng có thể xóa đi vẽ lại nhiều lần. Khi trẻ hài lòng bức vẽ nào thì đem đi phơi trong mát cho khô, dán cho thẳng, đoạn cắt vành, rồi dán lên một tờ giấy trắng hoặc một tờ giấy hợp màu, rộng khò hơn, biên tên trẻ, ngày vẽ, đè-tài nếu có, rồi treo lên tường.

Chú ý :

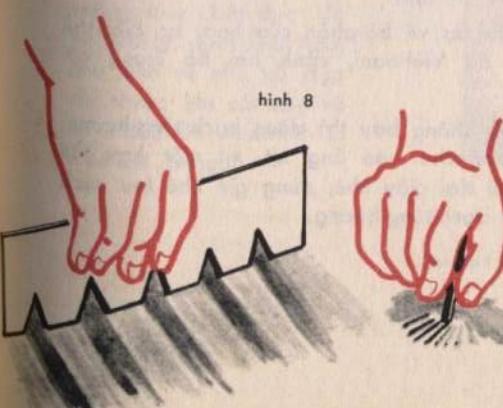
Nên cho trẻ xử-dụng hai bàn tay và mười ngón tay trước hết, kế đó là các phần bàn tay và cánh tay, sau cùng mới đến một hoặc hai, ba ngón tay. Nếu ban sơ thầy chỉ cho trẻ dùng một hoặc hai, ba ngón đè vẽ thì về sau trẻ ít khi chịu xử-dụng các phần khác của tay.

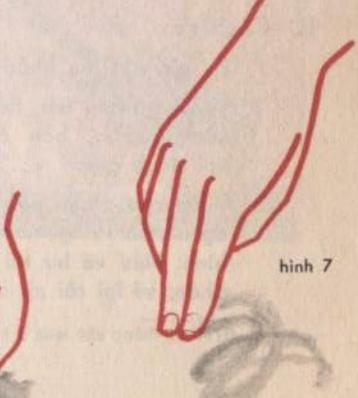
hình 5

III. Áp dụng

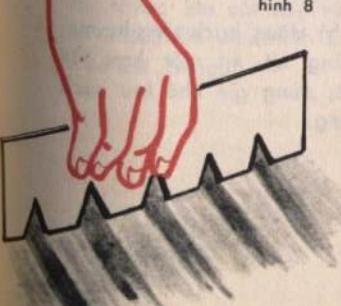
Hình vẽ bằng tay dùng để trang-trí trên tường, làm thiệp mời, bìa tập, bìa sách, bìa bản nhạc, chương trình, giấy gói quà biếu v.v...

hình 6

hình 7

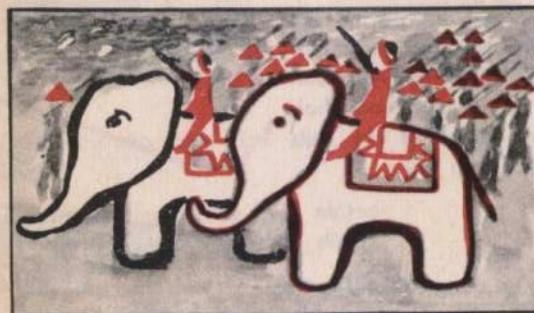

hình 8

32. VẼ BẰNG PHẤN MÀU

I. Vật-liệu :

- Giấy báo trắng, khổ vừa đủ rộng để vẽ đè-tài và ghim lên bảng sưu-tập (bulletin board).
- Phấn màu thứ mèm.
- Giẻ ướt.
- Bạch-tùng-hương (I) ngâm rượu 90 độ (một phần bạch-tùng-hương, ba phần rượu).
- Ống xịt dầu D.D.T hoặc bình phun nước của thợ ủi.

II. Cách vẽ :

1. Lấy giẻ ướt lau khắp tờ giấy.
2. Vẽ phấn màu lên, thí-dụ vẽ bộ-phận của hoa, sự biến-thè của sâu bọ, bản đồ Việt-nam, cảnh hai Bà Trưng cõi voi đánh giặc v. v ...
3. Muốn cho phấn màu không bay thì dùng bạch-tùng-hương ngâm tan trong rượu, cho vào ống xịt, xịt một lượt lên hình. Nếu vẽ hư thì đợi giấy khô, dùng giẻ khô lau sạch phấn, vẽ lại rồi xịt bạch-tùng-hương.

(i) Nhựa thông khô mua ở hiệu sơn.

33. VẼ TRÊN GIẤY NHÁM

I. Vật-liệu :

- Giấy nhám số 2 hay số 3, như khò giấy bán sẵn nơi hiệu sơn.
- Viết chì sáp màu, viết chì đen cứng chuốt nhọn.
- Gôm.

II. Cách vẽ :

1. Lụa đè-tài với học-sinh, được đè-tài hợp với chủ-diềm càng hay. Bản tĩnh với trẻ về cách sáp-đặt hình vẽ và dùng màu sắc.
2. Vẽ sơ bằng viết chì đen trên giấy nhám. Dùng gôm bôi chô vẽ sai.
3. Tô viết chì sáp lên hình đã vẽ.
4. Vẽ xong, tô màu chô trống đè làm nền, hình sẽ nổi hơn. Có thể cho học-sinh vẽ ngay lên giấy nhám bằng viết chì sáp màu, nhất là ở các lớp nhỏ.

Chú-ý :

Nếu phải vẽ những hình mà trẻ không thường thấy thì nên cho chúng xem món đồ để làm mẫu vẽ. Lưu ý chúng về hình-dạng, màu sắc rồi cắt mẫu đi.

III. Áp-dụng :

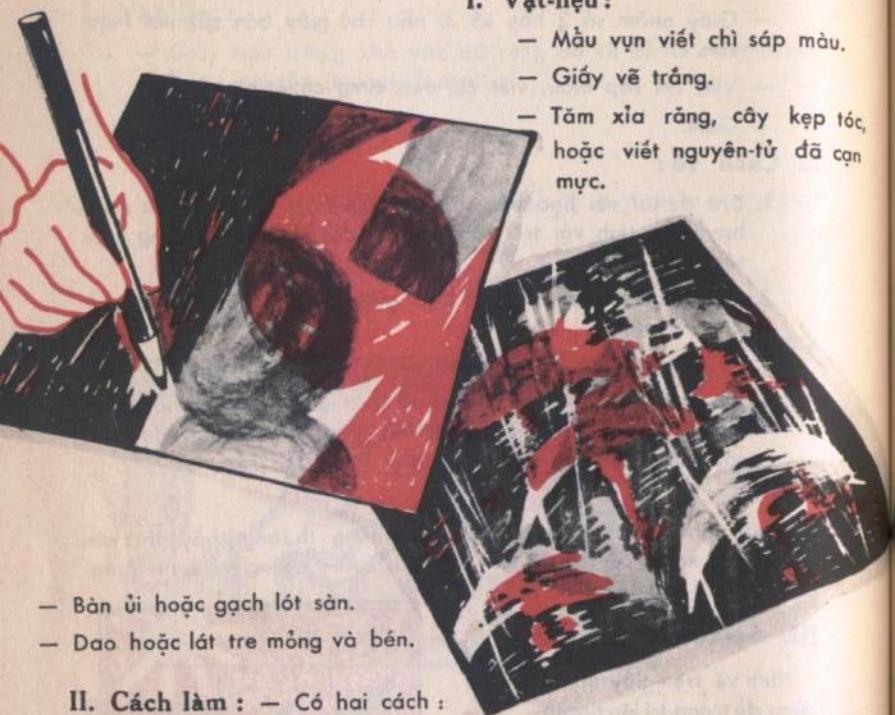
Hình vẽ trên giấy nhám dùng để trang-trí lênh tường hoặc cắt ra hình tròn, vuông hay bầu-đục để lót dưới ly, dưới bình hoa; nếu hình vẽ nhỏ và đẹp thì trước khi cắt nên vẽ lại nhiều lần như hình in trên vải bông.

34. VẼ BẰNG MÀU VIẾT CHÌ SÁP

I. Vật liệu:

- Mẫu vụn viết chì sáp màu.
- Giấy vẽ trắng.
- Tăm xỉa răng, cây kẹp tóc, hoặc viết nguyên-tử đã cạn mực.

- Bàn ủi hoặc gạch lót sàn.
- Dao hoặc lát tre mỏng và bén.

II. Cách làm: — Có hai cách :

a) Cách thứ nhất.

1. Tô màu vụn màu tươi lên khắp tờ giấy. Tô đậm hình tròn, dài, vuông, xéo, hình nào cũng được miễn là cho các màu khít nhau và hòa hợp với nhau.
2. Lấy viết chì sáp màu đen thứ mềm, tô bit lên các màu một lớp cho đều.
3. Dùng tăm xỉa răng, cây kẹp tóc, móng tay hay đầu viết nguyên-tử đã cạn mực gạch ngang dọc lên trên hình đen để làm lộ ra các đường chì màu. Có thể gạch các hình theo ý muốn.

Chú ý: Nên lót giấy trên bàn cho khỏi dơ, dùng viết chì sáp mềm và gạch thật mạnh các đường ngang dọc.

b) Cách thứ nhì :

1. Dùng dao hoặc lát tre mỏng và bén cạo nhỏ các màu tươi.
2. Lấy một tờ giấy trắng hoặc đen, xếp làm đôi. Mở ra, rải màu đã cạo lên khắp một nửa tờ giấy. Rải thành hình bông lá hay là hình chì cũng được miễn cho màu sắc hòa hợp nhau.
3. Xếp nửa bên giấy trống lên bên có rải màu.
4. Dùng bàn ủi vừa nóng, ủi lên tờ giấy xếp đôi cho màu chảy ra, mở nhẹ tờ giấy.

Nếu muốn có hình trên mặt tờ giấy nguyên thì rải màu khắp tờ giấy, rồi lót giấy bóng trắng lên màu sáp cạo, trước khi ủi. Có thể dùng gạch lót sàn phơi nắng cho nóng rồi dàn lên giấy để thiêt bàn ủi.

III. Áp dụng :

Giấy in như trên dùng để trang-trí thiệp, chương-trình hoặc các hình vuông, tròn để lót ly, bình hoa v.v...

CHƯƠNG III

IN

In có hai mục đích :

1. Dạy trẻ những nguyên-tắc về cách in thông thường.
2. Phát-triển nơi trẻ ý-thức về cách trình-bày những hình in lặp-lại nhiều lần.

Qua những bài trong chương này, trẻ học được những nguyên-tắc căn-bản về cách in. Muốn in, trẻ dùng mực hay màu nước pha sẵn, thoa trên mặt mẫu rồi ấn xuống mặt giấy hay vải.

Lá cây là những hình tao-hoa đã làm sẵn cho ta in. Dùng khoai, củ, đèn tiện hình in cũng được. Có thể dùng trái cây như khế, đu-đủ non v.v...

Cách rây màu cũng giúp cho trẻ quen lăn với những kỹ-thuật in thực-hành trong kỹ-nghệ.

In giấy vân giúp cho trẻ có kinh-nghiệm về khoa-học và mỹ-thuật. Trong khi thực-hành, trẻ nhận thấy dầu sơn không tan trong nước, trẻ tập đưa nhẹ chiếc dũa cho dầu lan khắp mặt nước thành những hình khác nhau.

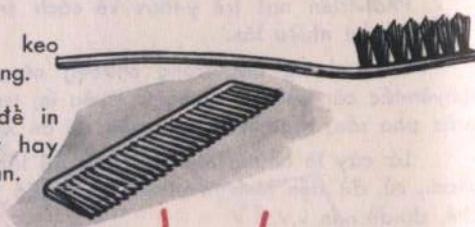
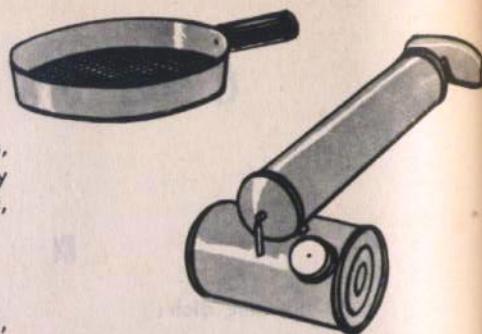
Những cách-thức in đơn-giản trên đây đều tạo cho trẻ cơ hội sáng-chép kiểu hình có thể áp-dụng vào những món thủ-công đẽ dùng trong lớp học hoặc trong gia-đình.

35. RÂY MÀU

I. Vật liệu :

- Rây có tay cầm.
- Bàn chải răng cù thứ lớn, hoặc lược chải đầu thứ dày, hoặc dao nhỏ, miếng thiếc, miếng kiếng cỡ 2cm x 6cm.
- Ống xịt muỗi.
- Mực viết : đen hoặc tím, xanh, lục; hoặc màu nhuộm hay màu vẽ.
- Nước lã, màu bột, keo ngâm nước hoặc hồ lỏng.
- Giấy trắng hay màu đè in hình, giấy bìa đè cắt hay khoét hình, giấy lót bàn.

II. Cách làm :

- A. Cắt hình bằng giấy bìa. Có hai thứ hình :
- hình khoét lỗ (I).
 - hình cắt theo vòng ngoài (II)

B. Pha màu :

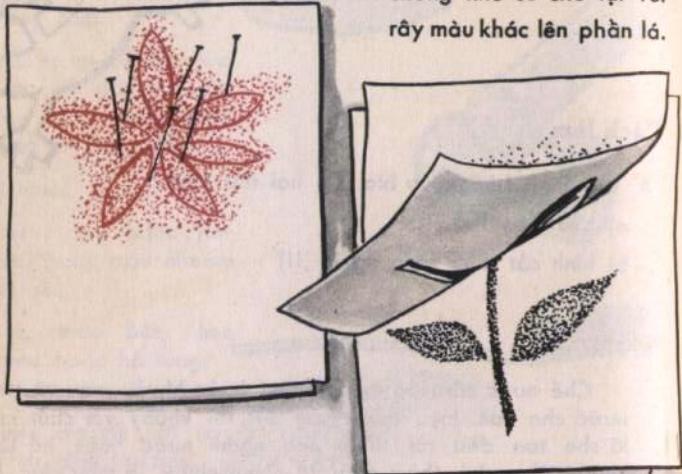
Chè nước sôi vào màu nhuộm hoặc khuấy màu vẽ trong nước cho tan. Nếu dùng màu bột thì khuấy với chút nước lã cho tan đều rồi thêm keo ngâm nước hoặc hồ lỏng, khuấy đều, chè thêm nước lã. Nên chú ý là màu đặc rây không xuống, còn nếu chải thì giọt to, không đẹp mà lại lâu khô.

Nếu mực cũ, nên lọc cho hết cặn và pha thêm nước chín cho bớt đậm.

C. Rây màu :

- Đặt hình cắt hay khoét lên giấy in trai trên tờ báo cũ.
- Lấy bàn chải chấm ít màu hoặc mực chải nhẹ lên rây. Đưa rây qua lại cho đều trên hình khoét hay là ngoài vòng hình cắt.
- Giữ cho giọt màu rơi thật nhỏ xuống giấy. Rủi có giọt to thì dùng gòn hay giấy thấm đè hút đi, đợi khô sẽ rây tiếp.

d) Nếu muốn rây hai màu thì đợi cho màu trước khô rồi rây tiếp màu sau lên. Nếu muốn

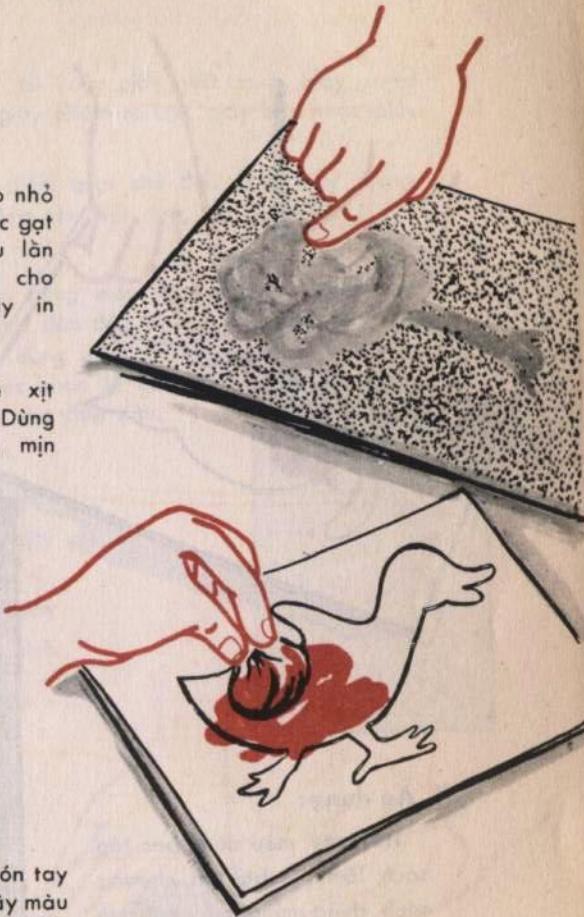

rây hoa lá khác màu thì lấy giấy đậm phèn lá lại, rây màu trên phèn hoa, chừng khô sẽ che lại rồi rây màu khác lên phèn lá.

e) Không có rây thì dùng dao nhỏ hay miếng kién, miếng thiếc gạt về phía mình; gạt nhiều lần trên bàn chải để ngừa cho giọt màu văng xuống giấy in (xem hình trang bên).

Ông xịt muỗi dùng đè xịt màu trên khò giấy to. Dùng màu nhuộm hay mực thì mịn hơn màu bột pha.

g) Ta có thể cho trẻ dùng ngón tay vẽ hình lên trên tờ giấy rây màu khi màu còn ướt.

h)Ở lớp nấm, trẻ dùng vải dòn gòn làm một cái nùi thấm, nhúng màu rồi đậm nhẹ lên hình khoét hoặc chung quanh hình cắt.

36. CHÀ MÀU TRÊN HÌNH NỘI

I. Vật liệu:

- Giấy bìa cứng, giấy vẽ hoặc giấy viết trơn, giấy sơ-mi hoặc giấy bìa mỏng, giấy nhám to hột, giấy bản hoặc giấy đánh máy trắng.
- Những vật liệu như diêm quẹt chẻ đôi, lưới may mùng, giấy dạn sóng, hột dẹp như hột dưa, lúa gạo v.v...
- Hò, keo.
- Màu ống đè vẽ, nên dùng màu sẫm như nâu, tím, lam, lục v.v... pha thêm chút dầu đậu phộng hay dầu dừa. Nếu không có màu ống, dùng mực in ronéo hay bột chì của viết chì đen cũng được hoặc là bút chì sáp to và cứng, lọ chảo (l), khói đèn pha chút dầu.
- Gòn, giẻ sạch và mềm.

II. Cách làm: Có hai giai đoạn:

- I. Giai đoạn dán hình lên giấy bìa cứng.
- II. Giai đoạn chà màu lên giấy đánh máy đặt trên hình dán.

(t) Nhợ nồi

III. Áp dụng:

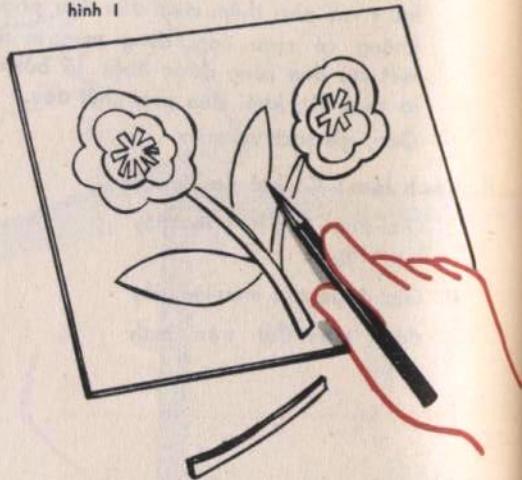
Hình rây màu dùng bao tay, sách, làm bìa bài hát, chương trình, thiệp mừng, giấy gói quà. Trẻ cũng rây màu đè học hình dạng các thứ lá trong bài khoa-học.

Chữ rây màu làm đè-mục rất đẹp.

Giai段 I : DÁN HÌNH

1. Cắt miếng bìa cứng khổ bằng tờ giấy đánh máy để làm tờ dán hình.
2. Cắt một miếng giấy trắng rộng hơn miếng bìa cứng mỗi bên 2cm.
3. Đặt miếng bìa cứng lên chính giữa tờ giấy trắng. Thoa hò chung-quanh miếng bìa cứng chừng 2cm; dán giấy trắng xuống, bẻ góc cho sát.

hình 1

4. Trên mặt tờ giấy bìa cứng đã bọc giấy trắng làm nền, vẽ phác hình hoa, thú, người, cảnh hay hình lập-thè tùy thích, song nét vẽ phải đơn-giản.

5. Cắt giấy bìa, giấy nhám hoặc các vật liệu kè trên như diêm quẹt chẻ đôi, lưỡi may mùng v.v... dán lên hình.

hình 2

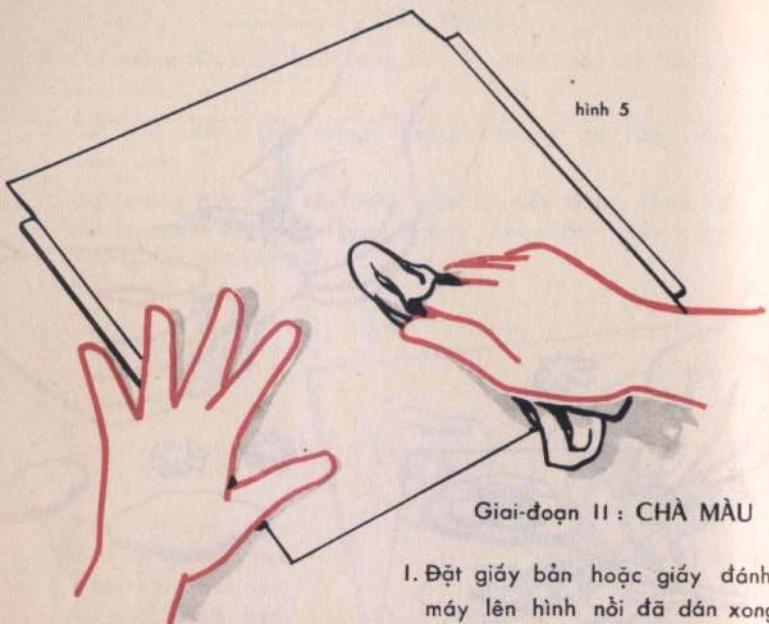

hình 3

hình 4

Thí-dụ : Dán nhánh hoa.

- a) Coi hình vẽ cắt hai cái cọng bằng giấy bìa mỏng dán lên hình đã vẽ phác trên nền (hình 1).
- b) Cắt lá và sống lá bằng giấy nhám dán lên mẫu vẽ (hình 2).
- c) Vẽ hai cái hoa, phải cắt riêng ra ba phần: lớp ngoài, lớp trong và nhụy (hình 3). Dán chồng lên mẫu theo thứ-tự, lớp ngoài dán trước, kế đến lớp trong và nhụy (hình 4). Nếu dán hình phong-cảnh, ta có thể dùng giấy đón sóng dán nóc nhà, giấy nhám làm tường, lưới mùng làm rào, diêm quẹt làm cổ v.v...
- d) Dán hình xong, để khô.

hình 5

Giai-đoạn II : CHÀ MÀU

- I. Đặt giấy bản hoặc giấy đánh máy lên hình nồi đã dán xong.
2. Dùng giẻ mềm thấm màu cho đều, lật qua mặt trái, quấn giẻ quanh ngón trỏ, chà nhẹ lên hình nồi, những chỗ lồi lên sẽ có màu sậm, chỗ lõm màu lợt hơn (hình 5).

Có thể vò nhẹ giấy đánh máy, đoạn vuốt ra cho thẳng rồi đặt giấy lên hình nồi mà chà, giống như cách trẻ nhỏ đặt tờ giấy lên đồng tiền, dùng đầu bằng của viết chì chà lên đồng tiền cho nồi hình.

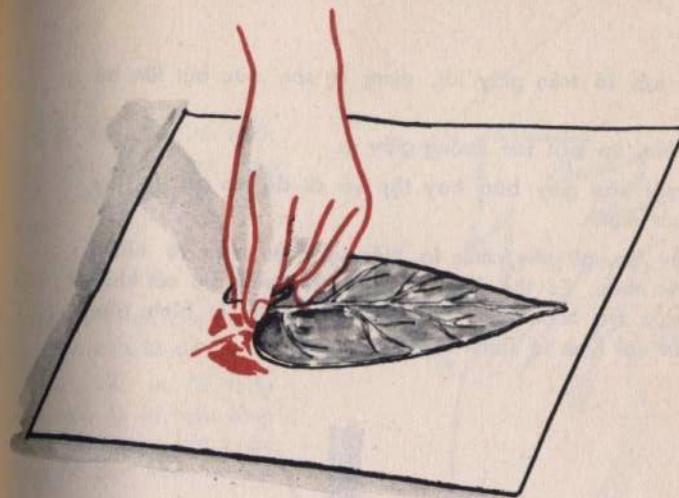
Chú-ý :

Nếu dùng khói đèn thì thấm gòn vào khói trộn dầu, bọc trong giẻ mềm, chà sơ trước ngoài giấy rồi mới chà lên mặt giấy in.

III. Áp-dụng :

Chà đều xong, đem cắt bìa cho ngay ngắn, cho vào khuôn kiếng treo.

Có thể tô màu tẩm hình nồi để trang-trí.

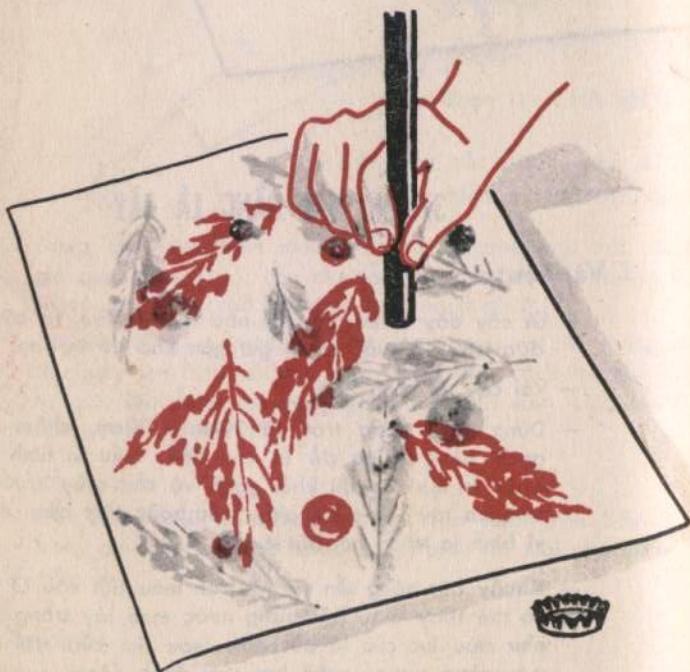
37. IN MÀU BẰNG LÁ CÂY

I. Vật-liệu:

- Lá cây dày nhiều gân nồi như lá dầu, to cỡ bàn tay đứa trẻ 5, 6 tuổi, ép lá già gân khô để in hơn.
- Vài cây cọ rộng 2cm.
- Dùng giấy trắng trơn cỡ 20cm x 30cm, chấm dầu hoặc gạch hàng trước đè in cho đều. Nếu in hình khít nhau hoặc in lộn xộn thì khỏi gạch và chia giấy trước. Khi trẻ in quen tay rồi, dùng giấy màu hoặc giấy đen sẽ đẹp hơn vì hình in trông nồi bật lên.
- Khuấy bột năng sền sệt rồi trộn màu bột vào. Ở thôn quê, có thể thay màu bột bằng nước màu lá lấy trong thảo-mộc, như màu lục của lá bù ngót, màu tím của trái mồng tai, màu vàng của củ nghệ hay trái dàn-danh.

II. Cách in :

1. Đè bè trái lá trên giấy lót, dùng cọ sơn màu bột lên bè trái lá.
2. Dở lá lên, úp mặt sơn xuống giấy in.
3. Dùng một xấp giấy báo hay tập vở cũ đè lên mặt lá, lấy tay vuốt mạnh.
4. Dở giấy lên, gõ nhẹ chiếc lá. Nên in nhiều màu và nhiều lá khác nhau. Có thể dùng trái đậu dưa vừa già cắt khúc, đậu dưa tre hoặc đậu bút chì, nút ve để in hình tròn xen lân với hình lá (xem hình).

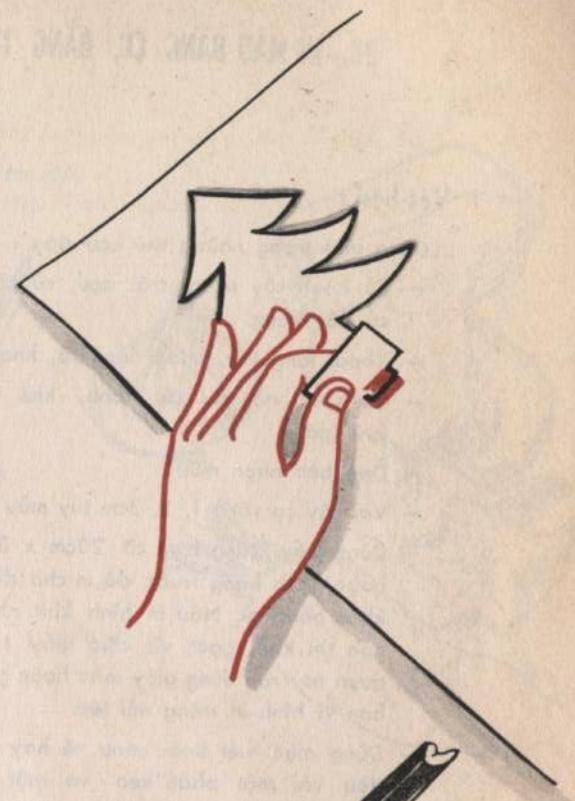

Giấy bìa cắt hình hoặc xếp góc như cách xếp hình quạt dùng in cũng đẹp.

Chú ý :

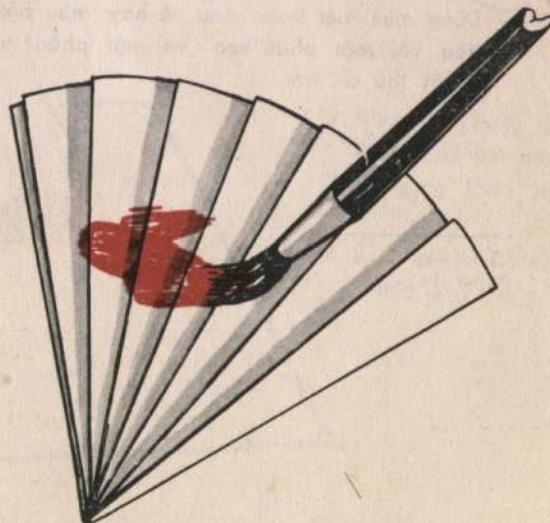
Đè trẻ tự-do chọn màu và chọn kiểu lá để in.

Nếu khi in lá thấy màu tràn ra là màu lỏng phải thêm màu bột hoặc dùng hồ đặc hơn.

III. Áp dụng :

Y như vẽ bằng tay ở nơi chương II. Các thứ lá in có thể dùng vào môn khoa-học thường-thức.

38. IN MÀU BẰNG CỦ, BẰNG TRÁI CÂY

I. Vật-liệu :

Dùng một trong những thứ sau đây :

- Củ hành tây to cỡ trái cau, củ cà-rốt, củ sắn (1), củ cải trắng.
- Khoai lang tây, khoai lang ta, khoai mì (2).
- Cọng cải nồi, đù đù xanh, khé non, đậu đũa vừa già.
- Dao bén nhọn mũi.
- Vài cây cọ rộng 1, 2, 3cm tùy mẫu in nhỏ hay lớn.
- Dùng giấy trắng trơn cỡ 20cm x 30cm, chấm dầu hoặc gạch hàng trước để in cho đều các hình nhỏ khác bằng củ. Nếu in hình khít nhau hoặc in lộn xộn thì khỏi gạch và chia giấy trước. Khi trẻ in quen tay rồi, dùng giấy màu hoặc giấy đen sẽ đẹp hơn vì hình in trông nổi lên.
- Dùng mực viết hoặc màu vẽ hay màu bột khuấy đều với một phần keo và một phần nước để in các thứ củ, trái.

(1) củ đậu.
(2) củ sắn.

II. Cách in :

CỦ HÀNH TÂY

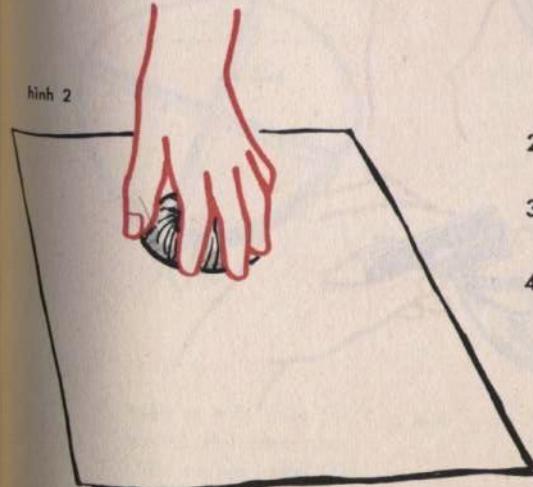
1. Cắt củ hành làm đôi theo chiều ngang.

hình 1

hình 2

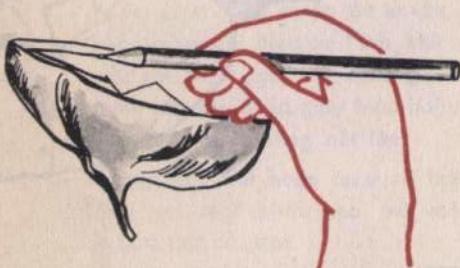
2. Dùng vải hoặc giấy thấm chùi hết mủ.
3. Dùng cọ thoa màu lên (hình 1).
4. Án mặt củ hành xuống giấy (hình 2).

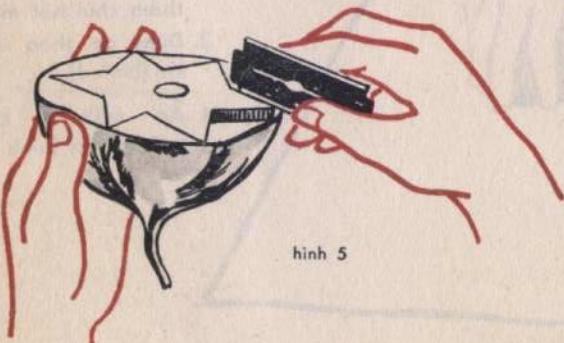
hình 3

CỦ CÀ-RỐT

1. Cắt đôi củ cà - rốt theo chiều ngang.
2. Chùi hé t nước; có thè khắc hình (hình 3).
3. Thoa màu rồi in.

hình 4

hình 5

hình 6

hình 7

4. Nếu in một màu thì trẻ có thè cầm hình khắc nhúng màu rồi in lên giấy.

KHOAI, CỦ SẮN

Khoai tây tốt hơn hết nhờ dễ khắc hình và ăn màu, song mắc tiền. Khoai lang ta, nhiều mủ khó khắc, khoai mì dòn, cũng khó khắc đối với trẻ lớp nhỏ. Củ sắn thứ vừa già dễ dùng hơn hết. Cũng phải chùi khô nước trước khi in màu, nhất là khi dùng củ sắn còn non.

1. Cắt củ sắn ra làm hai theo chiều đứng chia phần cho vừa tay cầm của trẻ, cắt mặt cho thật bằng.
2. Dùng bút chì nhọn vẽ hình lên (hình 4).
3. Lấy mũi dao ẩn xuống theo hình vẽ, sâu cỡ 2mm (hình 5).

Dùng lưỡi dao đưa ngang vào đè cắt bỏ những phần không có hình vẽ (hình 6). Hình khắc sẽ nổi lên chính giữa miếng củ sắn, cao độ 2mm.

Với trẻ lớp năm, lớp tư, nên khắc những hình dễ như lòng máng (hình 7), hình ngôi sao.

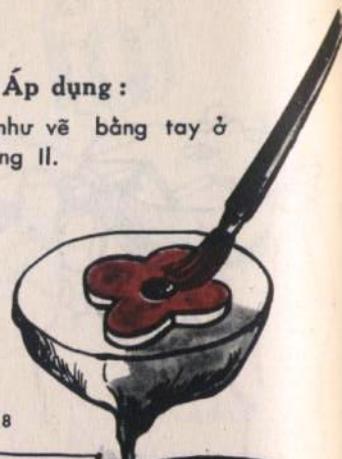
39. IN GIẤY VÂN

5. Nếu trong một mẫu khác, muốn có nhiều màu thì dùng cọ sơn hai hay ba màu khác nhau lèn trên miếng mẫu rồi sẽ in (hình 8). Dùng cọ sơn màu lèn mẫu, sẽ đẹp hơn là nhúng mẫu vào màu.

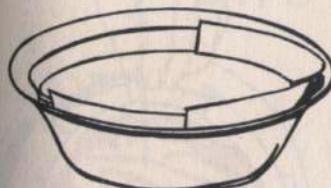
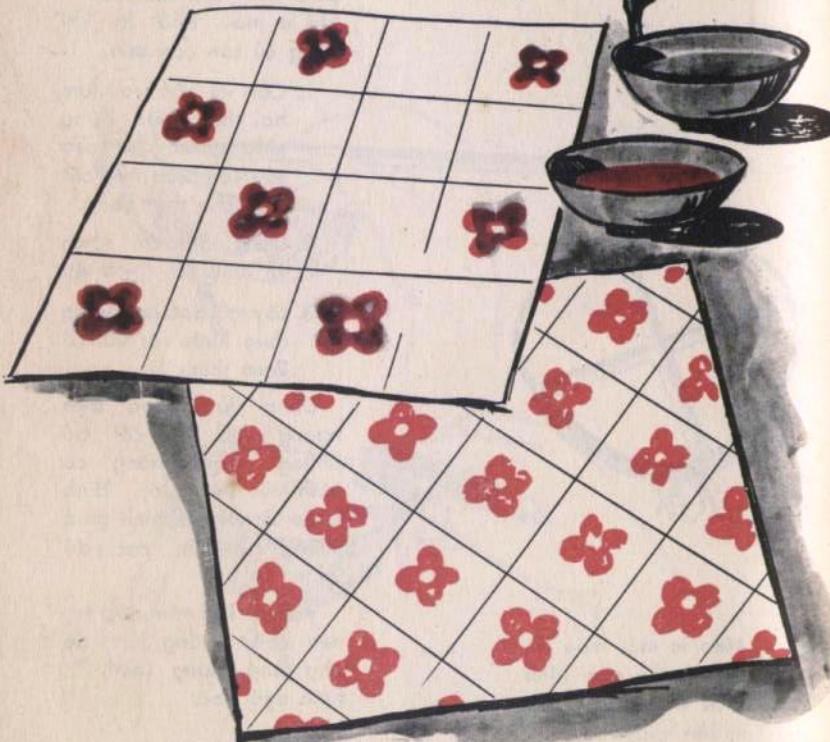
Nên để trẻ tự do chọn màu in.

III. Áp dụng :

Y như vẽ bằng tay ở chương II.

hình 8

hình 1

hình 2

I. Vật liệu :

- Thau nhôm hoặc chậu đất rộng cỡ 40cm bể kính, đáy và hông lót giấy (hình 1), đựng hai phần ba nước lạnh.

- Dầu sơn pha thêm chút dầu hôi cho lỏng, quậy đều.

- Chiếc đũa tre.

- Giấy in, dùng phân nửa tờ giấy ronéo khổ 21 x 33 là vừa với tay trẻ, dùng giấy trắng trơn cũng được.

II. Cách làm :

- Đổ nhẹ dầu sơn vào nước (hình 2), nếu sơn chìm thì pha thêm dầu hôi vào sơn.

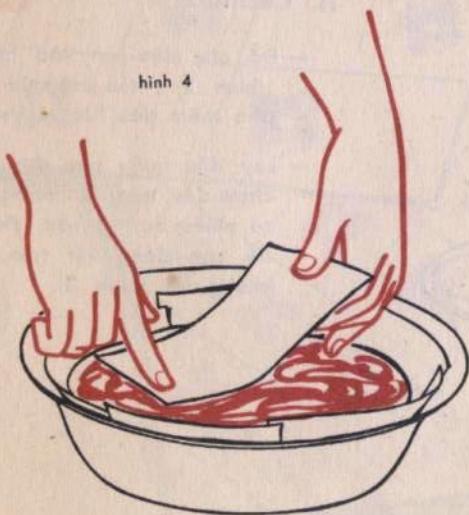
- Lấy đũa quậy nhẹ cho sơn chảy đều trên mặt nước và có nhiều đường vân. Đừng để sơn đóng vệt tròn, in không đẹp (hình 3).

- Thả nhẹ một góc tờ giấy trên mặt nước (xem hình), đoạn thả từ từ trọn tờ (hình 4).
- Khi dầu sơn thấm đều thì gỡ nhẹ giấy đem phơi trong mát, chỗ kín gió. Nếu thả giấy mau quá thì không khí động lại dưới tờ giấy làm thành vòng tròn trắng giữa các đường gân, như thế sẽ kém đẹp.

Có thể quay hai hay ba màu sơn cùng một lúc.

hình 3

hình 4

III. Áp-dụng :

Giấy vân dùng cắt hình trang-trí, cắt chữ hay cắt số, gói quà, dán bìa sách, viền giấy thấm lót tay, dán chung quanh khung hình lồng kiến.

CHƯƠNG IV

NẶN ĐẤT SÉT

Nặn đất sét giúp cho trẻ khéo tay, có ý-niệm về khối, phát triển óc sáng-tạo và trí tưởng-tượng.

Ngoài ra về phương-diện tâm-lý, nặn đất sét giúp cho cân não trẻ bớt căng thẳng.

40. ĐẤT SÉT

I. Tại lò gốm hay lò gạch:

Chúng ta mua đất sét ướt, nhào rồi hay đất sét khô nhuyễn, hoặc khối to. Chúng ta cũng có thể lấy đất sét ngoài ruộng hoặc đất đào mương hay giếng.

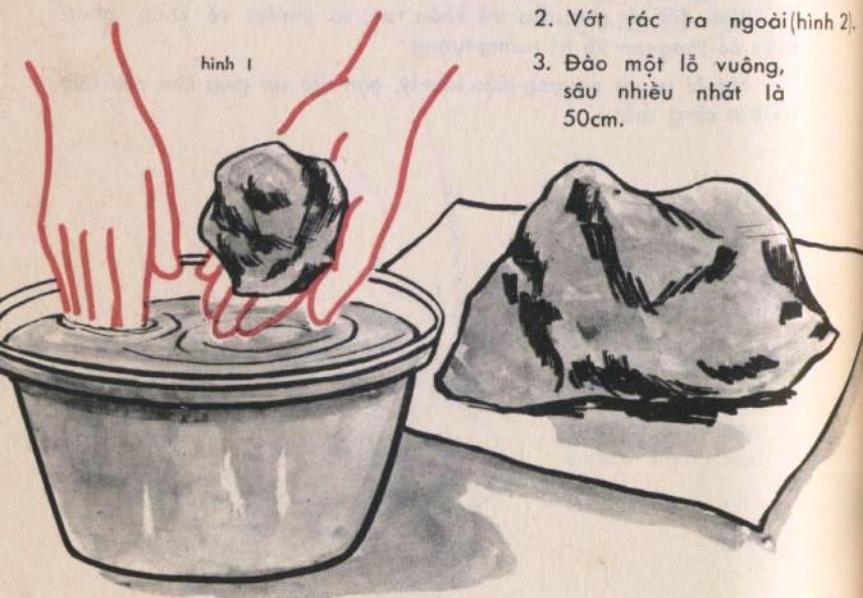
II. Các loại đất sét :

1. «Cao-lanh» đất sét trắng tốt, không lộn chát bẩn, dùng làm đồ sứ.
2. Đất sét màu vàng từ nhạt đến đậm để làm chén bát.
3. Đất sét màu xám tro dùng làm gạch.

III. Cách lọc :

Đất sét lấy ngoài ruộng có lộn chát bẩn : đá, sỏi v.v... nên phải lọc :

1. Hòa tan đất sét lấy ngoài ruộng trong chậu nước (hình 1).
2. Vớt rác ra ngoài(hình 2).
3. Đào một lỗ vuông, sâu nhiều nhất là 50cm.

4. Đò đất vào lỗ, chừa cặn lại (hình 3).

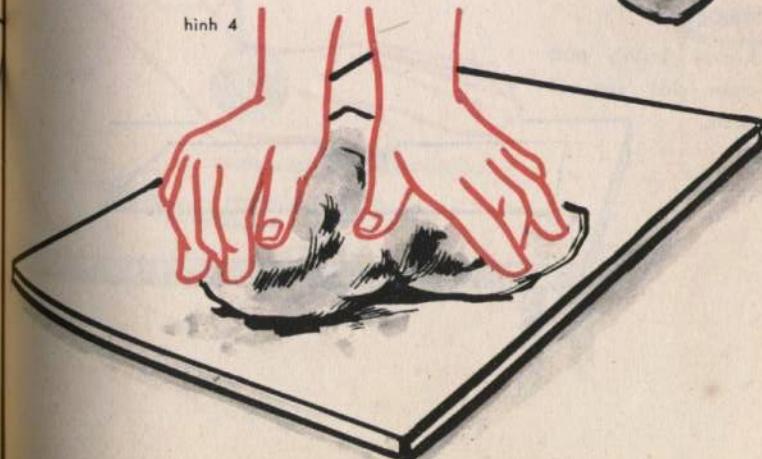
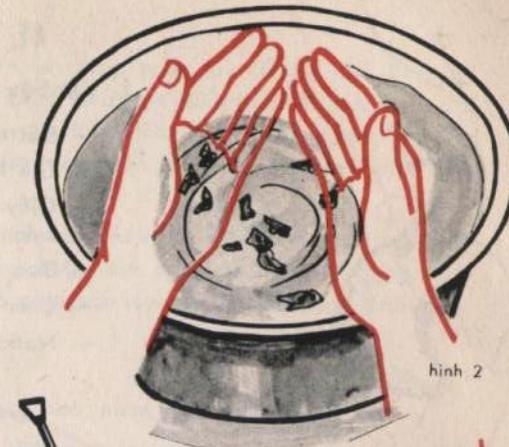
5. Chờ nước rút đi, gạn lớp đất mịn trên mặt và đem ra nhồi (hình 4).

IV. Cách nhồi :

Nhồi đất sét bằng chân hoặc bằng tay trên một miếng gỗ. Thêm vào chút cát mịn nếu đất sét quá dẻo, dính tay lúc nhồi.

V. Cách giữ đất sét dẻo :

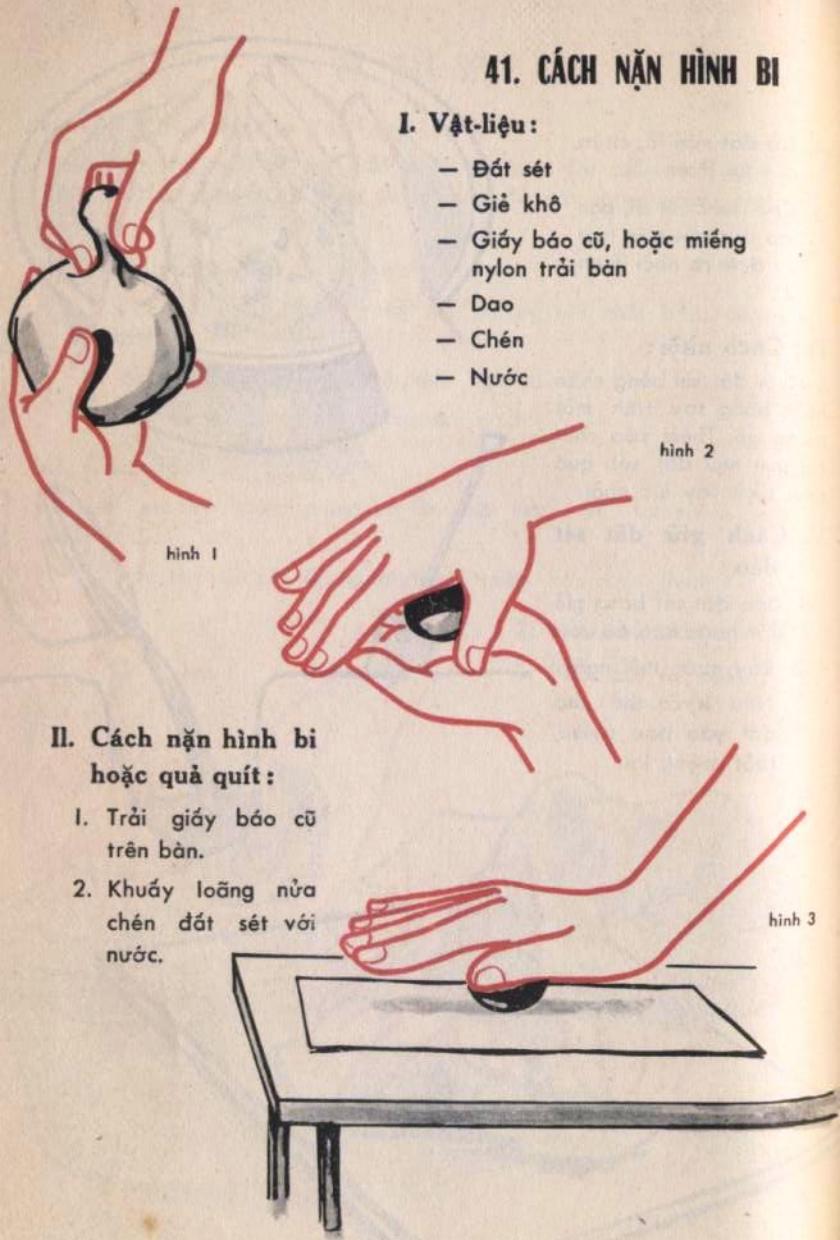
1. Bao đất sét bằng giẻ ướt hoặc bao bô ướt.
2. Rây nước mỗi ngày.
3. Nếu ít, có thể cho đất vào bao nylon, thắt miệng lại.

41. CÁCH NẶN HÌNH BI

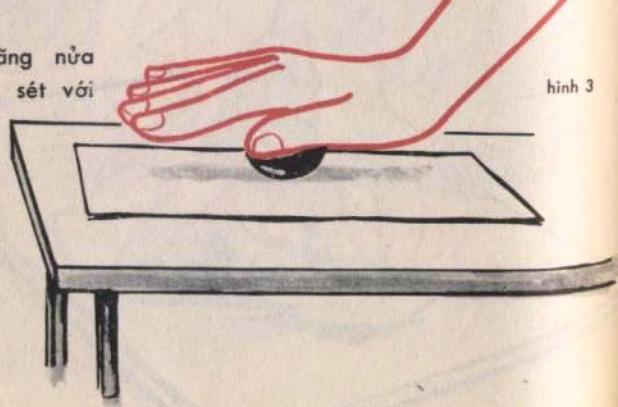
I. Vật liệu:

- Đất sét
- Giẻ khô
- Giấy báo cũ, hoặc miếng nylon trải bàn
- Dao
- Chén
- Nước

II. Cách nặn hình bi hoặc quả quít:

1. Trải giấy báo cũ
trên bàn.
2. Khuấy loãng nửa
chén đất sét với
nước.

3. Lấy một cục đất sét bằng ngón tay cái đ𝐞 nặn hình bi,
(hình 1), hay bằng quả quít đ𝐞 nặn hình quả quít, đặt
trên lòng bàn tay úp lại (hình 2), lấy lòng bàn tay kia
lăn nhẹ theo chiều vòng tròn, hoặc lăn trên mặt bàn (hình
3).
4. Nhúng ngón tay trỏ vào chén đất sét loãng, thoa trên mặt
hòn bi cho láng, hoặc cắm que vào hòn bi, nhúng vào
đất sét loãng, rồi cắm vào lon cát đ𝐞 khô (xem hình 4,5).

III. Áp dụng:

Theo hình bi nặn quả nho, nhãn, tăm ruột v.v...

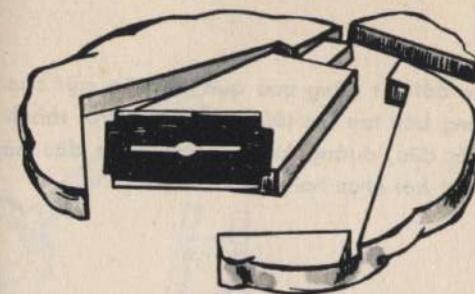
Những quả giống hình quít là: cam, măng cụt, táo (bôm),
mận, ổi.

42. CÁCH NẶN HÌNH BÁNH XE

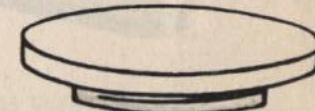
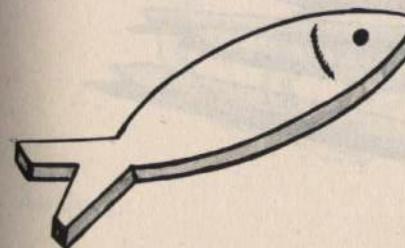
I. Cách làm:

1. Lấy hình quả quít đã lăn tròn, láng, dề trên mặt bàn.
Dùng lòng bàn tay ấn xuống
như hình bánh xe.
2. Lấy ngón tay ấn trên mặt hình bánh
xe cho đều bẹ dày.
3. Thoa đát sét loãng trên mặt bánh
xe cho hết rãnh.

II. Áp-dụng :

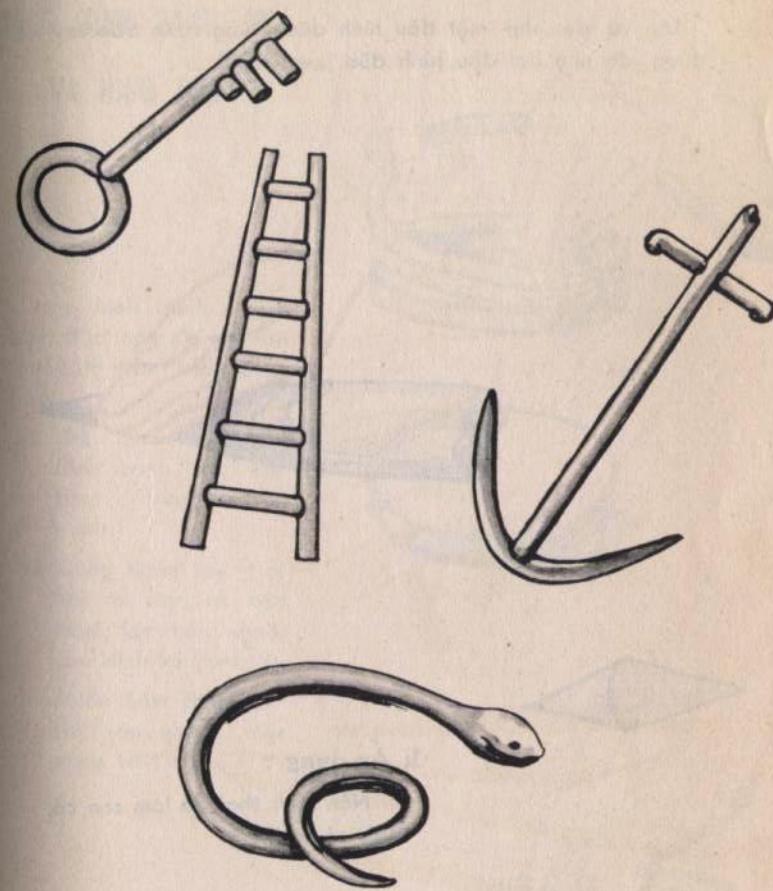
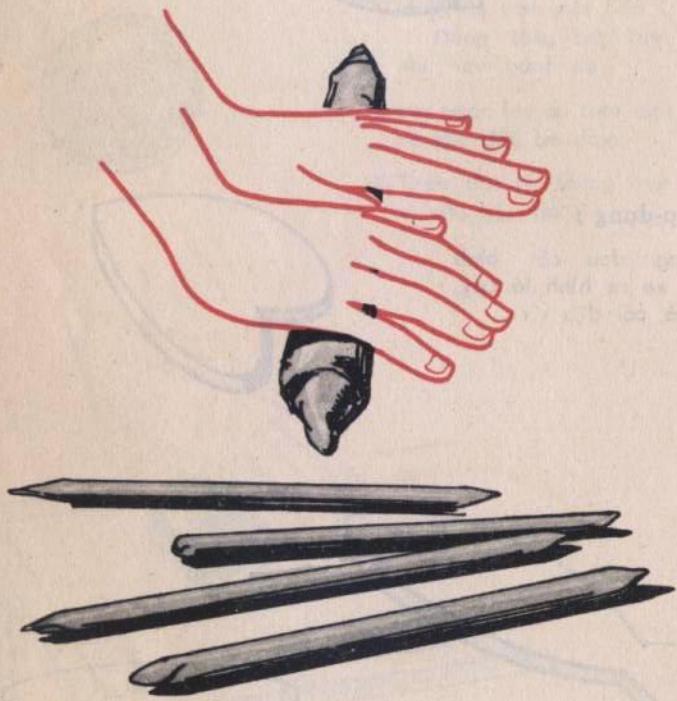
Dùng dao cắt hình
bánh xe ra hình lá cây,
con cá, cái đĩa v.v...

43. CÁCH NĂN HÌNH ĐÚA

I. Cách làm :

1. Lấy một cục đất sét bằng quả quít đè trên mặt bàn.
2. Dùng hai lòng bàn tay lăn tới, lăn lui, đất trở thành hình dài như chiếc đũa, đường kính đều nhau từ đầu này đến đầu kia, hoặc hơi nhọn hai đầu.

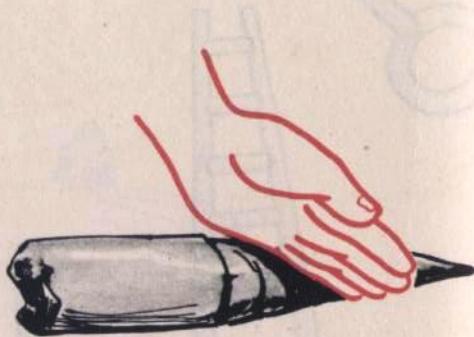
II. Áp dụng :

Theo hình đũa, nắn : cái thang, chìa khóa, mỏ neo, con rắn.

44. CÁCH NẶN HÌNH THOI

I. Cách làm :

Lăn và đè nhẹ một đầu hình đũa. Dùng cạnh bàn tay đè đứng đẽ nhẹ hai đầu hình đũa (xem hình).

II Áp dụng :

Nặn hình thoi để làm con cá,
trái cà-na (I).

(i) Quả trám.

45. CÁCH NẶN ĐỒ VẬT

BẰNG HÌNH BÁNH XE

VÀ HÌNH ĐŨA

Hợp hình bánh xe và
hình đũa, nặn đồ gạt tàn
thuốc, lọ cắm hoa, chén
bát.

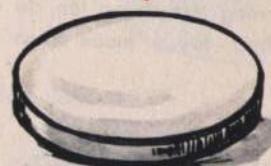
1. Đè hình đũa trên
hình bánh xe, uốn
theo vòng tròn
(hình 1).

2. Dùng ngón tay trét
hai mí ráp, cả bên
trong lăn bên ngoài
cho dính lại (hình 2).

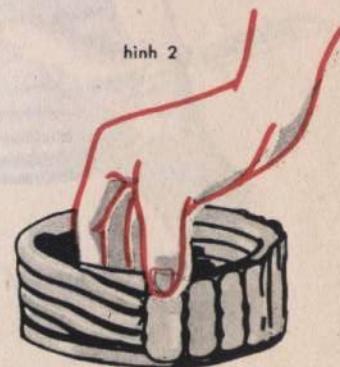
Muốn thêm chiều cao
thì ráp thêm một
vòng tròn nữa.

hình 1

hình 2

3. Dùng ngón tay hay bút chì ấn trên vành đĩa gạt tàn thuốc hai hoặc ba rãnh để đặt điều thuốc (hình 3).

hình 3

4. Nặn lọ hoa tương-tự như nặn đồ gạt tàn thuốc, thêm nhiều vòng đất chõng lên đè có chiều cao, và đường kính rộng, hẹp, tùy ý muốn (hình 4).

hình 4

Phải thay đổi chỗ ráp hai đầu hình đũa cho thành lọ được chắc và đều đặn.

5. Thoa đất sét loãng trong và ngoài món đồ cho láng.

46. CÁCH TRANG-HOÀNG ĐỒ NẶN

I. Vật-liệu:

- Bút chì.
- Vỏ sò, ốc.
- Hạt đậu, ngô.
- Đũa tre vót nhọn hai đầu.
- Giấy nhám mịn.
- Bột màu, sơn dầu, cọ, dao nhỏ.

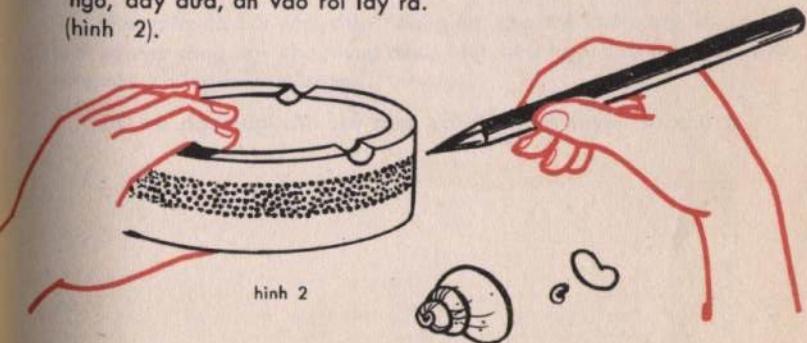

hình 1

II. Cách làm:

Sau khi nặn xong một vật, đất còn mềm dẻo, nên trang-hoàng liền.

1. Dùng ngón tay hoặc móng tay ấn vào đất sét (xem hình 1).
2. Dùng bút chì, vỏ sò ốc, hạt đậu, ngô, dây dừa, ấn vào rồi lấy ra. (hình 2).

hình 2

3. Đồ trang-hoàng xong, đ𝐞̄ trong mát, tránh gió, độ vài ngày đất sét khô.
4. Sửa đồ nặn bằng dao nhỏ hoặc giấy nhám mịn.
5. Trộn bột màu vào đất sét loãng.
6. Quét bên ngoài món đồ nặn.
7. Sơn dầu đ𝐞̄ khô, rồi sơn lên một lớp nữa.

Hình nồi.

Chọn chủ-đề của môn khoa-học thường-thúc, hoa lá, trái cây, thú vật, người.

CHU'Ơ'NG V

ĐAN DỆT

Đẹt và đan đã có từ hồi thượng-cổ. Hiện giờ, nhiều dân-tộc trên thế-giới còn dệt bằng tay những bức lụa hay vải, sắc sỡ về màu, đẹp về kỹ-thuật, và rất tỉ mỉ. Dệt và đan là công việc đẽ thỏa-mãn nhu-cầu may mặc của loài người mà vật-liệu thiên-nhiên thì rất dồi dào như : bồ, vải gai, mây, tre, lát (1).

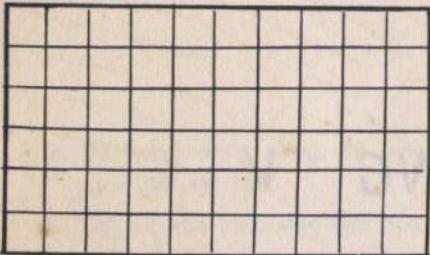
Đan giấy là bài tập đầu tiên giúp cho trẻ khéo tay trong khi luồn sợi và căng sợi cho đúng mức, biết hòa-hợp các màu sắc, biết sáng-tác những kiều mẫu mới.

Dệt và đan tập cho trẻ tách cần-thận và luyện sự chú ý.

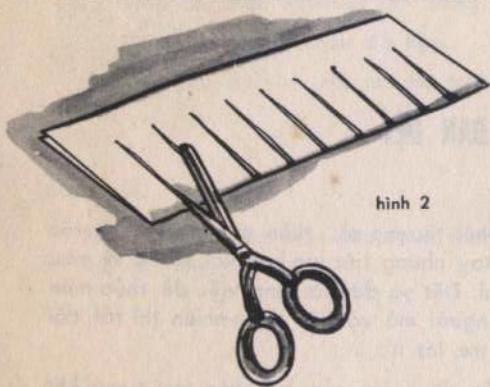
(1) Cói.

47. ĐAN GIẤY

hình 1

hình 2

5. Cắt các đường kẻ song song như đường thứ nhất. Sau cùng, khung chữ nhật có những băng dọc như đường cạnh trong vải dệt.
6. Với giấy thủ-công khác màu, cắt những băng bề ngang băng cạnh của ô vuông, bề dài băng chiều ngang của khung chữ nhật. Số băng bằng số ô vuông của chiều dài khung đan.

I. Vật-liệu :

- Hai tờ giấy thủ công hay tờ giấy thường, màu khác nhau.
- Thuốc kẻ, bút chì.
- Kéo, hòe.

II. Cách làm :

ĐAN LÔNG MỘT

1. Dùng thuốc và bút chì kẻ những ô vuông trên mặt trái của giấy thủ-công.
2. Vẽ hình vuông, hoặc chữ nhật, tam-giác, bình-hành, tròn v.v... lên trên những ô vuông đó. Thí-dụ : hình chữ nhật (hình 1).
3. Gấp đôi lại theo chiều ngang.
4. Dùng kéo, cắt từ nếp gấp đến mép hình, chừa một ô chung quanh (hình 2).

7. Cầm băng bên tay phải, khung bên tay trái.

8. Đưa băng ngang xuống dưới băng dọc.

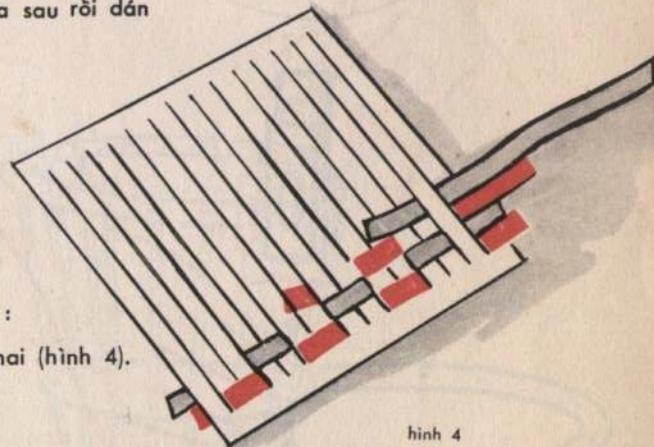
hình 3

9. Luồn lên trên băng kế (hình 3).

10. Tiếp-tục như vậy cho đến hết.

11. Luồn băng ngang thứ nhì nghịch lại băng ngang thứ nhất.

12. Đan xong, đem hai đầu của các băng ngang ra phía sau rồi dán lại.

ĐAN LÔNG HAI :

Đan trên hai, dưới hai (hình 4).

hình 4

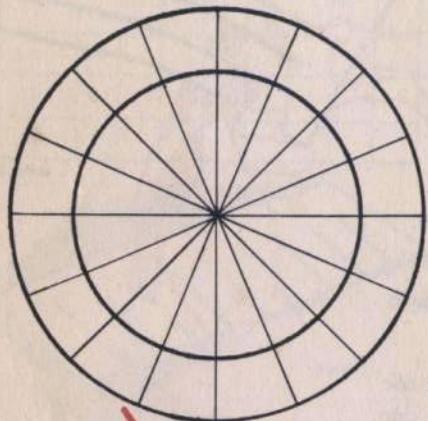
Áp-dụng :

Giấy đan lông mốt hay lông hai dùng để lót dưới lọ hoa, làm khung hình treo tường hoặc lồng vào khung kiến.

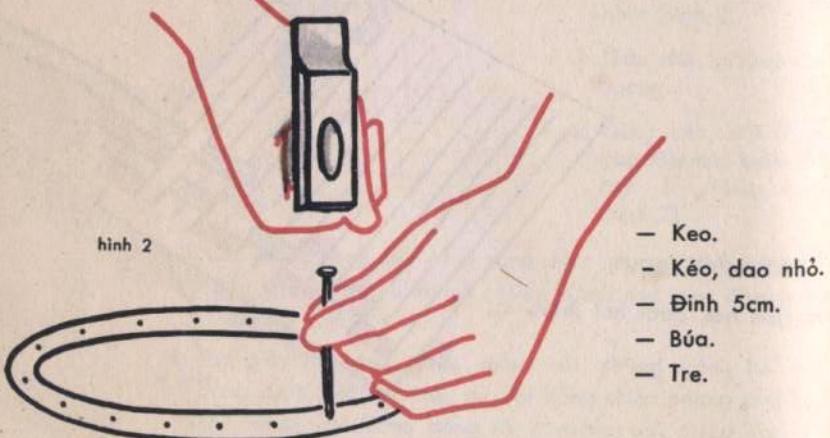
48. ĐÀN GIÒ BẰNG GIẤY VÀ TRE

I. Vật liệu :

- Giấy bìa cứng, giấy thủ-công màu, giấy nhám.
- Thuốc, bút chì.

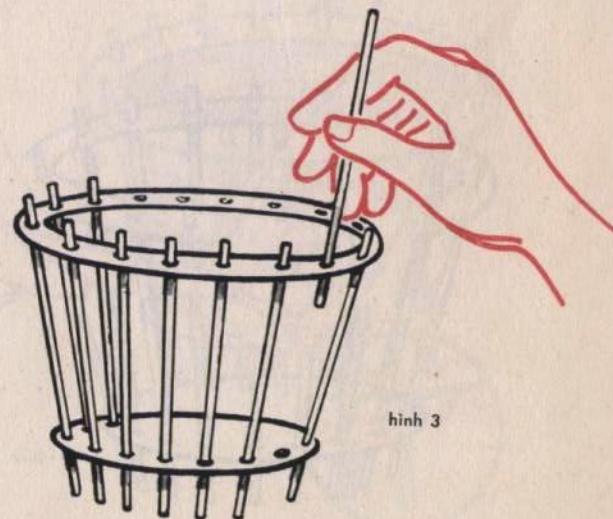
hình 1

hình 2

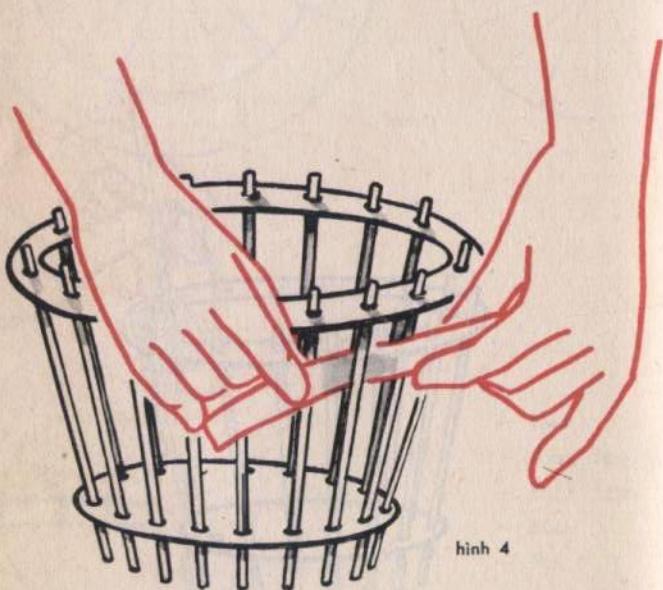
II. Cách làm :

1. Trên bìa cứng, vẽ một vòng tròn bán-kính 5cm trong có vòng tròn đồng tâm bán-kính 3,5cm dùng làm miệng giò, và một vòng khác bán-kính 3,5cm làm đáy.
2. Dùng bút chì và thuốc chia miệng và đáy giò ra 16 khoảng đều nhau, rồi vẽ những đường kính (hình 1).
3. Cắt miệng hình vành và đáy giò rời ra.
4. Dùng giấy thủ-công màu trang-hoàng miệng và đáy giò, phía không có đường vẽ.
5. Dùng búa, đóng đinh xoi lỗ trên những đường kính trên miệng và đáy giò (hình 2).

hình 3

6. Chuốt 16 que tre, mỗi que cao 10cm, to bằng bè tròn cây đinh.
7. Chà nhẵn que tre bằng giấy nhám.
8. Cắm các que tre vào lỗ xoi ở vành và đáy. Các que này xuyên qua khói miệng giỏ 0,5cm và xuyên qua khói đáy 1cm (hình 3).
9. Cắt giấy thủ-công màu thành băng bề ngang 0,5cm, bề dài tùy theo mỗi vòng.
10. Dán giống như bài dán giấy (hình 4).
11. Dán hai đầu băng bên trong thành giỏ.

12. Đan như thế đến hết.
13. Dùng chỉ to buộc những đầu que tre phía dưới đáy giỏ lại với nhau (hình 5).

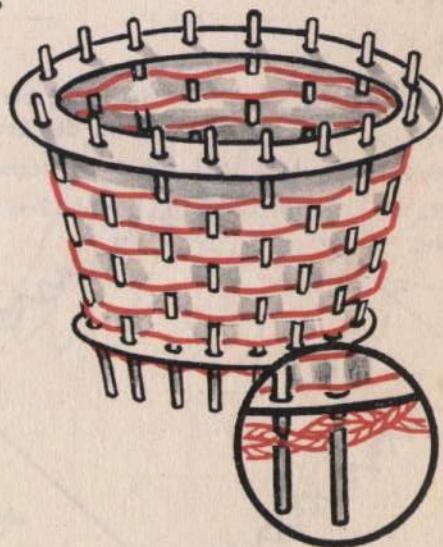
Chú ý :

Có thể dùng dây nylon to bắn thẽ cho băng giấy màu.
Vành và đáy có thể là hình bầu dục, vuông, chữ nhựt v. v...

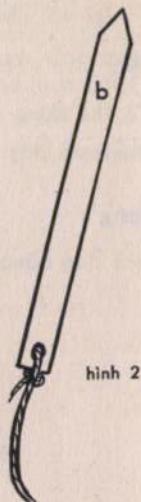
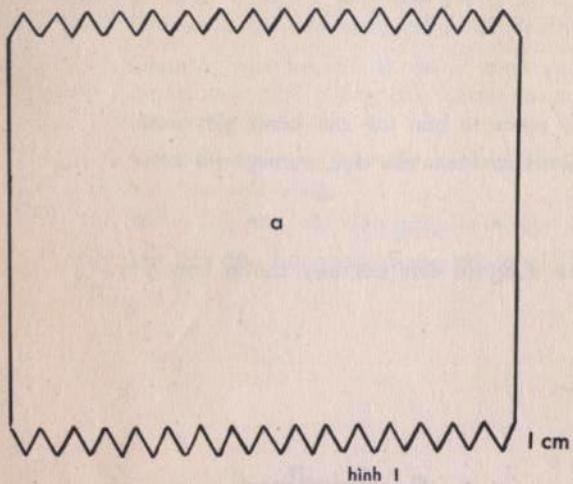
Áp dụng :

Giỏ dán băng tre dùng để cắm bút hay chưng hoa giấy.

hình 5

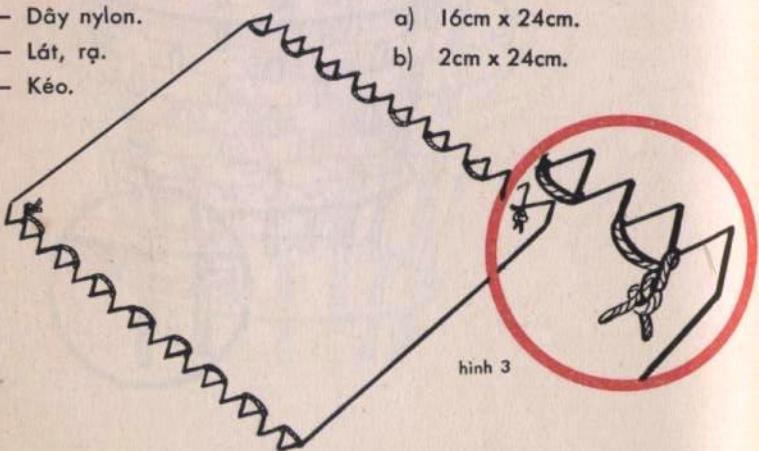
49. ĐAN SỢI

Vật liệu :

- Dây nhợ trắng hay màu.
- Dây nylon.
- Lát, rạ.
- Kéo.
- Hai miếng bìa cứng hình chữ nhật, dày 1,5mm đến 2mm có ni tắc sau đây :

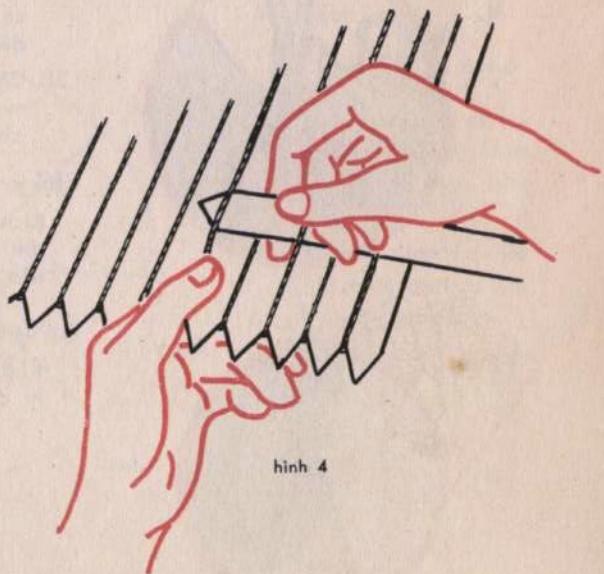
 - a) 16cm x 24cm.
 - b) 2cm x 24cm.

Cách làm :

1. Dùng miếng bìa a làm khung đan.
2. Chia bè ngang ra mười sáu phần bằng nhau.
3. Từ đầu bìa, đo một khoảng 1cm.
4. Vẽ mười sáu răng, mỗi răng có chiều cao và ngang 1cm (hình 1).
5. Dùng miếng bìa b làm cây kim.
6. Cắt nhọn một đầu như răng khung đan.
7. Khoét một lỗ vừa rộng để xâu sợi (hình 2).
8. Giăng sợi dọc cho thẳng.
9. Ở răng đầu và chót phải cột nút bên mặt sau của khung đan (hình 3).

10. Xâu sợi vào kim, cùng hay khác màu với sợi dọc.
11. Bắt đầu, đè mũi kim trên sợi dọc thứ nhất.
12. Đưa mũi kim xuống dưới sợi thứ nhì.
13. Tiến trên sợi thứ ba, đưa mũi kim xuống dưới sợi thứ tư (hình 4).

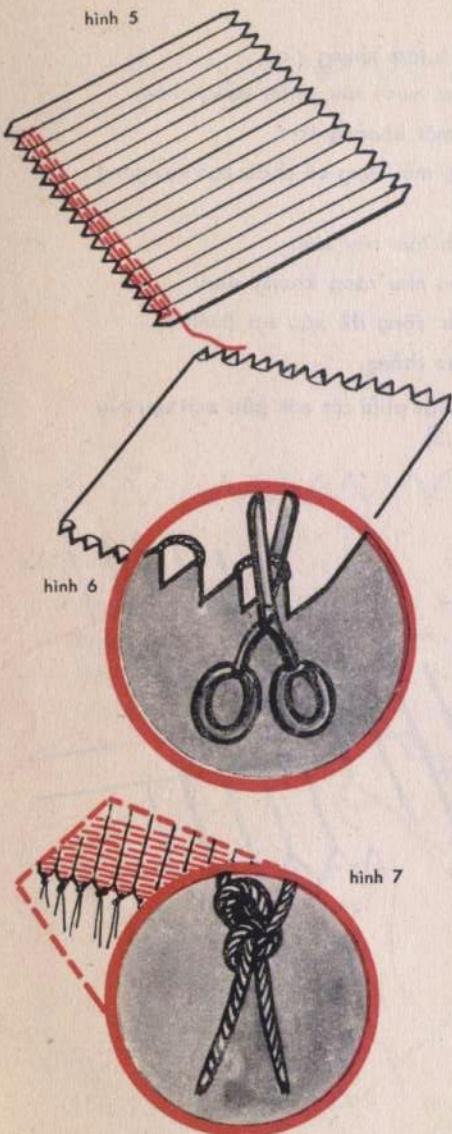
14. Cứ tiếp-tục mài như vậy đến khi kim đi qua hết những sợi dọc. Hàng thứ nhất đã xong. Không nên kéo hàng ngang quá chật, phải giữ hai đường biên cho thẳng.
15. Hàng thứ hai : đưa mũi kim ngược lại với hàng thứ nhất.
16. Đan hàng thứ ba, như hàng thứ nhất, hàng thứ tư như hàng thứ hai (hình 5). Tiếp-tục cho đến hết.
17. Đan bè dài độ 14cm.
18. Cắt hai cái nút ở mặt sau.
19. Gõ các vòng sợi dọc ở hai đầu khung đan.
20. Nơi hai đầu của miếng đan, có những vòng chỉ dọc; cắt đôi vòng ra (hình 6).
21. Cột hai sợi gần bên thành nút, sát với sợi ngang để giữ cho khòi sút (hình 7).

Chú ý :

Kích thước của khung đan có thể thay đổi tùy theo phương tiện, và trình-độ học-sinh.

Áp-dụng :

Khăn bàn nhỏ — Khăn đê dưới ly, đê dưới lọ hoa, bìa sách, v.v.

50. ĐAN RỒ NHỎ BẰNG LEN HAY CHÌ MÀU HOẶC SỢI

I. Vật-liệu :

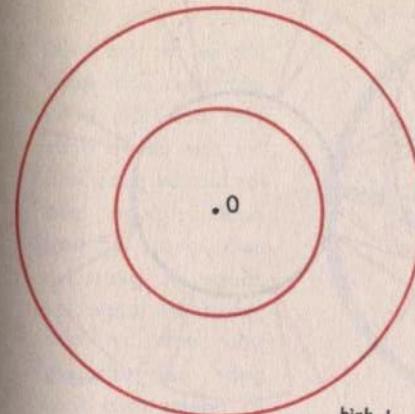
- Bìa cứng, giấy thủ-công màu.
- Thước kẻ, thước đo độ, bút chì, compas.
- Kéo, hò.
- Kim to.
- Len, chỉ màu, hoặc sợi.

II. Cách làm :

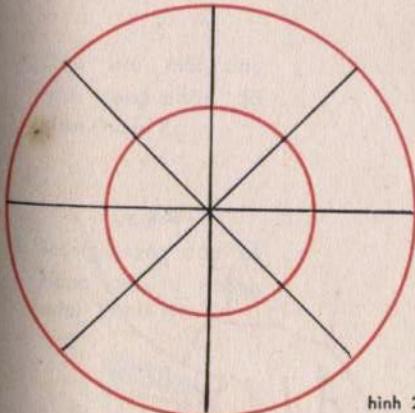
KIẾU A

1. Trên bìa cứng vẽ hai vòng tròn đồng tâm O có đường kính 10cm và 5cm(hình 1).

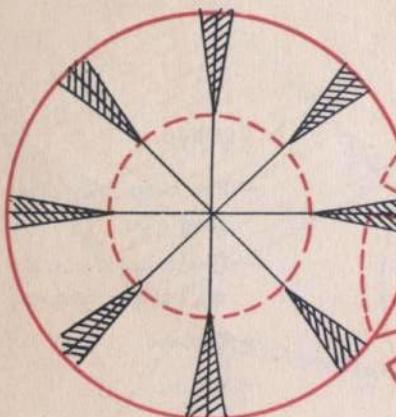
2. Dùng compas chia hai vòng tròn ra làm 8 phần bằng nhau. (hình 2).

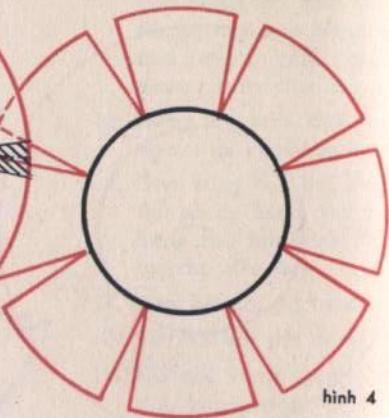
hình 1

hình 2

hình 3

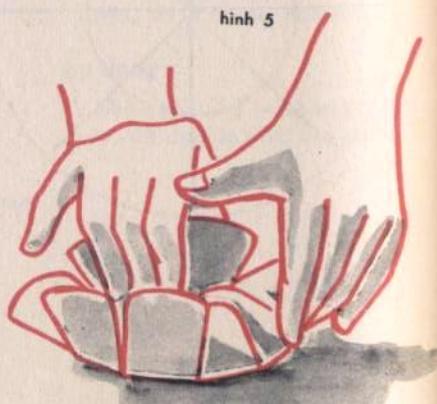

hình 4

3. Coi theo hình 3 ,
vẽ những đường xiên
từ vòng tròn trong ra
vòng tròn ngoài, cách
đều đường kính của
vòng tròn ngoài 5 ly.

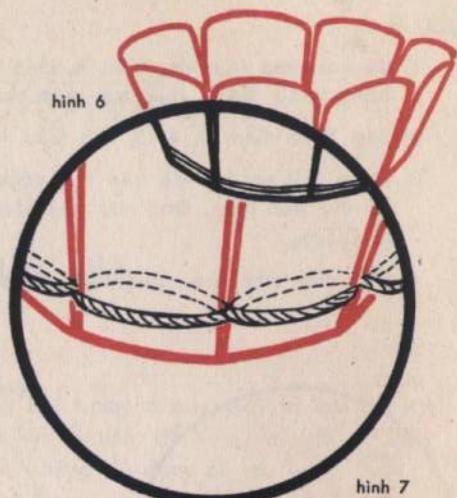
4. Cắt bỏ 8 phần có
nét gạch (hình 4).

5. Gấp 8 cánh còn lại
theo nét đậm (hình 5).

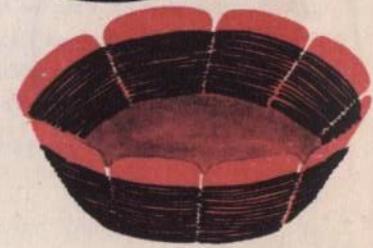
hình 5

6. Dùng một sợi len dài
chập đôi. Luồn đầu
chập đôi vào một
cánh để có một sợi
bên trong và một sợi
bên ngoài ; đoạn
treo hai sợi lại, đan
sợi trong ra ngoài,
sợi ngoài vô trong,
tiếp tục đan như
thé cho đến vòng
chót cách miệng rỗ
0,5 cm (hình 6).

hình 6

7. Đầu hai mối dây
vào trong phần đã
đan (hình 7).

hình 7

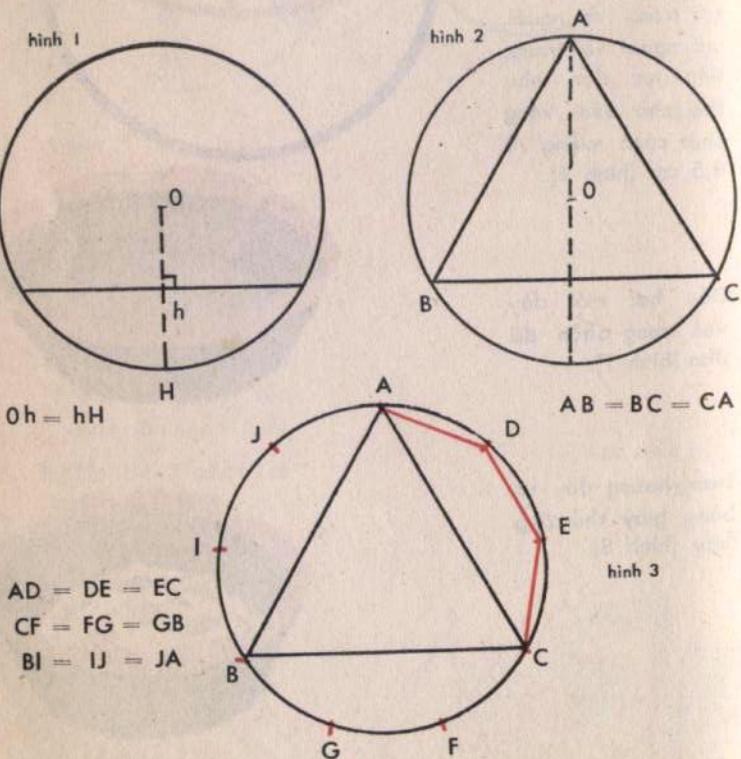
8. Trang-hoàng đáy rỗ
bằng giấy thủ-công
màu (hình 8).

151

KIỀU B :

- 1) Vẽ hai vòng tròn như kiều A, chia vòng tròn lớn ra 9 phần bằng nhau. Cách chia, xin xem hình 1, 2, 3.
- 2) Làm theo điều 3, 4, 5, của kiều A.
- 3) Dùng một sợi len đẽ trên một cánh, đoạn luồn xuống cánh kẽ như đan giấy. Đan như vậy đến vòng chót cách miệng rỗ 0,5cm.
- 4) Đầu mối dây vào trong phần đã đan.

CHƯƠNG VI

LINH - TỊNH

Mục-đích của những bài trong chương này là tập cho trẻ biết sử-dụng những vật-liệu rẻ tiền dẽ kiếm, dẽ có để làm những món đồ chơi đẹp, những đồ dùng có ích.

Chỉ cần một vài ống chì, một sợi dây kẽm và một cái hộp không là trẻ có thể làm thành cái xe nhỏ đẽ chơi. Với một cái vỏ trứng, một chút dây, tí bông gòn là đã có ông già Noel đẽ chung vào dịp lê Giáng-sinh rồi.

Nhặt được một cái lá đẹp hay một bông hoa tươi muốn giữ lại, trẻ đẽ đem ép khô.

Sưu-tầm các loại sâu, loại bướm cũng là những trò chơi rất hữu-ích cho trẻ.

Với sự hướng-dẫn của thầy, trẻ sẽ rủ nhau chế-tạo ra những món đồ chơi hay đồ dùng mới lạ, tình bạn sẽ do đó mà nẩy-nở.

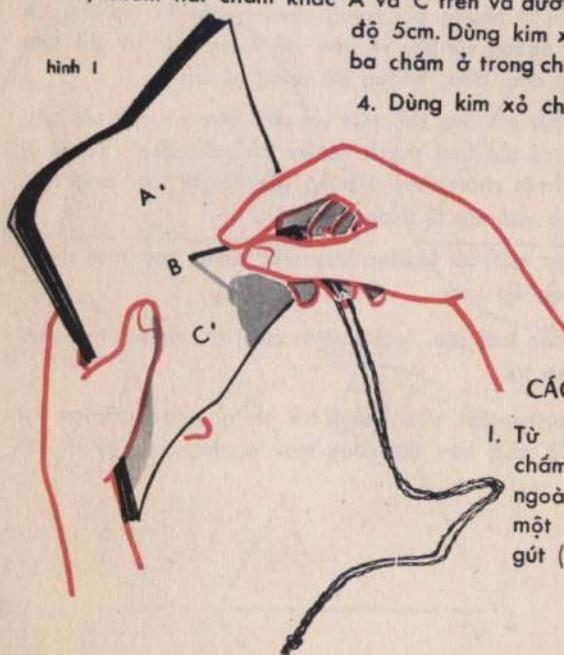
51. ĐÓNG VỜ

I. Vật liệu:

- Năm tờ giấy trắng khô đôi, giấy bìa màu.
- Kim, chì trắng, kéo.

II. Cách làm:

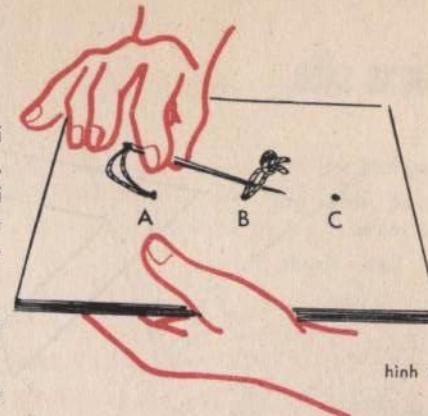
- Rọc mỗi tờ giấy trắng lớn ra làm hai, xếp đôi lại, dè tờ này trong tờ kia. Mỗi tập sẽ có hai chục tờ.
- Cắt một miếng bìa màu bằng khổ giấy trắng, đặt bên ngoài tập giấy.
- Dùng bút chì chấm một chấm B giữa đường gấp bên trong vở, chấm hai chấm khác A và C trên và dưới, cách chấm B độ 5cm. Dùng kim xoi lỗ nhỏ nơi ba chấm ở trong cho thấu ra ngoài.
- Dùng kim xỏ chì đôi, kết gút.

CÁCH ĐÓNG

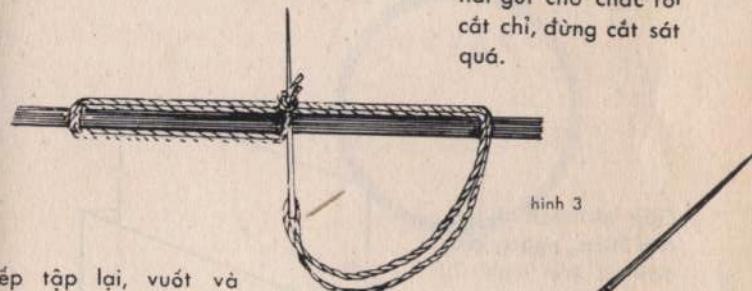
- Từ bên trong nơi chấm B xỏ chỉ ra ngoài, rút chỉ, chừa một chút gần đầu gút (hình 1).

- Từ bên ngoài nơi chấm A xỏ vô trong, luồn kim giữa hai sợi chỉ nơi gút, rút chỉ thẳng cho chặt (hình 2).

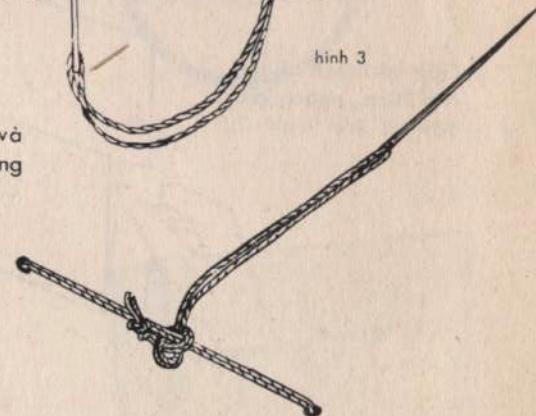

- Từ bên trong chấm C xỏ ra ngoài.
- Từ bên ngoài nơi chấm B xỏ vô trong, rút chỉ thẳng.

- Vòng chỉ, xỏ kim vô vòng (hình 3) rút chỉ làm gút, phải làm hai gút cho chắc rồi cắt chỉ, dùng cắt sát quá.

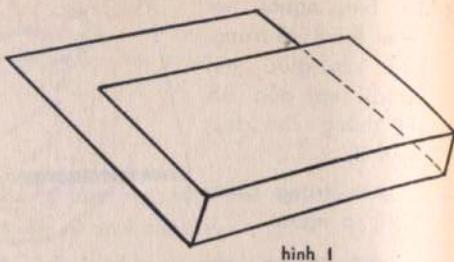
Xếp tập lại, vuốt và dàn tập dưới vật nặng cho thẳng.

52. TÚI ĐỰNG SÁCH

I. Vật liệu :

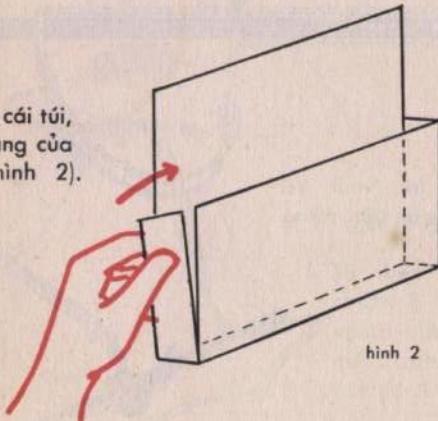
- Bìa cứng hay vải bồ.
- Sợi hoặc dây gai nhỏ và mềm.
- Kim to, kéo, thước.

hình 1

II. Cách làm :

1) Cắt bìa cứng hay vải bồ hình chữ nhật $55\text{cm} \times 28\text{cm}$, và hai băng bằng nhau $21\text{cm} \times 4\text{cm}$ (hình 1).

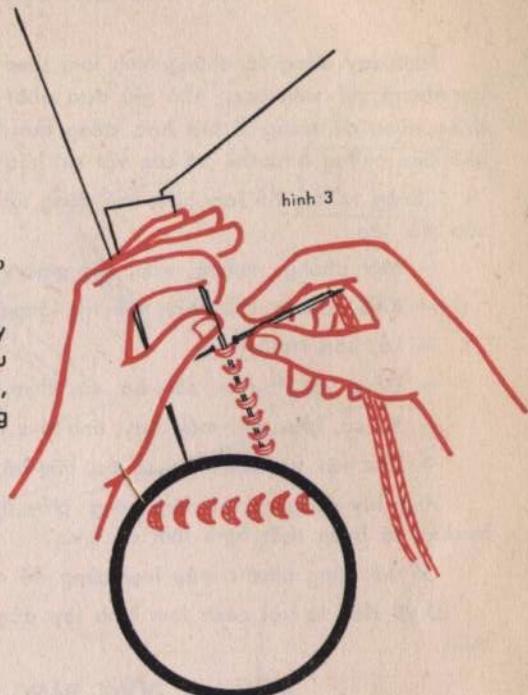

hình 2

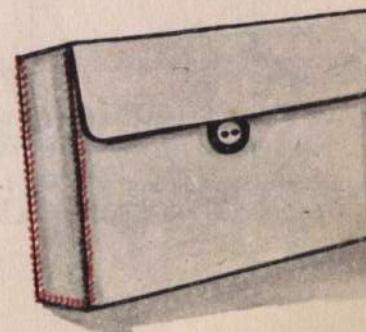
2) Gấp lại thành cái túi, cao 20cm , ngang của đáy túi 4cm (hình 2).

3) Ráp hai băng vào hai bên túi (hình 3).

4) Dùng kim to và dây gai hoặc chỉ màu may vát sâu vào 1cm , mũi may cách khoảng cho đều.

hình 4

53. HÌNH LAY ĐỘNG

Hình lay động là những hình làm theo cùng một đề-tài, treo lên khung cột trên cao, nhờ gió đưa phất-phơ qua lại. Hình lay động dùng để trang-trí lớp học, đồng thời làm cho trẻ chú ý và nhớ đến những hình-thể và các vật đã học qua.

Chúng ta có thể làm hình lay động tùy theo chương-trình học của mỗi lớp :

- Mặt phẳng : vuông, tròn, tam-giác v.v...
- Khối : vuông, chữ nhật, viên trụ, lăng trụ, tháp, nón, cầu v.v...
- Lá, hoa, trái.
- Động vật : bướm, sâu, bọ, cá, chim, gia-súc, thú rùng...
- Xe cộ, ghe tàu, máy bay, tinh-tú v.v...
- Các vật sưu-tầm : cờ, sò ốc, búp-bê...

Hình lay động có thể làm bằng giấy dày, thiếc, mỏ cau ép, lá dừa, lá buôn thắt hình tôm cá v.v....

Có thể dùng plastic màu loại cứng để cắt hình.

Dưới đây là vài cách làm hình lay động bằng giấy và bằng thiếc.

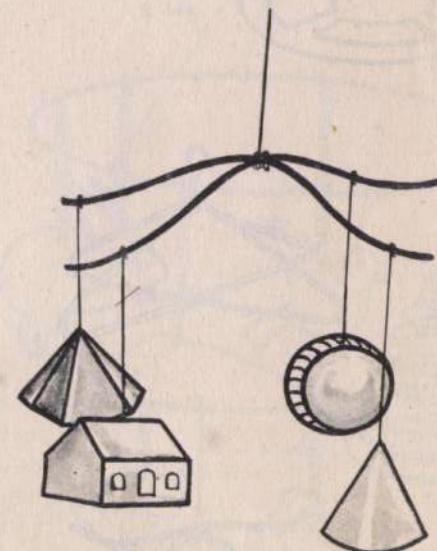
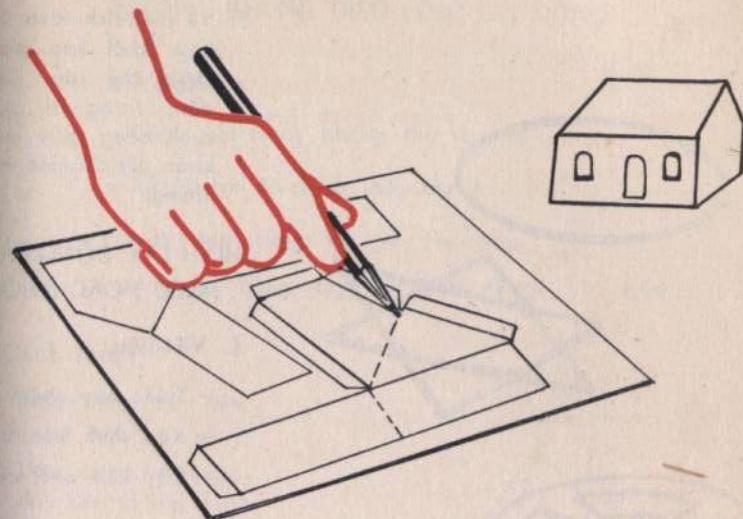
HÌNH LAY ĐỘNG BẰNG GIẤY

I. Vật-liệu :

- Giấy vẽ trắng, giấy thủ-công, « giấy sáng » trắng và màu.
- Mực nước.
- Kéo, hò, chỉ.

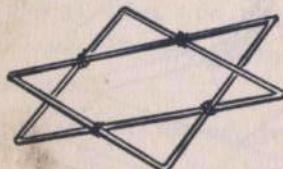
II. Cách làm :

- 1) Vẽ hình vào giấy, tô màu hai mặt, cắt theo đường vẽ, cột chỉ trắng treo lên khung (xem cách làm khung nơi đoạn dưới).
- 2) Dùng giấy thủ-công màu hoặc « giấy sáng » trắng và màu, dán lên hai mặt giấy bìa, vẽ hình, cắt rồi treo lên.

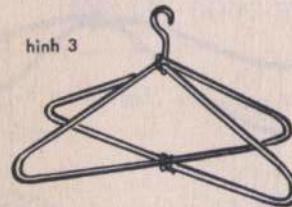
hình 1

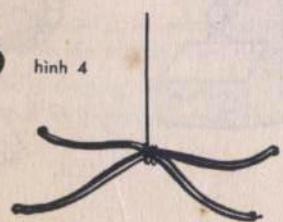
hình 2

hình 3

hình 4

- 3) Vẽ diện-tích toàn thể hình khói vào giấy, chừa chỗ ráp. Cắt, dán, trang-trí góc, cạnh bằng giấy màu khác, cột chỉ mắc vào khung.

HÌNH LAY ĐỘNG BẰNG THIẾC HOẶC NHÔM

I. Vật-liệu:

- Thiếc hay nhôm.
- Kéo, đinh, búa, kẽm,
- Dây kẽm nhỏ, chỉ.

II. Cách làm:

- 1) Vẽ hình trên thiếc hay nhôm.
- 2) Dùng thứ kéo riêng cắt hình.
- 3) Dùng đầu nhọn đinh 4cm hay 5cm gạch đường vẽ lên hình hoặc dùng búa, đóng nhẹ đầu đinh lên mặt thiếc hay nhôm cho có dấu nốt, nhớ dùng cho lủng.
- 4) Treo hình lên khung bằng chỉ hoặc dây kẽm nhỏ cuốn thành lò so.

VÀI MẪU KHUNG TREO HÌNH LAY ĐỘNG

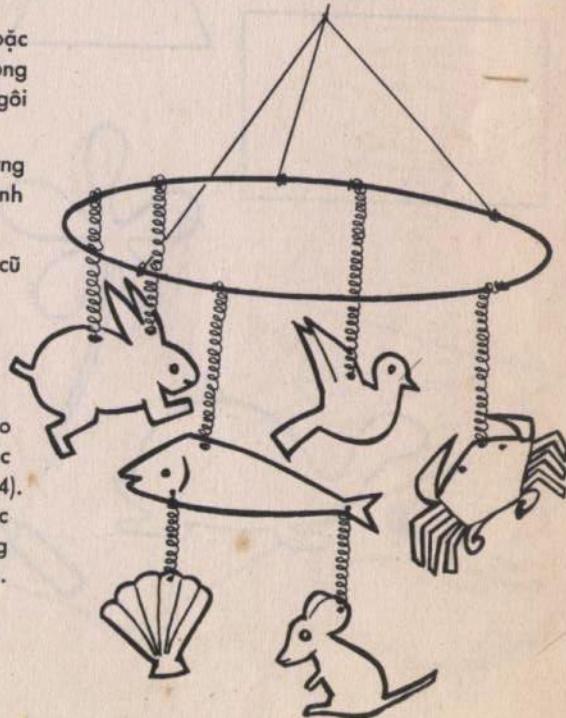
I. Vật-liệu :

Dùng một trong những thứ sau đây :

- nón lá, tre đã chuốt, dây kẽm to.
- giấy bìa cứng và giấy thủ-công.
- mắc áo bằng dây kẽm hay nylon.

II. Cách làm :

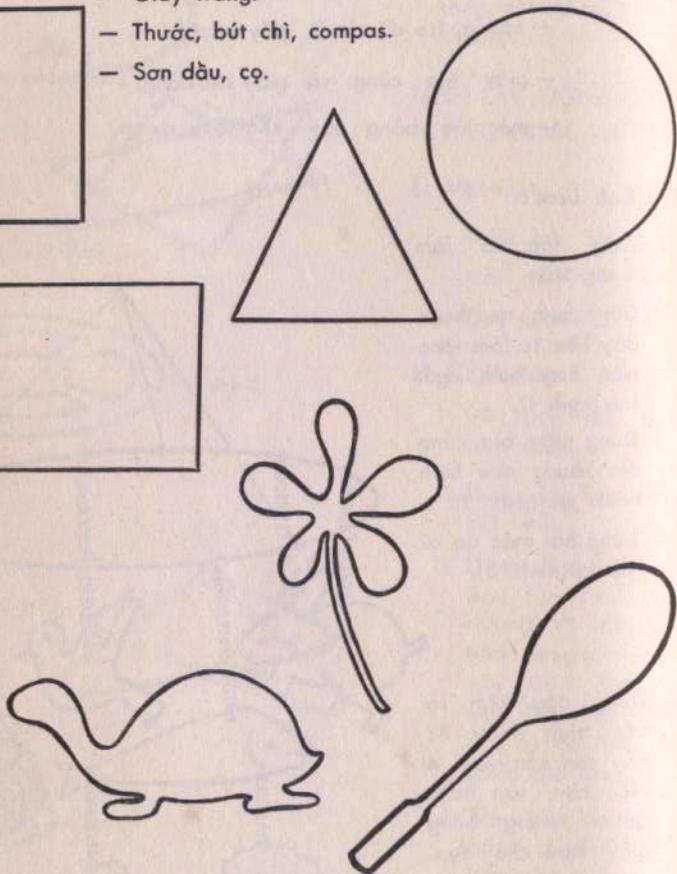
1. Dùng nón lá làm khung tròn.
2. Uốn cong tre hoặc dây kẽm to làm vòng tròn hay hình ngôi sao (hình 1).
3. Dùng giấy bìa cứng cắt khung như hình bánh xe (hình 2).
4. Dùng hai mắc áo cũ ráp lại(hình 3).
5. Dùng dây kẽm to uốn hình xoáy ốc hay cán cân(hình 4). Nếu cần, sơn hoặc quấn khung bằng giấy màu cho đẹp.

54. UỐN HÌNH BẰNG DÂY KẼM

I. Vật liệu :

- Dây kẽm 2mm, dây kẽm 1mm hoặc dây đồng nhỏ.
- Giấy trắng.
- Thước, bút chì, compas.
- Sơn dầu, cọ.

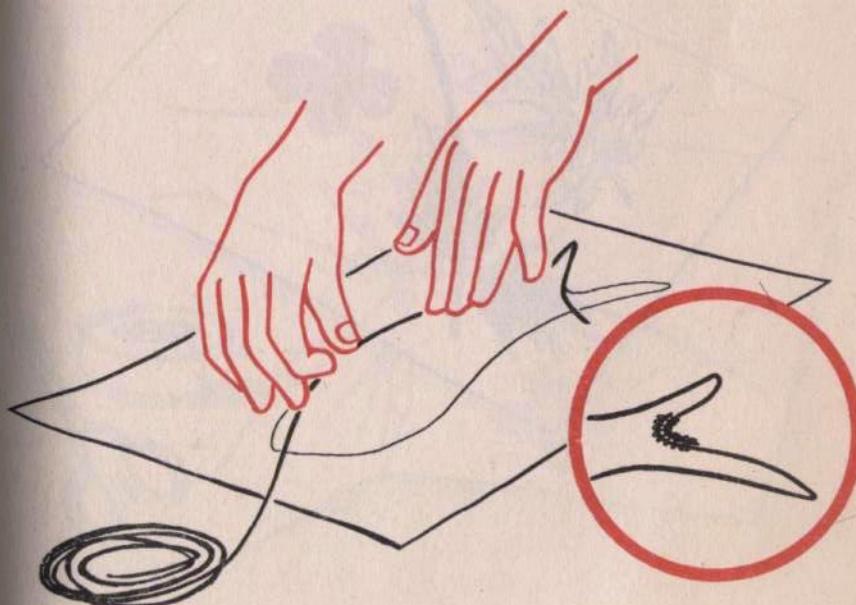

II. Cách làm :

1. Dùng bút chì, thước kẻ hay compas, vẽ trên giấy những đường thẳng, gãy, cong thành hình vuông, chữ nhật, tam giác, tròn v.v... hoặc hình hoa lá, thú vật, đồ vật (xem hình vẽ).
2. Dùng kẽm hay dùng tay uốn dây kẽm to theo mẫu hình vẽ.
3. Buộc hai, ba vòng nơi mối bằng dây kẽm hoặc dây đồng nhỏ (xem hình).
4. Sơn dầu lên dây kẽm.

III. Áp dụng :

Hình uốn bằng dây kẽm dùng để trang trí và dạy hình-học.

55. ÉP HOA LÁ

I. Vật liệu :

- Hai tờ báo cũ, giấy vẽ hay bìa cứng.
- Keo hoặc băng keo trong, kéo.
- Gạch hay sách dày.
- Hoa, lá.

II. Cách làm :

1. Chọn hoa có cánh mỏng và chọn lá có phiến mỏng.
2. Dùng kéo cắt vài cành.
3. Sắp rời trên mặt báo (hình 1).

hình 1

4. Đặt tờ báo khác lên trên những cành hoa lá đó. Đặt khéo cho khỏi xê-dịch.
5. Dán gạch hay sách dày lên trên đè ép.
6. Sau một tuần lẻ hay mười ngày, bỏ gạch và báo ra. Lấy những cành hoa, lá ép trình-bày trên giấy vẽ hay giấy bìa.
7. Dán bằng keo hay băng keo trong (hình 2).

III. Áp-dụng :

Hoa lá ép dùng để học vạn-vật hay trang-hoàng thiếp.

hình 2

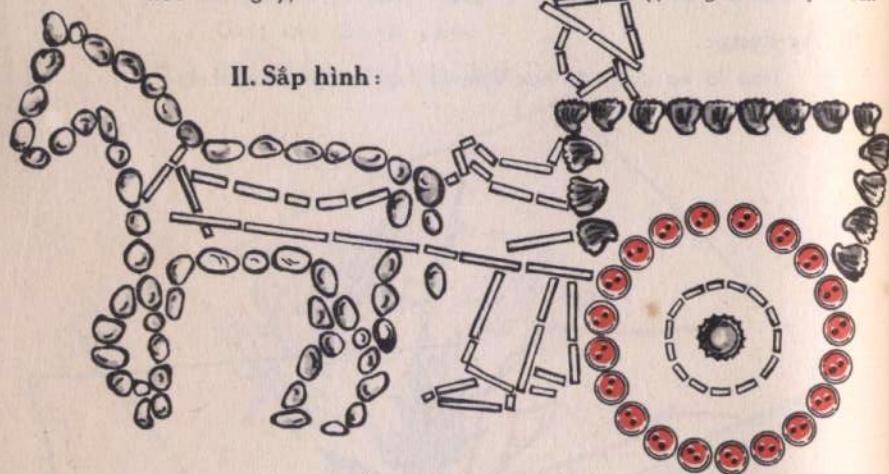
56. SẮP HÌNH TỰ-DO

I. Vật-liệu :

- Sỏi to cỡ đầu ngón tay cái,
- Đáu phặng, hột me,
- Vỏ óc như óc gạo.
- hột cao-su v.v...
- Vỏ sò cỡ vỏ sò huyết.
- Nút áo, nút ve.
- Lá dài như lá mít, lá ổi.
- Kẹp phai quần áo,
- Hoa lâu tàn (hoa đại (1),
đuğa tre cát khúc đủ cỡ.
- hoa nở ngày).

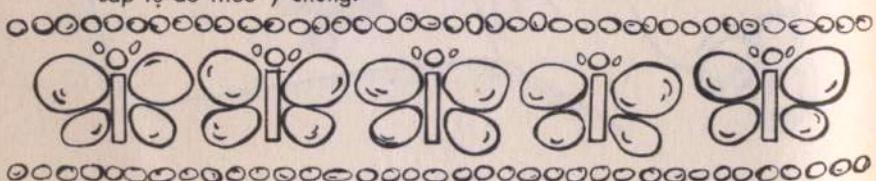
(t) Bóng sứ ma hay sứ cùi.

II. Sắp hình :

Với vật-liệu kè trên, cho trẻ sắp thành hình tròn, hình ngôi sao, hình người, thú-vật v.v..., lập đi lập lại các hình thành hình tròn (xem hình).

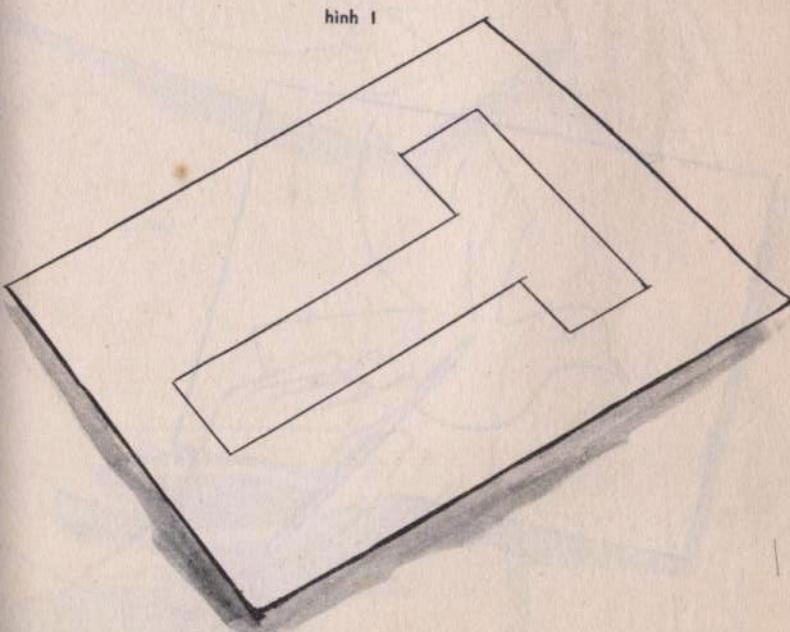
Lúc đầu thầy chỉ vài cách sắp cho trẻ thấy, về sau để trẻ sắp tự-do theo ý chúng.

57. RÂY CÁT

I. Vật-liệu :

- Cát nhỏ hột hoặc mạt cưa khô để tự-nhiên
hay nhuộm màu.
- Rây hoặc ròng kẽm nhỏ mắt.
- Giấy vẽ trắng hoặc giấy bìa màu.
- Keo hay hồ đặc.

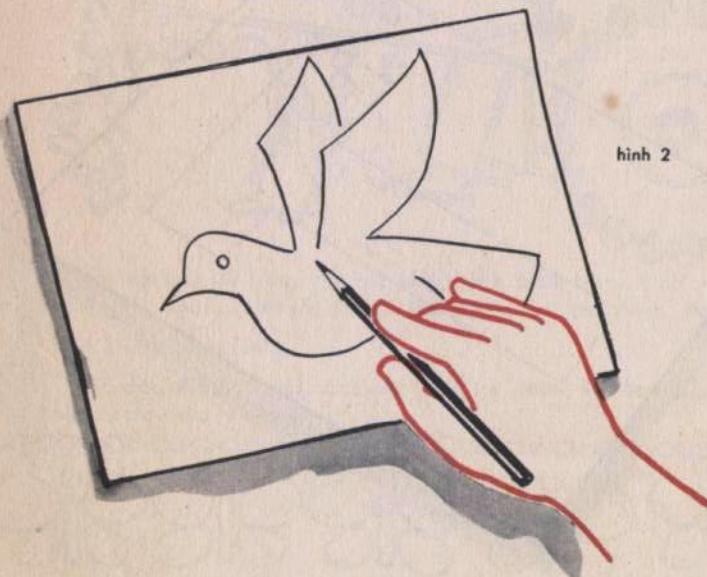
II. Cách làm :

1. Vẽ hình, hay chữ to có hai nét (hình 1, 2).
2. Thoa hò hay keo lên khắp hình vẽ, dùng đè lan ra ngoài (hình 3).
3. Từ từ đồ nhẹ một ít cát hoặc mạt cua lên rây, rây đều đều khắp mặt hình (hình 4).
4. Phai trong mát cho khô, thời phần cát hay mạt cua rơi ngoài hình.

Chú-ý :

Có thể dùng hột «bông mòng gà», cánh «bông nở ngày» phơi khô hoặc giấy bóng màu cắt thật nhỏ để rắc lên hình.

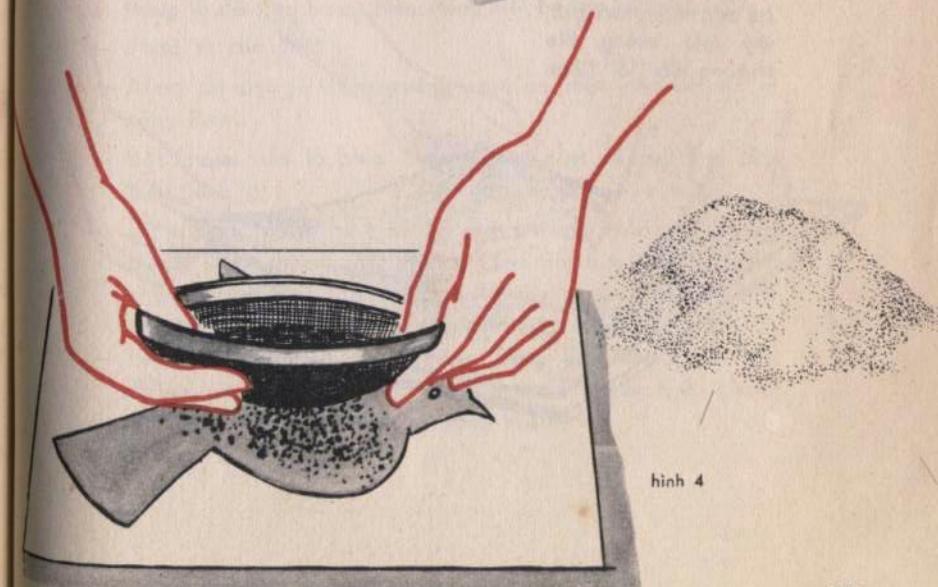
Nhuộm mạt cua bằng mực viết hay màu nhuộm.

hình 2

hình 3

hình 4

58. LÀM BÀNG NỈ

Hình 1

I. Vật liệu:

- Một tấm bìa cứng (carton Isorel) cỡ 60cm x 90cm (1).
- Giấy vân màu, ngang 2cm5, dài hơn chu vi tấm bìa cứng lõi 7cm, 8cm.
- Một miếng nỉ «flanelle» trơn, màu sậm lục, nâu hoặc xanh dương, hép hơn tấm bìa mỗi bên chừng 2mm.
- Hò đặc, hò lỏng.
- Bốn khoen tán bô đường kính 1cm, một đồ đục lỗ đường kính 8mm, một cái búa nhỏ, một thỏi sắt đầu tròn đường kính lõi 6mm để đóng chun khoen tán bô cho tè ra (hình 1).

II. Cách làm:

1. Dùng tay, thoa hò lỏng cho đều khắp bề mặt nhám tấm bìa, lấy một miếng bìa thường dài lõi 12cm

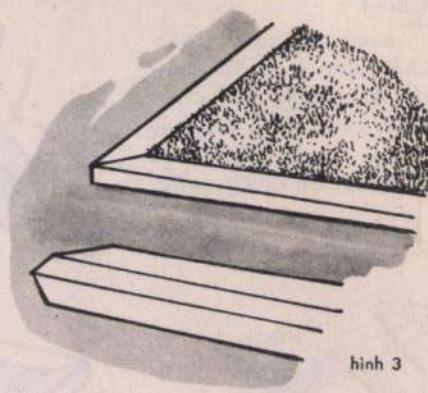

Hình 2

(1) Khô 60cm x 90cm tiện lợi cho việc chia tấm bìa nguyên và việc mua nỉ.

gạt hò thừa, dùng đè hò nồi lợn-cợn trên mặt tấm bìa vì nó sẽ thấm ướt mặt nỉ, lỏng nỉ nơi có hò nhiều sẽ nám sát xuống, như vậy không tốt.

2. Dán nỉ lên, dán làn làn từ trên xuống dưới, vừa dán vừa vuốt cho thật thẳng; giữ đứng cho hò dính lên mặt trên tấm nỉ (hình 2).

Hình 3

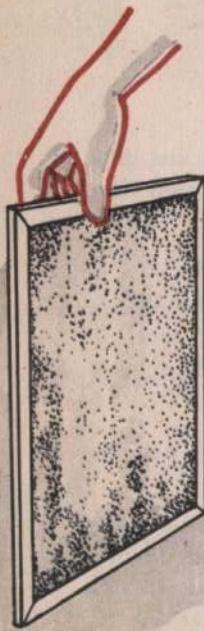
3. Chọn giấy dán bìa cho hòa-hợp với màu nỉ, cắt xéo đầu, (hình 3) thoa hò đặc bề trái giấy, dán chung quanh tấm bảng nỉ, bề mặt vô 1cm. Vuốt sát hai bên.

4. Đè vài ngày trong mát cho nỉ khô (hình 4).
5. Đóng lỗ đè treo bảng. Nên đóng mỗi bề hai lỗ (hình 5).

- Phân lỗ cho đều.
- Dùng đồ đục lỗ đóng xuống phía bề mặt cho có một lỗ rộng 8mm.
- Đặt khoen vào lỗ, phía chân khoen nằm về mặt trái tấm bảng (hình 6).
- Lật tấm bảng ra bề trái, đặt vòng khoen vào nằm chung quanh chân khoen. Một tay cầm thỏi sắt đầu tròn đặt trên chân khoen, một tay cầm búa đóng nhẹ lên đầu trên thỏi sắt tròn cho chân khoen tè ra và ôm chặt lấy miệng lỗ.
- Nếu bìa cứng dày quá thì nên dùng dao bén khoét bót chung-quanh lỗ cho mỏng đi, kéo chân khoen thấp không ôm sát lỗ được. Có thể bỏ vòng khoen.

Chú ý :

Muốn cho chuột, dán khói gặm nỉ và bìa giấy thì lúc khuấy hồ nên thêm nước vôi trong, hai muỗng canh trong một chén bột đã khuấy nước.

hình 4

hình 6

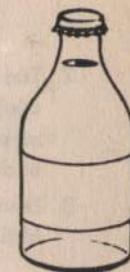

hình 5

59. SƠN BẰNG VIẾT LÀM BẰNG «CARTON ISOREL»

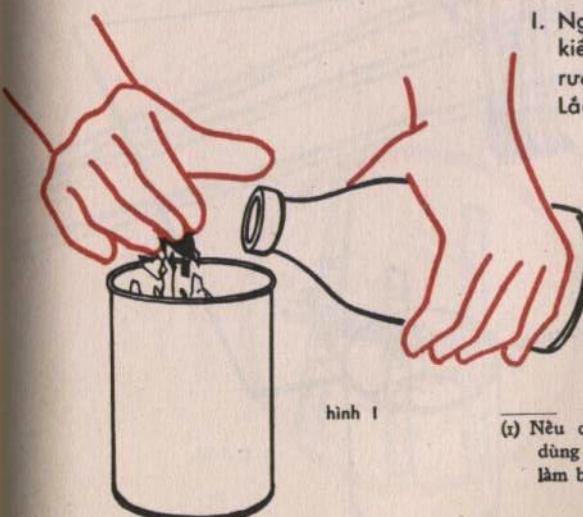
I. Vật liệu :

- Một tấm bìa cứng (carton Isorel) cỡ 60cm x 90cm (i).
- Cánh kiến, rượu cồn 90 độ.
- Màu bột : lục, nâu hay đen.
- Cọ to bǎn.

II. Cách làm :

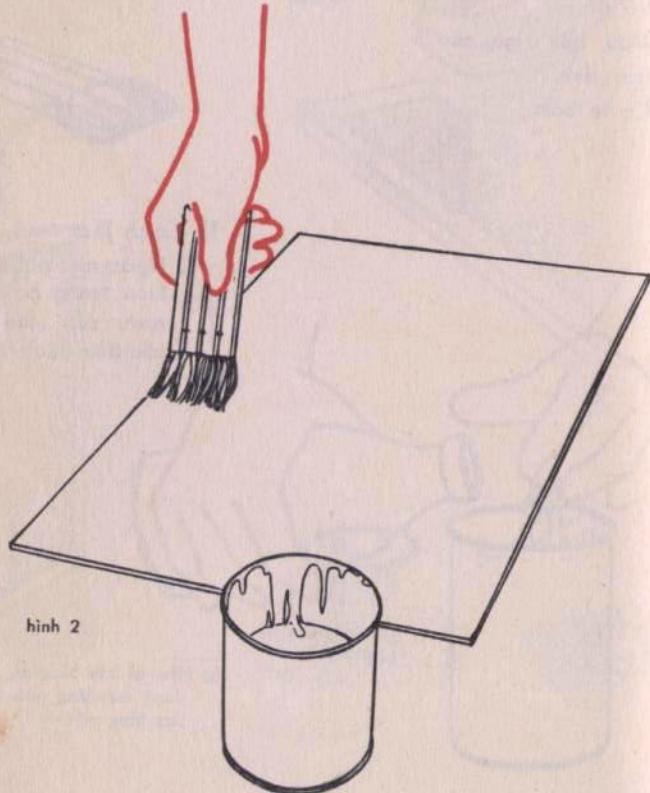
- I. Ngâm một phần cánh kiến trong ba phần rượu cồn cho tan. Lắc đều (hình 1).

hình 1

- (i) Nếu có sẵn báng nỉ, có thể dùng mặt láng phía sau để làm báng viết.

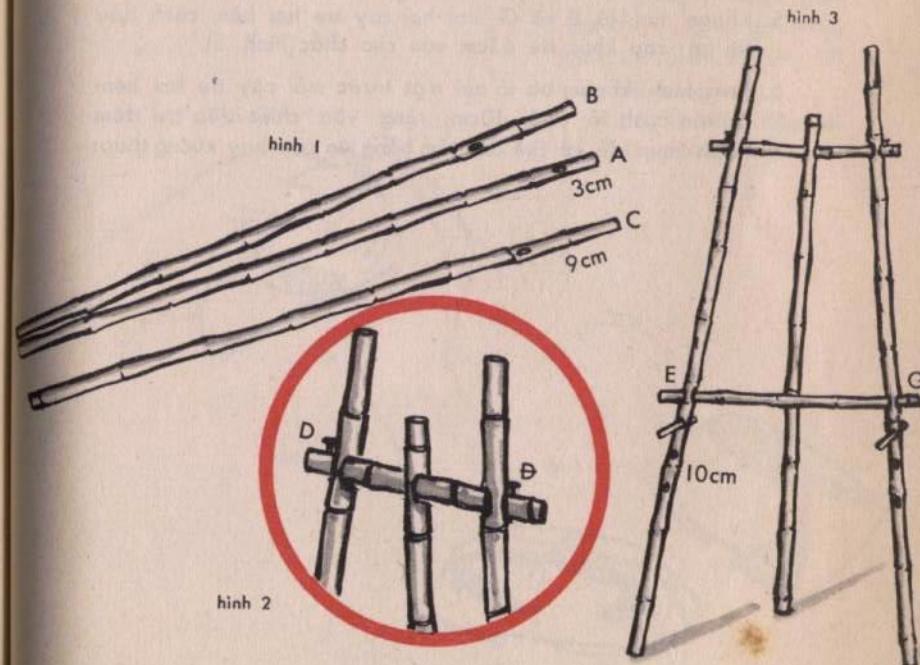
2. Tán một phần màu bột cho mịn, hòa với ba phần nước cành kiến nồi trên. Muốn cho mau tan, có thể bỏ vào một nắm sỏi bằng đầu ngón tay đã rửa sạch và lau khô. Khuấy cho màu hòa đều với nước cành kiến. Vớt sỏi ra.
3. Dùng cọ son khắp mặt láng tấm carton, đè chõ thoáng cho khô. Sơn thêm một lượt nữa. Đè thật khô (hình 2).

60. LÀM GIÁ BẢNG BẰNG TRE

I. Vật liệu :

- Ba cây tre tăm vòng mỗi cây dài 1m80; đường kính độ 4cm.
- Một khúc tre dài 63cm, đường kính 2cm5.
- Một khúc tre dài 25cm, đường kính 2cm.
- Hai chiếc đũa tre, mỗi chiếc dài 15cm.
- Hai tờ giấy nhám số 2.
- Khoan, mác vót, hai cây đinh 5cm.

II. Cách làm:

1. Róc tre bằng mác cho hết mắt, dùng giấy nhám chà cho láng.
2. Xem hình 1, khoan suốt một lỗ (A) ngang cây tre giữa, cách đầu tre 3cm. Khoan hai lỗ khác (B và C) nơi hai cây tre hai bên, cách đầu tre 9cm.
3. Sáp ba cây tre theo hình 2. Xỏ khúc tre 25cm vào ba lỗ. Ba lỗ này phải rộng hơn khúc tre xỏ ngang để có thể đưa tới hay thụt lui cây tre giữa.
4. Đóng hai cây đinh nơi điểm D và Đ.
5. Khoan hai lỗ E và G nơi hai cây tre hai bên, cách đầu tre 1m; ráp khúc tre 63cm vào cho chắc (hình 3).
6. Xem hình , khoan ba lỗ nơi mặt trước mỗi cây tre hai bên, lỗ trên cách lỗ dưới 10cm, rộng vừa chiếc đũa tre đâm xuyên qua để có thể dời tấm bảng lên cao hay xuống thấp.

61. CÓI ĐỒ VẬT

Gói thức ăn, gói muối, đường, gói sách, hộp, gói quà biếu bạn, dán bao giấy.

I. Vật liệu:

- Đất sét, cát ướt, cát khô hay hạt cưa giả làm xôi, muối, đường.

- Sách, hộp không. Lá chuối, lá sen tươi hay khô.

- Giấy trắng, giấy tạp chí cũ, giấy gói màu, giấy in (xem chương III), giấy vẽ bằng tay.

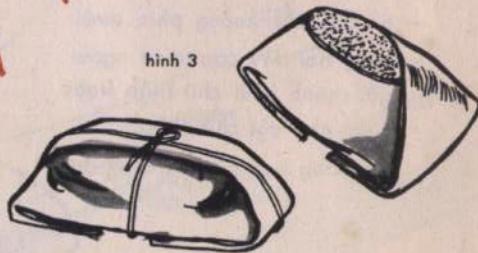
- Dây cao-su, dây lát (l), dây chuỗi, nhợ.

hình 1

hình 2

hình 3

II Cách làm:

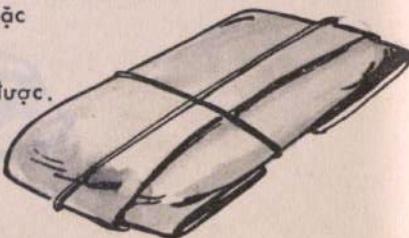
GÓI THỨC ĂN

- Lau hai mặt lá chuối hay lá sen.
- Đè vật gói vào giữa lá cầm trên tay. Nắm nhẹ vật gói.
- Bẻ mí lá vào trong đậy trên vật gói, bẻ mí còn lại lên trên mí vừa xếp (xem hình 1).
- Bẻ quặp hai đầu lá xuống (hình 2).
- Dùng dây chuối hay dây lát buộc chữ thập trên gói đỡ cột gút cho chắc.

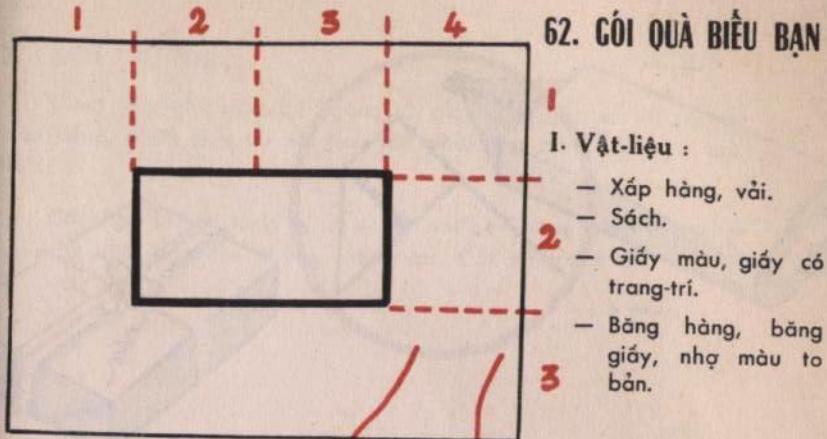
GÓI MUỐI, ĐƯỜNG

- Đè ít cát hay mạt cưa trên tờ giấy sạch hay lá chuối khô đã lau.
- Sáp hai mí giấy hay lá theo chiều dài rồi gấp lại vuốt sát xuống vật gói.
- Bẻ hai đầu xuống phía dưới, dùng dây cao-su hay dây chuối buộc lại (xem hình 3).

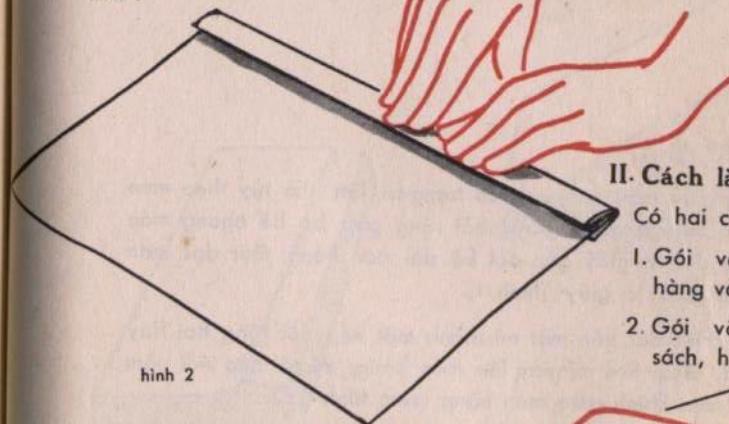
GÓI SÁCH

- Đặt sách lên tờ giấy hình chữ nhật. Xếp một mí theo chiều dài vào trong, xếp mí thứ nhì lên mí thứ nhất, vuốt thẳng.
 - Bẻ hai đầu xuống phía dưới.
 - Lòng hai dây cao-su ra ngoài gói thành hình chữ thập hoặc dùng nhợ cột chữ thập.
- Có băng keo dán lại cũng được.
-

62. CÓI QUÀ BIỂU BẠN

hình 1

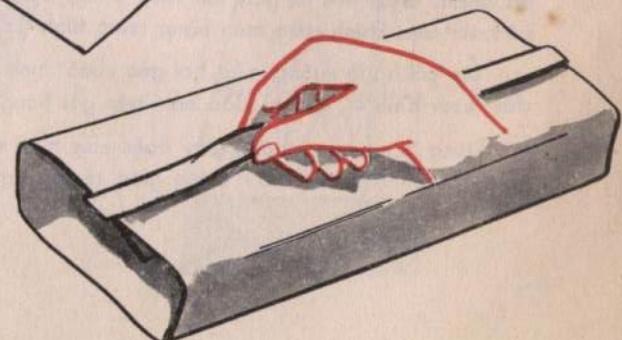

hình 2

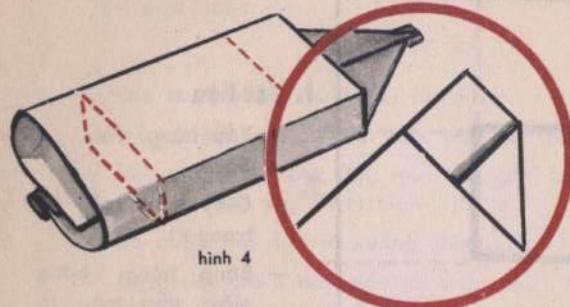
II. Cách làm :

Có hai cách gói :

1. Gói vật mềm như hàng vải.
2. Gói vật cứng như sách, hộp.

hình 3

hình 4

hình 5

1. CÁCH THỨ NHẤT

Dùng giấy màu hay giấy có trang-trí, lớn nhỏ tùy theo món quà song bề ngang tờ giấy phải rộng gấp ba bề ngang món hàng, bề dài tờ giấy gấp đôi bề dài món hàng. Đặt dọc món hàng vào giữa tờ giấy (hình 1).

Theo chiều dài, xếp một mí thành một nếp nồi rộng hai hay ba phần. Gập hai mí giấy lên món hàng, mí có nếp nồi nằm trên và nằm chính giữa món hàng (xem hình 2,3).

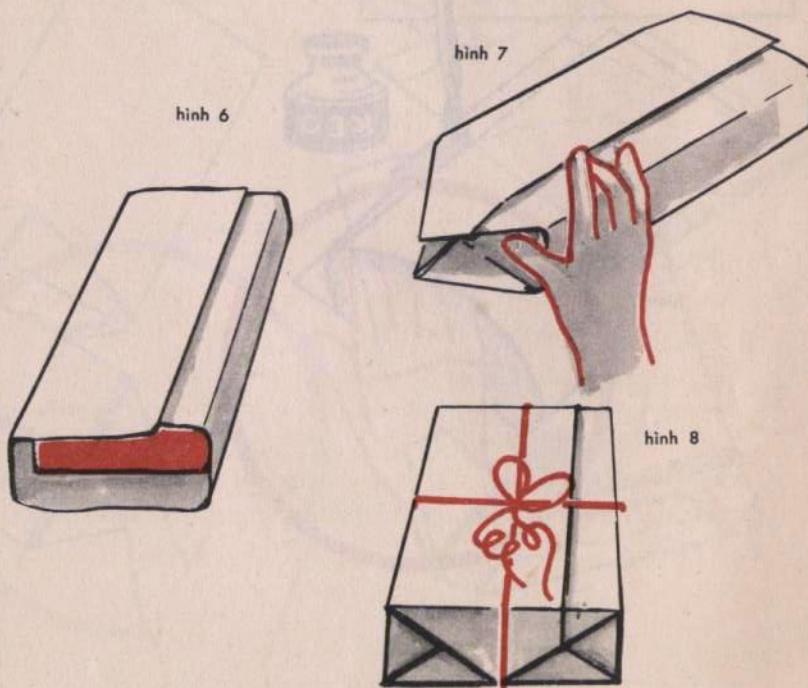
Úp gói hàng xuống, xếp hai góc chéo hình tam-giác vào cho đều (xem hình 4). Bé hai đầu nằm trên gói hàng (xem hình 5).

Dùng băng hàng, băng giấy hoặc nhơ màu thứ to bản, cột chữ thập và làm một cái «nơ» chính giữa tờ giấy gói.

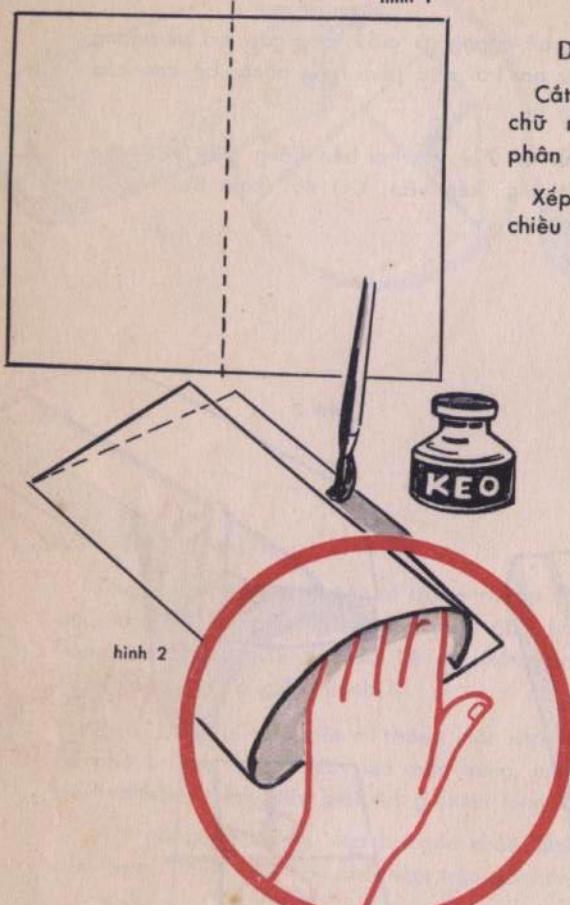
2. CÁCH THỨ NHÌ

Dùng giấy như trên, bề ngang tờ giấy rộng gấp ba bề ngang món hàng, phần giấy dư nơi hai đầu phải rộng bằng bề cao của hộp.

Cách gói : Xem hình 6, 7 — Ân hai bên hông giấy vào cho sát góc. Vuốt nếp cho thẳng, xếp vào. Cột nơ (hình 8).

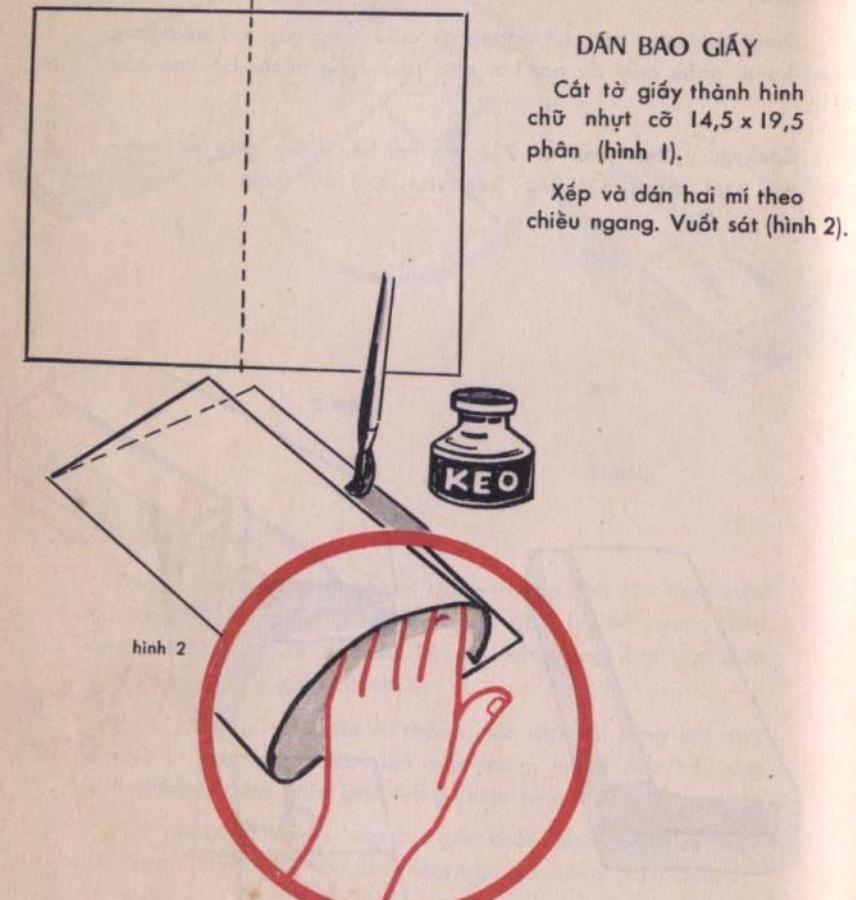
hình 1

DÁN BAO GIẤY

Cắt tờ giấy thành hình chữ nhật cỡ $14,5 \times 19,5$ phân (hình 1).

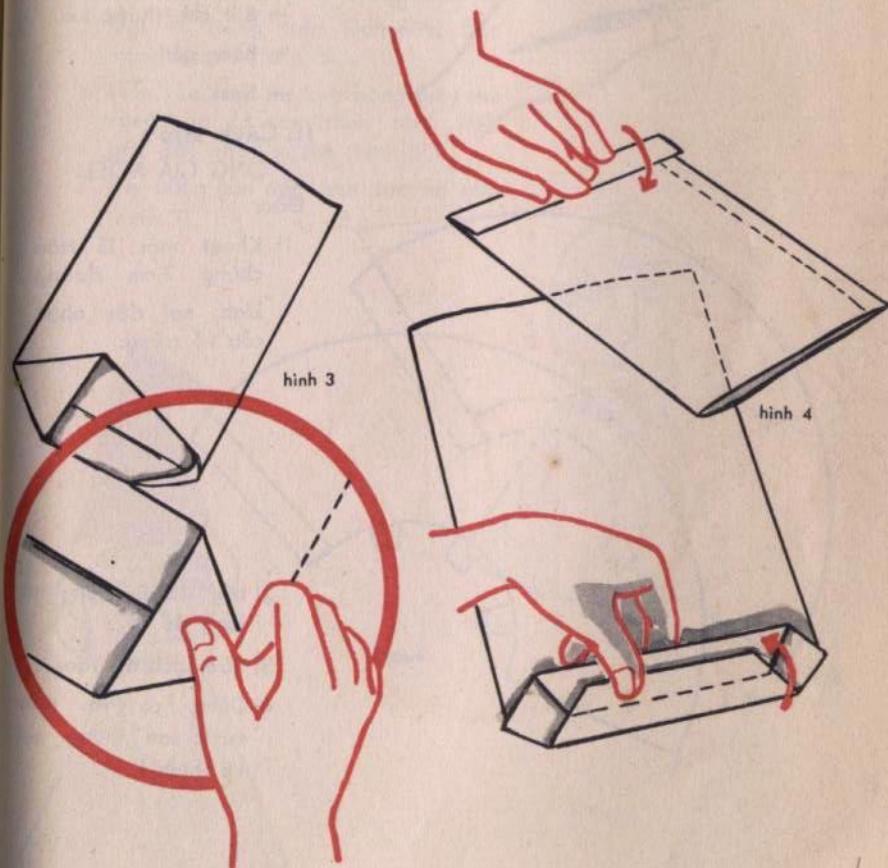
Xếp và dán hai mí theo chiều ngang. Vuốt sát (hình 2).

Gập một đầu lên, rộng lối 2,5 phân, vuốt sát rồi mở ra. Ấn đầu a và b vào (hình 3). Vuốt sát.

Xếp phần trên xuống, vuốt thật sát, xếp phần dưới nằm lên trên (xem hình 4).

Vuốt cho thẳng, dán lại để khô.

63. ĐỒ CHƠI BẰNG VỎ TRỨNG

hình 1

I. Vật liệu:

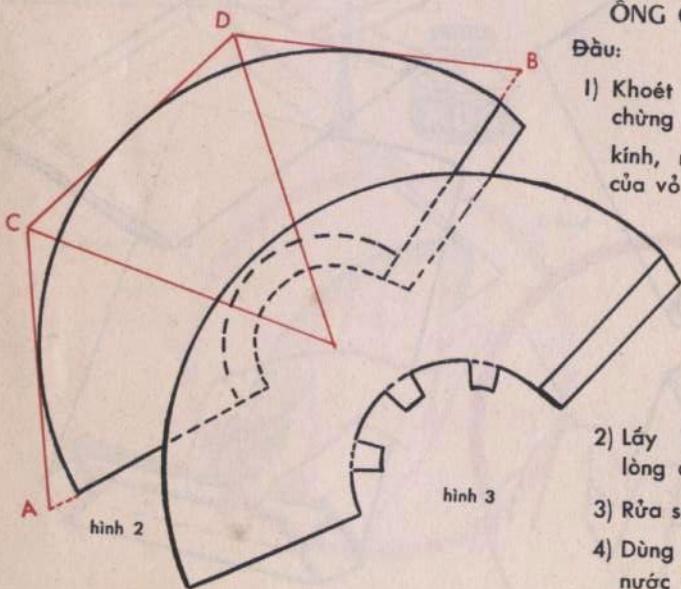
- Trứng gà hay vịt.
- Giấy vẽ, giấy màu thủ công.
- Mực nước, cọ.
- Bút chì, thước kẻ.
- Bông gòn.
- Keo.

II. Cách làm:

ÔNG GIÀ NOEL

Đầu:

- 1) Khoét một lỗ tròn chừng 2 cm đường kính, nơi đầu nhọn của vỏ trứng.

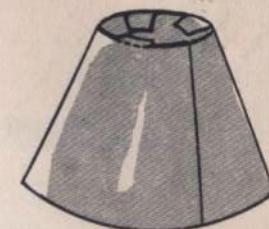
hình 2

- 2) Lấy lòng trắng và lòng đỏ ra.
- 3) Rửa sạch để ráo.
- 4) Dùng cọ và mực nước sơn những nét vẽ (hình 1).

hình 3

Mình:

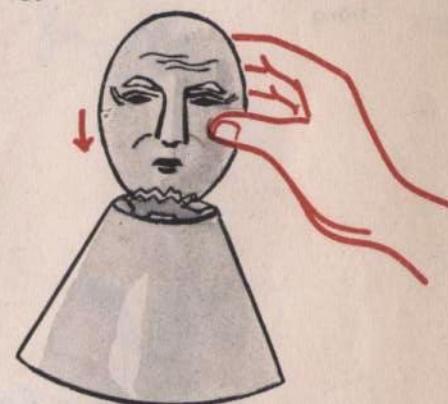
- 1) Cắt giấy vẽ thành hình nón cụt theo kích thước AB = 3 lần CD (hình 2).
- 2) Cắt mộng theo đường gạch (hình 3).
- 3) Gấp mộng theo lằn chấm (hình 4).
- 4) Ráp và dán hình nón cụt lại (hình 4).
- 5) Đặt vỏ trứng trên hình này. Dán mộng lên vỏ (hình 5).
- 6) Nón của ông già làm bằng giấy thủ công màu đỏ dán theo hình nón, gấp đầu nhọn xuống (hình 6).
- 7) Lấy bông gòn dán làm tóc và râu (hình 7).

hình 4

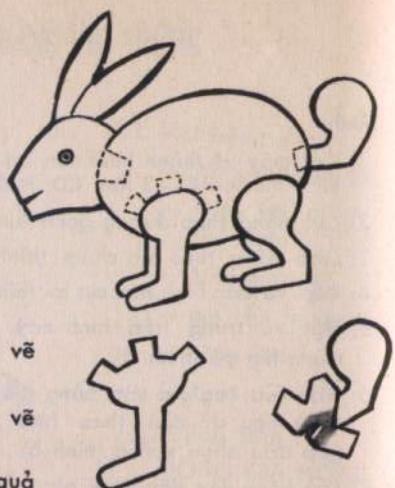

hình 5

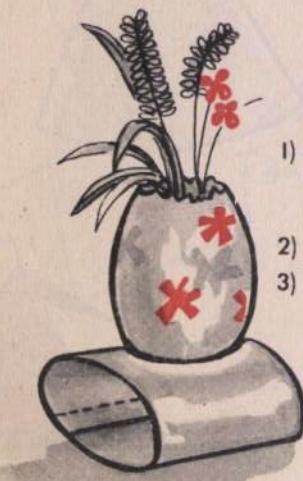
hình 6

CON THỎ

- 1) Dùng vỏ trứng làm thân con thỏ, vẽ thêm 3 móng trên mỗi phần.
- 2) Vẽ đầu, bốn chân, đuôi trên giấy vẽ Cắt rời mỗi phần.
- 3) Dán móng của mỗi phần trên quả trứng.

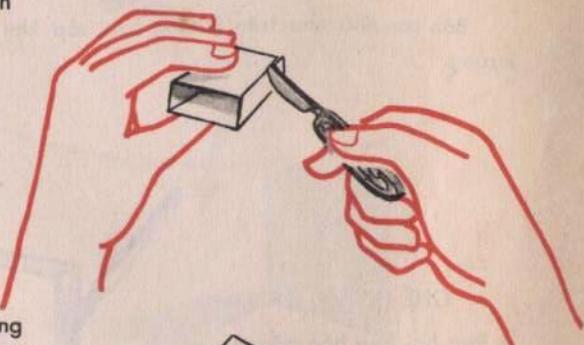
LỌ HOA

- 1) Đặt vỏ trứng trên để làm bằng giấy vẽ cuộn tròn dán lại, đầu khoét lỗ của vỏ trứng quay lên trên.
- 2) Đổ nước vào.
- 3) Cắm hoa hay lá nhỏ.

64. ĐỒ CHƠI BẰNG HỘP DIÊM KHÔNG

I. Vật liệu :

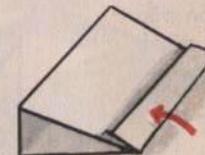
- Hộp diêm không từ hai đến bốn hay nhiều hơn.
- Bìa cứng, giấy màu thủ công.
- Dao, kéo, hò, bút chì.
- Ông chỉ không, kẽm nhỏ dài 20cm, đinh đầu to (punaise).

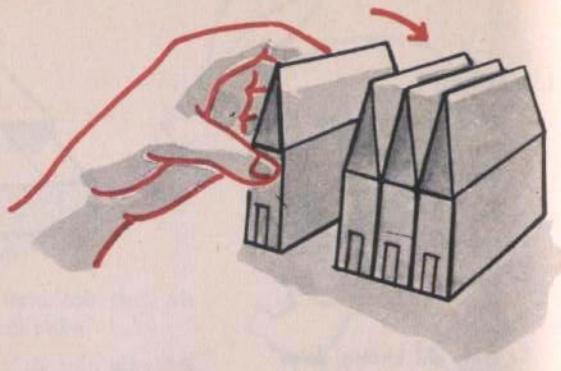

II. Cách làm :

CÁI NHÀ :

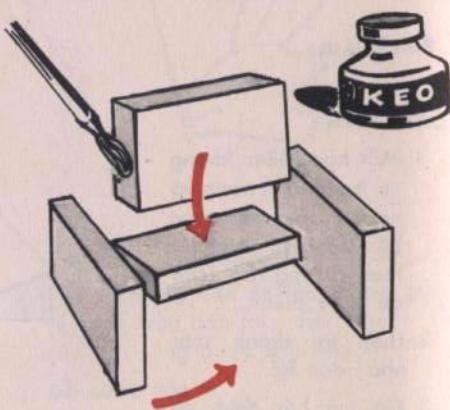
1. Một hộp diêm không có hai phần : trong và ngoài, lấy dao rọc bên hông phần ngoài theo đường ráp (chỗ đẻ quết diêm).
2. Hiệp lại thành mái nhà ; dán lại.
3. Nối mặt hộp diêm, vẽ cửa ra vào và hai cửa sổ.

XƯỞNG CHẾ-TẠO

Bốn cái nhà như trên (không cửa) sáp khít nhau thành một cái xưởng.

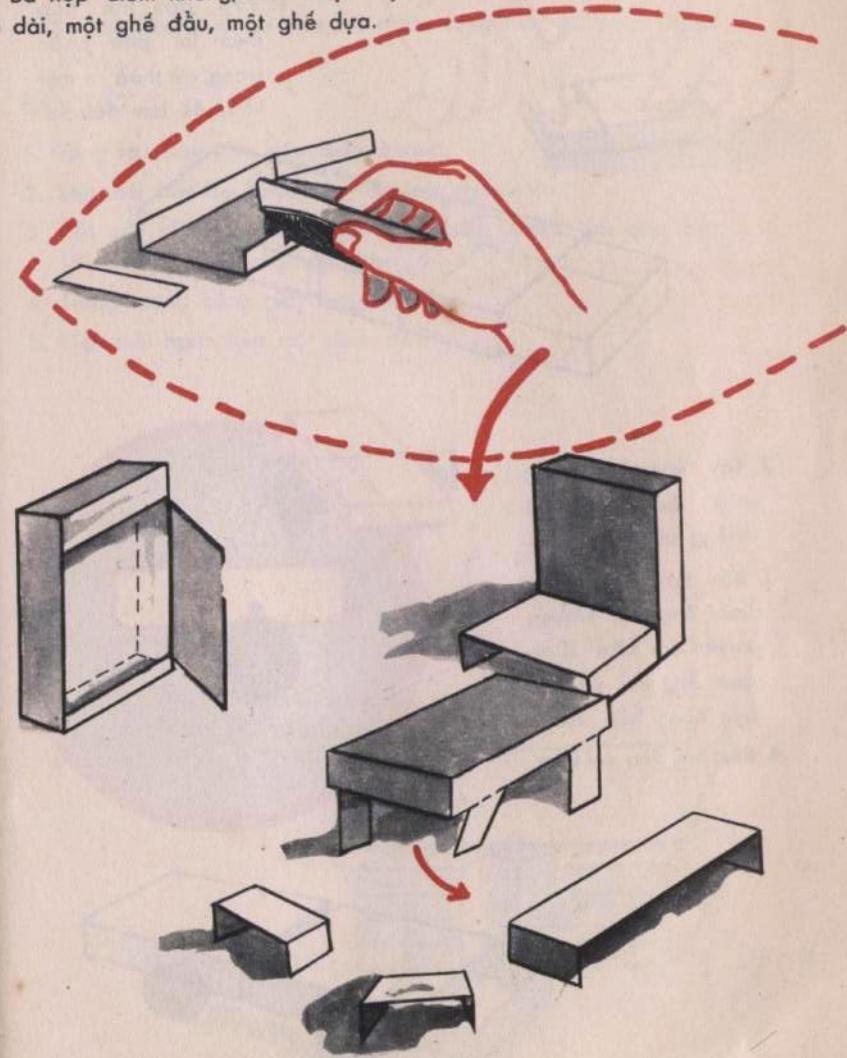

GHẾ DỰA

1. Ráp hai hay bốn hộp diêm không thành một cái ghế dựa.
2. Dán giấy màu thủ công.

BÀN, GHẾ, TỦ NHỎ

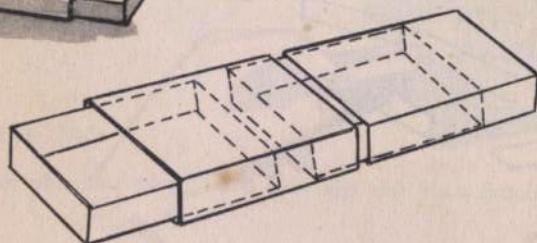
Ba hộp diêm không, làm được một cái tủ, một cái bàn, hai ghế dài, một ghế đầu, một ghế dựa.

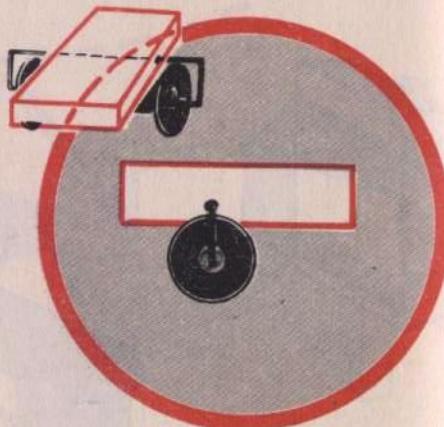

XE HỎA HAI TOA

1. Ráp đầu hai hộp diêm lại nhờ phần trong, để thừa ra một khúc để làm đầu xe.

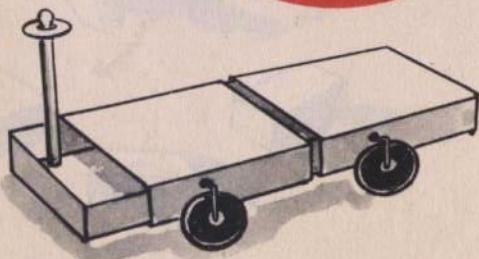

2. Tay thẳng làm bằng cây diêm và một miếng bìa tròn.

3. Bốn bánh làm bằng hai ống chì không; xuyên sợi kẽm 10cm qua ống chì và hai bên hông hộp diêm.

4. Ráp hai đầu sợi kẽm.

5. Thủ bánh xe coi chạy được không.

6. Ráp bánh sau như bánh trước.

Có thể làm bánh xe hỏa bằng bìa cứng hay lõi phim chụp hình.

BÀN VIẾT

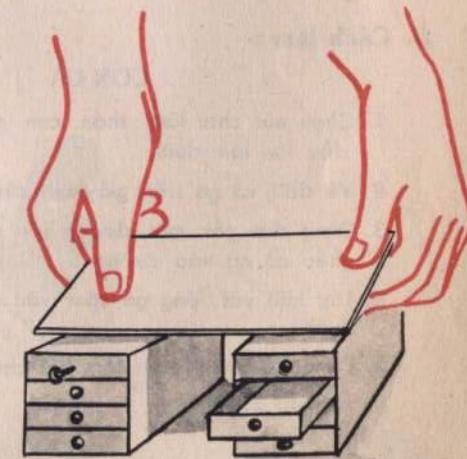
1. Dùng sáu hay tám hộp diêm không.

2. Xếp mỗi bên ba hoặc bốn hộp làm ngăn kéo.

3. Cắt một miếng bìa cứng làm mặt bàn, chiều dài gấp ba lần chiều ngang của hộp diêm.

4. Trang-hoàng bằng giấy màu thủ-công.

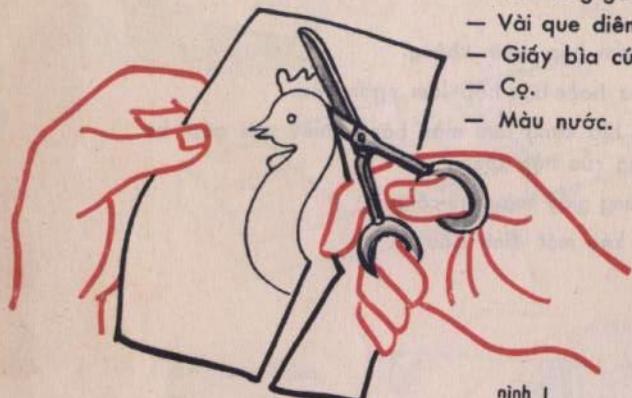
5. Gắn mỗi ngăn kéo một đinh đầu to.

65. ĐỒ CHƠI BẰNG NÚT CHAI

I. Vật liệu :

- Nút chai to nhỏ tùy ý.
- Dao nhỏ.
- Vài lông gà (lông đuôi thứ nhì).
- Vài que diêm.
- Giấy bìa cứng.
- Cọ.
- Màu nước.

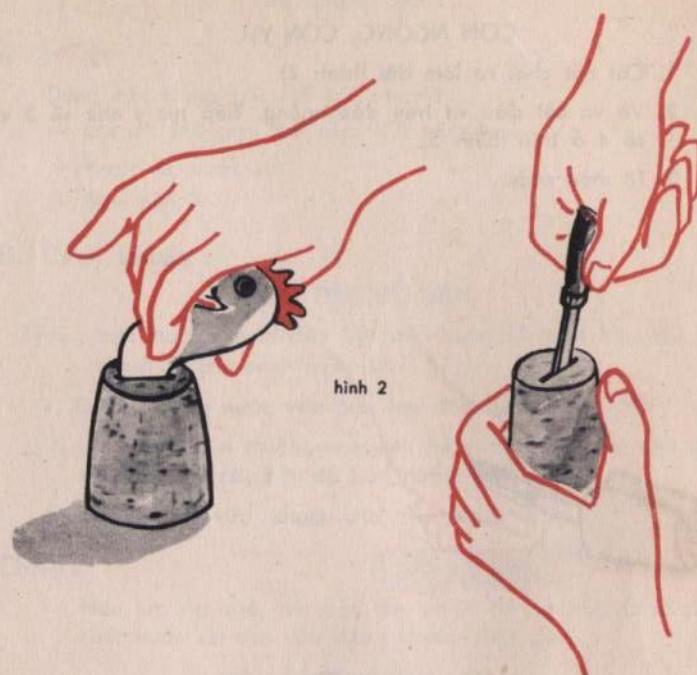

ninh 1

II. Cách làm :

CON GÀ

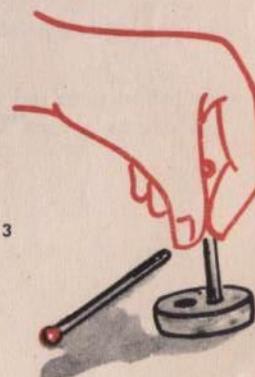
1. Chọn nút chai làm thân con gà, đầu nhỏ để làm cái úc, đầu lớn làm đuôi.
2. Vẽ đầu, cổ gà trên giấy bìa cứng, rồi cắt (hình 1).
3. Dùng dao cắt một đường sâu nơi đầu nhỏ của nút chai, ghép cổ gà vào đường ấy (hình 2).
4. Lấy một vài lông gà cắm vào đầu lớn của nút chai làm đuôi.
5. Dùng hai diêm quẹt làm hai chân (hình 3).
6. Tô màu nước.

hình 2

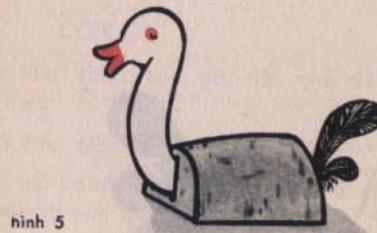
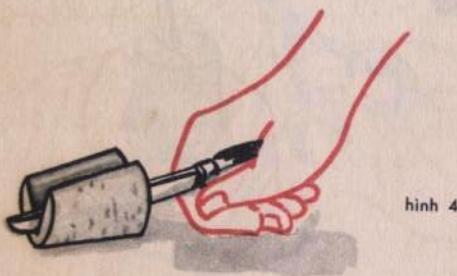

hình 3

CON NGÔNG, CON VỊT

1. Cắt nút chai ra làm đôi (hình 4).
2. Vẽ và cắt đầu vịt hay đầu ngỗng. Tiếp tục y như số 3 và số 4 ở trên (hình 5).
3. Tô màu nước.

66. KHUẤY HỒ

I. Vật liệu:

Dùng một trong các thứ bột sau đây:
— Bột mì, bột gạo, bột nếp, bột nǎng (1)
— Nước lã, nước sôi.
— Đũa bếp (2)

II. Cách khuấy :

HỒ ĐẶC ĐẾ DÁN

Tỷ-lệ: một muỗng canh đầy bột mì, hoặc bột gạo hay bột nếp với 6 muỗng canh nước lã.

1. Đổ 2 muỗng nước vào bột, lấy đũa bếp khuấy đều.
2. Lần lượt đổ 4 muỗng nước còn lại vào bột, khuấy thật đều. Muốn kỹ thì rây bột đã hòa nước.
3. Bắc lên lửa vừa, khuấy cho chín bột.

Chú ý:

Nếu lửa áp quá, hơi bốc lên nhiều thì hồ khô, phải thêm chút nước sôi cho vừa dán; khuấy thật đều.

HỒ LỎNG ĐẾ PHA MÀU

Tỷ-lệ: một muỗng canh đầy bột nǎng với 12 muỗng canh nước.

1. Đổ 3 muỗng canh nước lã vào bột, khuấy đều.
2. Chế từ từ 9 muỗng canh nước sôi vào bột, vừa chế vừa khuấy.

Muốn giữ hồ lâu hư thì thêm vào bột sống acide salicylique mua ở hiệu thuốc tây. Tỷ-lệ: một muỗng cà-phê gạt bằng acide salicylique trong một lit hồ.

(1) Bột sắn

(2) Đũa cá

67. MÀU SẮC

1.— Có 3 màu chính hay là màu nguyên-thủy:

Đỏ	Vàng	Lam
----	------	-----

(xanh)

Với 3 màu chính trên, ta sẽ được 3 màu phụ là:

Cam, Tím, Lục (xanh)

Đỏ + Vàng = Cam

Đỏ + Lam = Tím

Vàng + Lam = Lục (xanh lá cây)

Người ta có thể dùng 3 màu chính và 3 màu phụ pha trộn với nhau được gần 3.000 sắc khác nhau.

ÁNH SÁNG

Nếu ta dùng 3 ánh sáng đèn: Đỏ, Vàng, Lam cùng chiếu trên một diềm, ta sẽ được một thứ ánh sáng ngà gần như trắng.

BỘT SƠN

Trái lại ta dùng bột sơn của 3 màu chính pha trộn với nhau ta sẽ được một màu xám đậm gần như đen.

2.— Màu tương-phản và bồ-túc:

Màu tương phản là màu nóng đứng cạnh màu lạnh và bồ-túc cho nhau làm nỗi bật và tươi thêm lên.

Đỏ Xanh

Vàng Tím

Lam Cam

Đen Trắng

a. Tương phản sắc độ:

- 1) Tương-phản Nhạt
- 2) Tương-phản Đậm
- 3) Tương-phản Đậm-Nhạt

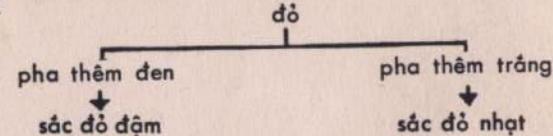
3.— Sắc độ của một màu:

Muốn có những sắc đậm và nhạt của một màu thì pha với trắng hoặc đen.

Thí dụ: Màu đỏ.

Với màu đỏ ta hòa thêm một ít trắng ta sẽ có một sắc đỏ nhạt và sáng hơn. Tuần tự pha thêm trắng như thế ta sẽ được nhiều sắc độ đi từ nguyên thủy đến một sắc độ gần như trắng.

Nếu ta dùng màu đỏ với đen, ta sẽ được những sắc đỏ tối hơn và đậm.

4.— Màu biến thè:

Màu biến thè là 1 màu được pha thêm 1 màu hay nhiều màu khác.

Thí dụ:

Đỏ + Lam + Xanh = Tím ngả Xanh

Muốn có những sắc biến thè, ta dùng màu biến thè pha với trắng hay đen hay các sắc biến thè khác.

5.— Màu hòa-hợp:

Màu hòa hợp với nhau là những màu đứng cạnh nhau không bị luật tương-phản. Có hai loại :

- 1) Màu lạnh.
- 2) Màu nóng.

Sắc dịu: là những sắc của các màu lạnh.

Sắc nồng: là những sắc của các màu nóng.

Tuy nhiên trong lúc ta dùng màu hòa-hợp cho một vật gì mà ta muốn trang-trí ta phải dùng luật: Tương-phản sắc độ, Tương phản diện-tích.

Vì như thế sẽ có tác-dụng nỗi bật lên của màu sắc.